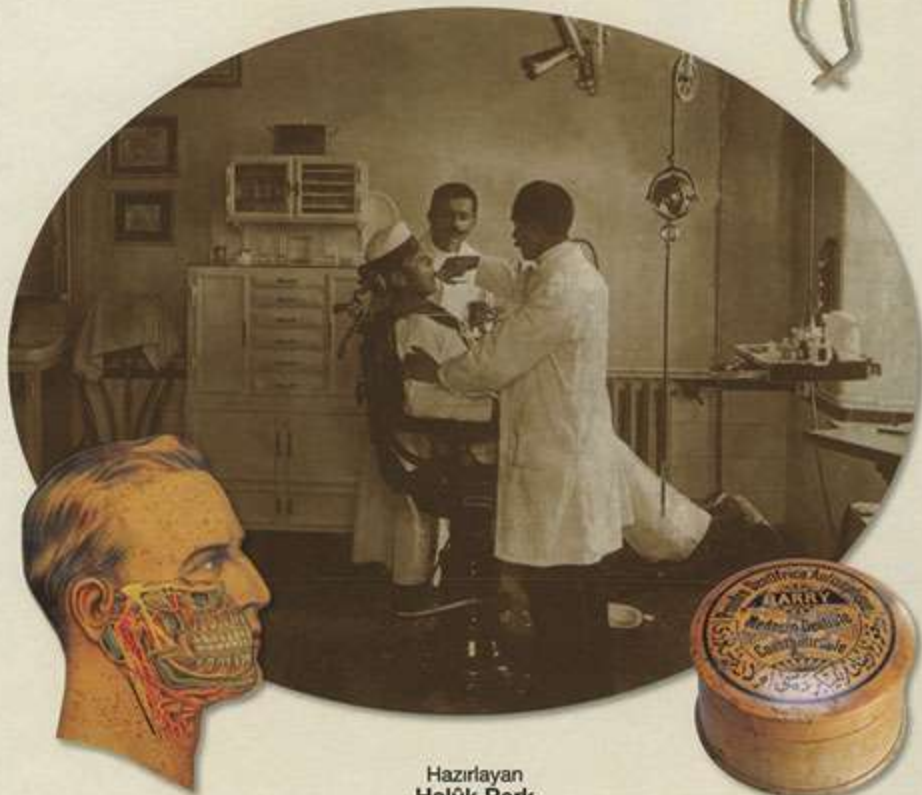

BELGELER ve OBJELERLE
DİŞ HEKİMLİĞİ TARİHİ

Halûk Perk Sağlık Müzesi Koleksiyonu

Hazırlayan
Halûk Perk

BELGELER ve OBJELERLE
DİŞ HEKİMLİĞİ TARİHİ

Halûk Perk Sağlık Müzesi Koleksiyonu

Hazırlayan
Halûk Perk

Belgeler ve Objelerle
DİŞ HEKİMLİĞİ TARİHİ
Halûk Perk Sağlık Müzesi Koleksiyonu

GRAFİK TASARIM

Celal Yıldırım
Pınar Selçuk

FOTOĞRAFLAR

Akadur Töleğen

METİN ÇEVİRİLERİ

İrfan Akça
Seyfettin Ünlü

Bu kitap Zeytinburnu Belediyesinin düzenlediği 15. Merkezefendi Geleneksel Tıp Festivali kapsamında 7 Haziran 2014 tarihinde açılmış
“Belgeler ve Objelerle Diş Hekimliği Tarihi” münasebetiyle yayınlanmıştır.
Kitap Zeytinburnu Belediyesi’nin maddi katkılarıyla basılmıştır.

İRTİBAT ADRESİ

Haluk Perk Müzesi, Gümüşpala Mah. Londra Asfaltı No. 186 Avcılar / İstanbul
hp@halukperk.com

Zeytinburnu Belediyesi, Kazlıçeşme Mah. Abay Cad. No: 165 Zeytinburnu / İstanbul

BASKI

Mat Ofset Matbaacılık San. Ve Tic. Ltd. Şti.
Gümüşsuyu Cad. Topkapı Odin Center No. 28/35 Topkapı / İstanbul
0212 612 24 43

İSTANBUL 2014 ISBN 978-605-85941-2-8

Bilimsel kısa alıntılar dışında koleksiyon sahibi yazardan yazılı izin alınmadan
kismi de olsa kitaptan kopya alınamaz, çoğaltılamaz

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	5
ÖNSÖZ	7
GİRİŞ	8
1. DİŞ HEKİMLİĞİ EĞİTİMİ VE BİLİMSEL ÇALIŞMALAR	
1.1. Diş Hekimliği Okulun Kurumsal Kimliği	12
1.2. Diş Hekimliği Eğitimi	13
1.2.1. Eğitim ile İlgili Bilgiler ve Diş Örnekleri	14
1.2.2. Mezuniyet Fotoğrafları ve Diploma Örnekleri	40
1.3. Bilimsel Kongreler	46
1.4. Diş Hekimliği ile İlgili Yayınlar	50
2. DİŞ HEKİMLİĞİ ve DİŞ TEDAVİSİ	
2.1. Diş / Ağız Hastalıkları ile İlgili İnançlar	57
2.2. Diş Çeken Seyyar Berberler	58
2.3. Diş Hekimleri	62
2.3.1. Diş Hekim Fotoğrafları	62
2.3.2. Diş Hekimliği ile İlgili Karikatürler	64
2.3.3. Diş Hekimliği ile İlgili Evraklar	68
2.3. Diş Hekimlerinin Kullandığı Aletler	85
3. PROTEZ (YAPAY DİŞ) YAPIMI	
3.1. Protez Yapımı ile İlgili Yayınlar	120
3.2. Protez Yapım Aletleri	124
3.3. Diş Laboratuvarı Malzemeleri	130
3.4. Diş Laboratuvar Bilgileri	135
4. DİŞ ALET VE MALZEME SATIŞ DEPOLARI	
5. AĞIZ – DİŞ SAĞLIĞI	
5.1. Diş Temizleme Aletleri	150
5.2. Ağız - Diş Temizlik Müstahzarları	156
5.3. Diş ile İlgili İlaçlar	170
5.4. Ağız Sağlığı ile İlgili Yayınlar	173
SEÇİLMİŞ KAYNAKÇA	174

BELGELER VE OBJELERLE DİŞ HEKİMLİĞİ TARİHİ

SUNUŞ

Kültür tarihimiz içinde önemli yer tutan tıp tarihimizi
yeni nesillere tanıtmak için gösterdiğimiz gayret,
bu yıl da başka bir sergi ve katalogla ürün veriyor.

15. Merkezefendi Geleneksel Tıp Festivali kapsamında
“Diş Hekimliği Tarihi – Halûk Perk Sağlık Müzesi Koleksiyonu”
sergisini açmaktan ve sergi kataloğunu yayınlamaktan sevinç duyuyoruz.

Kendi başına değerli bir kaynak eser olan bu katalog
çabamızı kalıcı kılıyor, heyecanımızı canlı tutuyor,
yeni eserlere destek vermek için bizi teşvik ediyor.

Kültür mirasımızın korunması için yıllardır gösterdiği çaba
ve beş yıldır süren verimli birlikteliğimiz için
Halûk Perk Beyefendiye teşekkür ediyorum.

Murat Aydın

Zeytinburnu Belediye Başkanı

ÖNSÖZ

Zeytinburnu Belediyesi ve Tıbbi Bitkiler Bahçesinin ile birlikte 15. si düzenlenen Merkezefendi Geleneksel Tıp Festivali münasebetiyle gelenekselleşen birlikteliğimiz Diş Hekimliği Tarihi ile devam etmektedir.

Ülkemizdeki bir çok akademisyen, Anadolu diş hekimliği tarihi üzerine oldukça çok çalışma yapmıştır. Yapılan yayınlara eklenecek pek fazla bir bilgi bulunmamaktadır. Buna karşın Müze koleksiyonumuzda bulunan obje ve belgelerin de pek fazla bilinmediğini gördük. Bu sebeple eldeki çalışmamızda ayrıntılı tarihi bilgilere girmeden diş hekimliği ile ilgili koleksiyonumuzda bulunanların kamuya paylaşmak gereğini anladık. Özellikle de akademisyenlerin daha sonra ki çalışmalarına katkı sağlamak amacıyla bu kataloğu yapmaya karar verdik. Diş hekimliğinin tarihini yazmak gibi isteğimiz ve iddiamız bulunmamaktadır. Sadece bir koleksiyoner bakışıyla eserlerin belli bir şekilde sistematize edilmesine ve bilgilerin mümkün olduğunca doğru aktarılmasına özen gösterilmiştir.

Katalogumuz isminden de anlaşılacağı üzere elimizdeki koleksiyon belge ve objeleri çerçevesinde dar bir ekip tarafından hazırlanmıştır. Bu sebeple işlenen konu ile ilgili eksiklerimiz çoktur. Ancak, yapılan tasnifin yeni bir bakış açısıyla planlanması çalışmalarımızı özgün hale getirmektedir. Diş hekimliği tarihi üzerine yayınímızda çok özet olarak satır başları halinde herkesin merak edeceği bilgilere yer verilmiştir.

Bu çalışmamızda bana her türlü desteği veren Zeytinburnu Belediye Başkanı Sayın Murat Aydın Beyefendi ile değerli ekibinden Başkan Yardımcısı Sayın Ömer Arısoy ile Kültür Müdürü Sayın Mustafa Aydın'a sonsuz teşekkürler.

Tabii ki gelenekselleşen kataloglu sergilerin projenin fikir babası ve projeleri birlikte geliştirdiğimiz Murat Çekin Hocama ayrı şükranlarımız vardır.

Eserlerinin yayınlanmasına izin veren Dr. Nejat F. Eczacıbaşı Vakfı Yönetimi ile çalışmalarındaki bazı resimleri yayınlamamıza izin veren Değerli Hocam İlder Uzel'e minnettarım.

Son olarak ta teşekkürlerimiz fedakarca çalışan dostlarım Celal Yıldırım, Akadur Töleğen, İrfan Akça, Seyfettin Ünlü, Hasan Kireç ile Ramazan Karakaya şahsında Mat matbaası ailesinedir.

İlk defa yapılacak yeni projelerde buluşmak umuduyla...

Halûk Perk

DİŞ HEKİMLİĞİ TARİHİNİN ÖNEMLİ SATIR BAŞLARI

(İstanbul Diş Hekimleri Odasının resmi web sitesinden alınmıştır.

*Kaynak: The Oral Health Atlas Mapping A Neglected Global Health Issue FDI
2009 Robbie Beaglehole - Habib Benzian Jon Crail - Judith Mackay)*

MÖ 7000; Baluchistan'da (Pakistan) bulunan Taş-çağı kültürleri ("İndus Kültürü") çürük diş maddesini çıkarabilmek için çakmak taşı ile birlikte kavisli tahta deliciler kullanmışlardır. **MÖ 5000;** Bir Sümer yazısının tasvirine göre "diş kurtları" diş çürüklerinin nedeniymiş. **MÖ 2750;** Mısır'da pseli bir dişin delindiği, ilk dişhekimliği ameliyatını tasvireden ilk rapor ve dişle ilgilenen uzman bir hekim ortaya çıkmış. **MÖ 2700;** Çin'de diş ağrısının tedavisinde akupunktur kullanılmış. **MÖ 2660;** Mısır'da Hesry-Re'nin mezarı üzerinde yeralan bir yazıt onu "dişle ilgilenenler ve hekimler içinde en iyisi" olarak tanımlıyor. Bu dişhekimini olarak tanımlanan bir kişiye verilen bilinen en erken referans. **MÖ 1750;** Mezopotamya'da, meşhur Hammurabi Kodlarından Yasa 200 der ki, "eğer biri bir akrasının dişini kırarsa, kendi dişi kırılır". **MÖ 1700-1550;** Mısır'da, 21 metre uzunlunda bir yazı olan Eber papirüsü, kapsamlı olarak zamanın diş hastalıkları hakkında bilgi veriyor ve tedavi yöntemlerini tanımlıyor. **MÖ 900-300;** Güney Amerika'da Mayalar yeşim taşı gibi yarı değerli taşları kozmetik ve kültürel nedenlerle diş implant yoluyla yerleştirdiler. Ön dişler keskin hayvan dişlerini andıran değişik şekillerde törpülenmiştir. **MÖ 700;** Myanmar, Halin bölgesinde bulunan dişler, büyük ihtimalle kültürel ve törensel nedenlerle kullanılmış altın sır dogular ortaya çıkarılmıştır. **MÖ 659;** Çin'de, Su Kung, Materia Medica adlı eserinde çürüyen dişi doldurmak amacıyla kullanılan amalgamdan söz etmektedir. **MÖ 600-500;** İtalya'da, Etrüskler eksik dişleri tamamlamak için köprübenzeri strüktürler üretmişler. **MÖ 500;** Çin Hindi'de, dişleri temizlemek için bir macunun tarifini vermişler. **MÖ 460-370;** Yunanistan'da, bilim adamı ve filozof Hippokrates yaradılış, tükürük ve beslenmenin diş çürümelerine neden olan faktörler olarak tanımlıyor. Bu daha önce geçerli olan diş kurtları teorisi ile çelişiyor. **MÖ 450;** Hindistan'da kristalize olan şeker kamışı suyu yöntemi keşfedildi. **MÖ 450;** İtalya'da Roma hukukunun önemli bir derlemesi olan 12 levha kanunları, ölünün mezarına dişlerinde yer alan altının haricinde başka altın koyulmasını yasaklıyor. **MÖ 384-322;** Yunanistan'da, Bilim adamı ve Filozof Aristoteles, diş çıkması örgüsü, çürük dişi ve diş eti hastalığının tedavisini, pense ile diş çekimi ve kayıp olan dişi ve parçalanmış çeneyi stabilize etmek için tel kullanımı gibi konuları içeren, dişhekimliği hakkında yazılar yazmış. Fakat, yanlış bir şekilde, erkek insanların, koyunların, keçilerin ve domuzların dişilerden daha fazla dişleri olduğuna inanıyor. **MÖ 50-25;**

İtalya'da Romalı tıp yazarı Aulus Cornelius Celsus çağdaş tıp bilgisini özetliyor ve oral hijyen, kayıp dişin stabilize edilmesi, diş ağrısı ve protez tedavisi konularında yazıyor. Ayrıca, bu gün halen kullanılmakta olan bozulmuş alt çeneyi ("lockjaw-kazıklıhumma")düzeltmek için bir yönetmi tanımlıyor. **MÖ 600-MS 400;** İtalya'da, Romalılar restoratif dişhekimliği alanında uzman olmuşlar ve hatta altın kaplama ve sabit köprüler kullanmışlar. Tam ya da bölümlü protezler sıradışı değil. Dişleri temizlemek için kemikleri, yumurta kabuklarını ve istiridye kabuklarını bal ile karıştırıyorlar. Aristokratlar dişlerini temizletmek için özel köleler görevlendiriyorlar. **174;** İtalya'da, İmparator Marcus Aurelius'un kişisel doktoru, Galen, ağız hastalıklarını da kapsayan, tıp hakkında tüm bilgileri ve kendi araştırmasını derliyor. Diyor ki "Yakın zamanda vücudun bölümlerinden daha fazla sayıda doktor olacak ve her hastalığın kendine has bir doktoru olacak". **650;** Hintli yazar Vagbhata 75 tane ağız hastalığını tanımlamıştır. **500-1000;** Avrupa'da, Orta Çağ boyunca tıp, cerrahi ve dişhekimliği genel olarak zamanın en eğitilmiş kişileri olan keşişler tarafından icra edildi. Roma ve Yunan dönemine ait bilgiler yitirilirken, kan alma gibi bir çok şüpheli uygulamalarla yeni folklorik tıp ortaya çıkmıştır. **963-1013;** İspanyalı bir Arap Hekim olan Abu I-Qasim, tıp ve cerrahi hakkında yazdığı makalelerinde bazı diş çekimi araçlarını resimlendirmiştir. **980-1037;** İran-Özbekistan'da, Avicenna olarak da bilinen, hekim ve filozof İbn Sina, zamanının tıp bilgisini tanımlar ve ağız hastalıkları ve tedavisini de kapsar. Ortaçağ boyunca yazıları Avrupalı tıbbi düşünceyi etkilemiştir. **1258;** Fransa'da, Berberler Loncası kuruldu. Berberler en sonunda iki gruba ayrıldı: Karmaşık cerrahi operasyonlar icra edebilecek düzeyde eğitilmiş hekimler ve berberler ya da tıraş, kanama ve diş çekimi de dahil olmak üzere, daha rutin hijyen hizmeti veren berber-hekimler. **1280;** Çin'de Tıp, dişhekimliğinin de aralarında bulunduğu 13 adet uzmanlık dalına bölünmüştür. **1400;** Fransa'da bir dizi kraliyet kararları BERBERLERİ kanama, şişe çekme, sülükle tedavi ve diş çekimi dışında, tüm cerrahi prosedürlerin icrasını yasaklamıştır. **1498;** Çin'de, sert kılıklı diş fırçalarının ilk tanımlaması yapılmıştır. **1500;** Karayipler'de, Şeker kamışı ekimi yeni kolonilerde, özellikle de Kanarya Adaları ve Batı Hint Adalarında gerçekleştirildi. **1530;** Almanya'da, tamamen dişhekimliğine adanmış olan, "Tüm Hastalıklar ve Diş Güçsüzlüğü Konusunda Küçük Tıbbi kitap" adlı kitap yayınlanmıştır. Bu kitap ağız hijyeni, diş çekimi, diş delimi ve altın dolgu yapımı gibi pratik konuları kapsamıştır. 1756 yılında kitabın son baskısı yayınlanarak 200 yılı aşkın bir süre standart bir okuma/ders kitabı olmuştur. **1533-1603;** İngiltere'de, Kraliçe I. Elizabeth diş yapısındaki boşlukları halk arasındaki görünüşünü iyileştirebilmek için bez ile kaplatmıştır. **1575;** Fransa'da, cerrahinin babası olarak bilinen Ambrose Pare, diş çekimi, diş çürüğü ve çene kırıklarının tedavisi gibi cerrahi konusunda pratik bilgileri içeren, Tüm Çalışmalar adlı kitabı yayınlıyor. Ayrıca, ilk yarık/ayrık dudak ameliyatını gerçekleştiriyor. **1687;** Fransa'da, Kral XIV.Louis'in (1638-1715) üst azı dişinin çekimi sırasında çenesi kırılıyor ve çene boşluğunda (maxillary sinus) perforasyon oluşuyor.

Hemen ardından gelen enfeksiyon ve sonraki tedaviler, kralın geri kalan yaşantısında üst dişleri olmadan yaşamasına neden oluyor. **1690;** A.B.D.'de şeker kamışı yetiştiriciliği başlıyor. **1728;** Fransa'da, modern dişhekimliğinin babası sayılan dişhekimi Pierre Fauchard "Le Chirurgien Dentiste, ou traite des dents" adlı kitabında, temel ağız anatomisi ve fonksiyonu, operasyonel ve restoratif teknikler ve protez yapımı konusunu da içeren, dişhekimliğinin icra edilmesi için kapsamlı bir sistemi tanımlıyor. Ayrıca, çağının inanışına göre diş çürüklerinin nedeni olan diş kurtları teorisine karşı çıkıyor. Çalışması yalnızca 1946 yılında İngilizce'ye tercüme edildi. **1746;** Fransa'da, Claude Mouton kök kanalda tutulan bir altın kaplama ve postu tanımlar. **1756;** Almanya'da, Prusya Kralı II.Frederick'in dişhekimi olan Philipp Pfaff, bir izlenim edinmek için Paris vaksı ve plasterini tanıtır. Bu büyük oranda protezin uyumunu geliştiriyor. Pierre Fauchard gibi, o da ağız bakımı standartlarını oluşturur ve dişhekimliğinin icrasını yeni seviyelere iter. **1771;** Birleşik Krallık'ta, John Hunter'ın "İnsa Dişinin Doğal tarihi" adlı eseri "Diş Hastalıkları Konusunda Pratik Bir İlmi Eser" ile birlikte yayınlandı. **1776;** Birleşik Krallık'ta, Joseph Priestley daha sonra güldüren gaz da denilen nitrous oxide'in sentezini yapar. 1840larda birlikte dişhekimleri ve hekimler tarafından özellikle narkotik ve ağrıyı uyuşturan özellikleri kullanıldı. **1776;** A.B.D.'inde, Adli dişhekimliğinin ilk bilinen davlarından biri, John Revere, bir dişhekimi ve bağımsızlık savaşı vatanseveri, arkadaşının ölümünün onun için yaptığı bir köprü nedeniyle olduğunu doğrular. **1790;** A.B.D.'inde, George Washington'ın dişhekimlerinden birisi olan, John Greenwood, bilinen ilk dişhekimliği ayak makinasını yaptı. Deliciyi yönlendirebilmek için annesini pedalla çalışan dönen tekerleğini adapte etti. **1790;** A.B.D.'inde, bir dişhekimi olan, Josiah Flagg, dişhekimliği hastaları için özel olan ilk sandalyeyi yaptı. **1791;** Fransa'da, Nicolas Dubois de Chemant porselen diş için ilk kez patent aldı. **1795;** A.B.D.'inde, Samuel Thomas von Soemmering tarafından pipo içenlerde artan dudak kanseri rapor edildi. 1800'ler; Çin'de, yüksek sınıftan kadınlar evliliklerine olan sadakatlerinin bir işareti olarak dişlerini siyaha boyarlar. **1815;** A.B.D.'inde, New Orleanslı bir dişhekimi olan Levi Spear Parmly, diş ipi olarak kullanılan ip sonradan tarih öncesi yerleşmelerde bulunmasına rağmen, modern diş ipinin (bir parça ipek ip) mucidi sayılır. **1815;** Birleşik Krallık'ta, Waterloo savaşında öldürülen 50,000 askerin dişleri söküldü ve "Waterloo dişi" diye bilinen protezlerin fabrikasyonunda kullanıldı. Porselen diş ve yeni materyallerin daha yaygın hale gelmesine rağmen, çıkartılmış insan dişleri 1860'lara değin protez yapımında kullanıldı. **1832;** A.B.D.'inde, James Snell ilk yaslanan sandalyeyi icat etti. **1839;** A.B.D.'inde, Dünyanın ilk dişhekimliği mecmuası olan, "Amerikan Dişhekimliği Bilimsel Mecmuası" ilk kez yayınlandı. **1839;** A.B.D.'inde, daha erken bir Alman icadına dayanarak, Charles Goodyear, ucuz ve uyumlu protezlere imkan sağlayan bir madde olan, kükürtle işlenen lastiği geliştirir. **1839;** Dünya'nın ilk dişhekimliği okulu olan, Baltimore Dişhekimliği Fakültesi açılır. Dişhekimliği Fakülteleri, 1855 yılında Berlin'de , 1858 yılında Londra'da (Birleşik Krallık), 1880 yılında Paris'te (Fransa)

FDI'nın kurucusu, Charles Godon tarafından, 1881 yılında Cenevre'de (İsviçre), 1888 yılında Stokholm'de (İsveç) ve 1890 yılında Viyana'da (Avusturya) kuruldu. **1840;** A.B.D.'inde, Dünya'nın ilk dişhekimleri cemiyeti olan Amerikan Dişhekimleri Cemiyeti kuruldu. **1841;** Birleşik Krallık'ta, John Tomes (1815-95) diş çekimi için tasarlanan anatomic penselerin ilkelerini yayınladı. Onun konseptini temel olan cerrahi enstrümanlar günümüzde halen kullanımda. **1846;** Fransa/A.B.D.'inde, Kurşun ya da kalaydan yapılan bükülebilir tüp her iki ülkede icat edildi. 1896 yılında diş macunu A.B.D. ve Almanya'da bükülebilir tüpler içinde satılmaya başlanır. **1858;** Birleşik Krallık'ta, Londra Dişhekimliği Fakültesi, Birleşik Krallık'ta açılan ilk dişhekimliği okulu olur. **1866;** A.B.D.'inde, Lucy Beaman Hobbs dünyada ilk dişhekimliği derecesi alan kadın olarak Ohio Dişhekimliği Fakültesinden mezun olur. **1872;** A.B.D.'inde, James B.Morrison tarafından üretilen ilk pedal-gücüyle çalışan dişhekimliği motoru Binghamton, New York'ta gerçekleştirilen bir dişhekimliği toplantısında satıldı. Morrison'ın ucuz, mekanik aleti, dişhekimliği uygulamasını devrimleştirerek, diş minesini ve dentini düzgün ve hızlı bir biçimde kesmek için yeterli hızda dental parçalamayı sağlıyor. **1873;** A.B.D.'inde, Colgate kavanoz içerisinde seri diş macunu üretimine başlar. **1874;** Birleşik Krallık'ta, İngiliz Hükümeti, Gladstone'un başbakanlığında, şekerin vergilendirilmesini feshetti, böylece genel halk tarafından satın alınabilir hale getirdi. **1875;** A.B.D.'inde, ilk elektrikli delici George Green tarafından patentlendi. **1884;** Avusturya'da, Dişhekimliğinde kullanılan ilk lokal anestezi, kokain, oftalmolojist Carl Koller tarafından tanıtılır. **1890;** Almanya'da, Berlin'de yaşayan A.B.D.'li bilim adamı Willoughby Dayton Miller, "*İnsan Ağzının Mikro-Organizması*" adlı kitabında diş cürüklerinin temelini tespit etti. Bu, ağız hijyeni ve restoratif dişhekimliğine olan ilginin arttığı yeni bir dönemin başlangıcı olur. **1895;** Birleşik Krallık'ta, ilk İngiliz kadın dişhekimisi Lilian Lindsay, Edinburg'da dişhekimliğine hak kazanır. **1896;** Almanya-A.B.D.'inde, Fizikçi Wilhelm Roentgen x-ışınını keşfetti. Dişler ve çenenin ilk röntgeni sadece 3 ay sonra Almanya'da çekilir. Amerika'da, 8 ay sonra C.Edmond Kells ilk röntgeni çekilir. Sabit radyasyona maruz kaldığı için parmaklarında ve kolunda tekrar eden kanser oluşur. Geçirdiği 42 ameliyatın ardından kol ve omzu alınmasının sonucunda (ampütasyon), 1928 yılında yaşamına kendisi son verir. **1898;** A.B.D.'inde, Johnson & Johnson diş ipinin patentini alan ilk şirkettir. **1899;** A.B.D.'inde, Erward Angle çeşitli maloklüzyon formlarını sınıflandırır. Onun sınıflandırma sistemi, eğri dişlerin nasıl olduklarını açıklamak için halen kullanılıyor. Bu, ortodontinin bir dişhekimliği uzmanlığı olarak başlangıcıdır. **1900;** Fransa'da, FDI (*The Federation Dentaire Internationale/Uluslararası Dişhekimleri Federasyonu*) Fransız dişhekimisi Charles Godon tarafından Paris'te kurulur. **1901;** Toplum Ağız Diş Sağlığı FDI Komisyonu kurulur. **1903;** Amerika'da, Charles Land porselen diş kaplamasını geliştirir. **1905;** Almanya'da, bir kimyacı olan Alfred Einhorn lokal anestezi prokainini formüle eder ve daha sonra bu formülü Novocain adı altında pazarlar.

1. DİŞ HEKİMLİĞİ EĞİTİMİ VE BİLİMSEL ÇALIŞMALAR

1.1. DİŞ HEKİMLİĞİ OKULUN KURUMSAL KİMLİĞİ

Dış Hekimliği Fakültesinin 1919-1965 yılları arasında hizmet verdiği İstanbul Beyazıt'taki binası.

Çeşitli Dış Hekimliği Fakültesi Rozetleri

“İstanbul Dârülfünûnu Tıp Fakültesi Eczacı ve Dış Tababeti Şubeleri”

Bu antet matbaada basılmak için Hattat Mustafa Halim Özyazıcı tarafından yazılarak hazırlanan klişe çalışmasıdır.

1.2. DİŞ HEKİMLİĞİ EĞİTİMİ

Diş Hekimliği Fakültesinin Kurucuları

Diş Hekimliğinin akademik seviyede eğitim vermesinde ön ayak olan ve kurucuları kabul edilen iki temel isim Cemil Topuzlu ve Halit Şazi Kösemihal'dır.

Cemil Topuzlu (1869-1958)

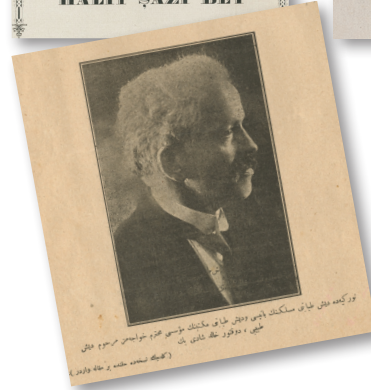
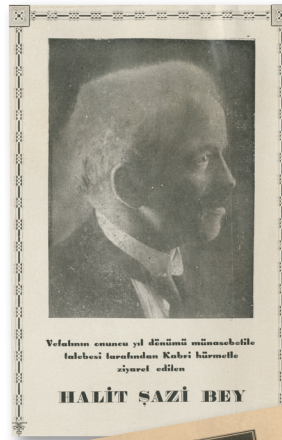
1886 da Askeri Tıp mektebini yüzbaşı rütbesiyle bitirmiştir. 1891 de askeri tıp fakültesi seririyatı hariciye muallim muavinliğine, 1894 de seririyatı Hariciye Muallimliğine atanmış, Sultan Abdülhamid'in çocuklarından birine başarı ameliyat yapınca 1905 tarihinde mareşal olmuştur. Sonra Sultan Reşad'ın hastalığını tedavi edince sivil Paşa unvanı kazanmıştır. 1908 de gerek tıp fakültesi gerekse Dişhekimliği okulunun açılışında önemli katkıları olmuştur. Tıp fakültesi kurulunca da dekan seçilmiştir. 1911 de hem dekanlıktan hem hocalıktan ayrılmıştır. 1912-14 ve 1919-20 arasında İstanbul Belediye Başkanlığı ve Vali Vekilliğinde bulunmuştur. 1920 de ise kısa süre Bayındırlık Bakanlığı yapmıştır.

Halit Şazi Kösemihal (1869-1921)

1894 de tıbbiyeyi yüzbaşı rütbesiyle bitirmiştir. Askeri Tıp okulu Ameliyatı Cerrahiye muallim muavinliğine atanmış. 1898de operatörlük yetkisi yanında Beşinci Daire Sıhhiye müfettişliğine atanmıştır. 1907de binbaşı olarak sağlık sebebiyle emekli olarak sadece diş hekimliği ile uğraşmaya başlamıştır. 1901 Paris ve Viyana'da diş hekimliği uygulamalarını incelemiştir. Daha sonra Cemil Topuzlu ile birlikte 1908de ilk Dişhekimliği okulunu kurmuşlardır. Bu okulda hoca ve yönetici olarak uzun süre görev yapmıştır. 1912 de kurulan Tıp Fakültesi Dişçilik Şubesi Mezunin ve Talebe Cemiyetinin de ilk başkanı olmuştur.

Dr. Diş Tabibi Halid Şazi Beg merhum.

Türk Diş Tabipleri Albümü Kitabından alınmıştır

Türkiye'de diş tababeti mesleğinin banisi ve diş tababeti mektebinin müessisi muhterem hocamız merhum Diş Tabibi Dr. Halid Şazi Bey

Dış Tabibleri Mecmuasının 1340 yılının nisan ayında çıkan 1. senesinin 6. sayısının kapağındaki Halid Şazi hakkında haber.

“Merhum muhterem hocamız Halid Şazi Beyin kabrinde”

26 mart çarşamba günü müslüman dış tabibleri “Dış tababeti mektebi talebesi için matemli bir günün sene-İ devriyesine tesadüf etmişti. Çünkü o gün mesleğimizin banisi olan muhterem üstadımız Halid Şazi Bey merhum ailesini bilhassa herşeyden fazla muhabbet beslediği mesleğinin sevilmesini ve meslektaşlarını terk ederek uful etmişti. Her sene aynı günde hocalarının kabrinde birleşmeyi ve onun ruhuna fatihalar ithaf etmeyi kendileri için bir meslek bir vicdan borcu addeden kadirşinas talebesi onun yine bir sabah evinde köprüde eyüp iskelesinde birleşip beraberce vapurla Eyübe geçilerek oradan da iştirak edenlerle müctemen kabre gelirdi. Refakatimizde götürdüğümüz hoca efendi tarafından tilavet edilen aşr-i şerifen sonra dua edildi.

Birinci resim altı: Üstad merhum Halid Şazi Beg;
İkinci resim altı: Üstad merhum Halid Begin kabrinde.

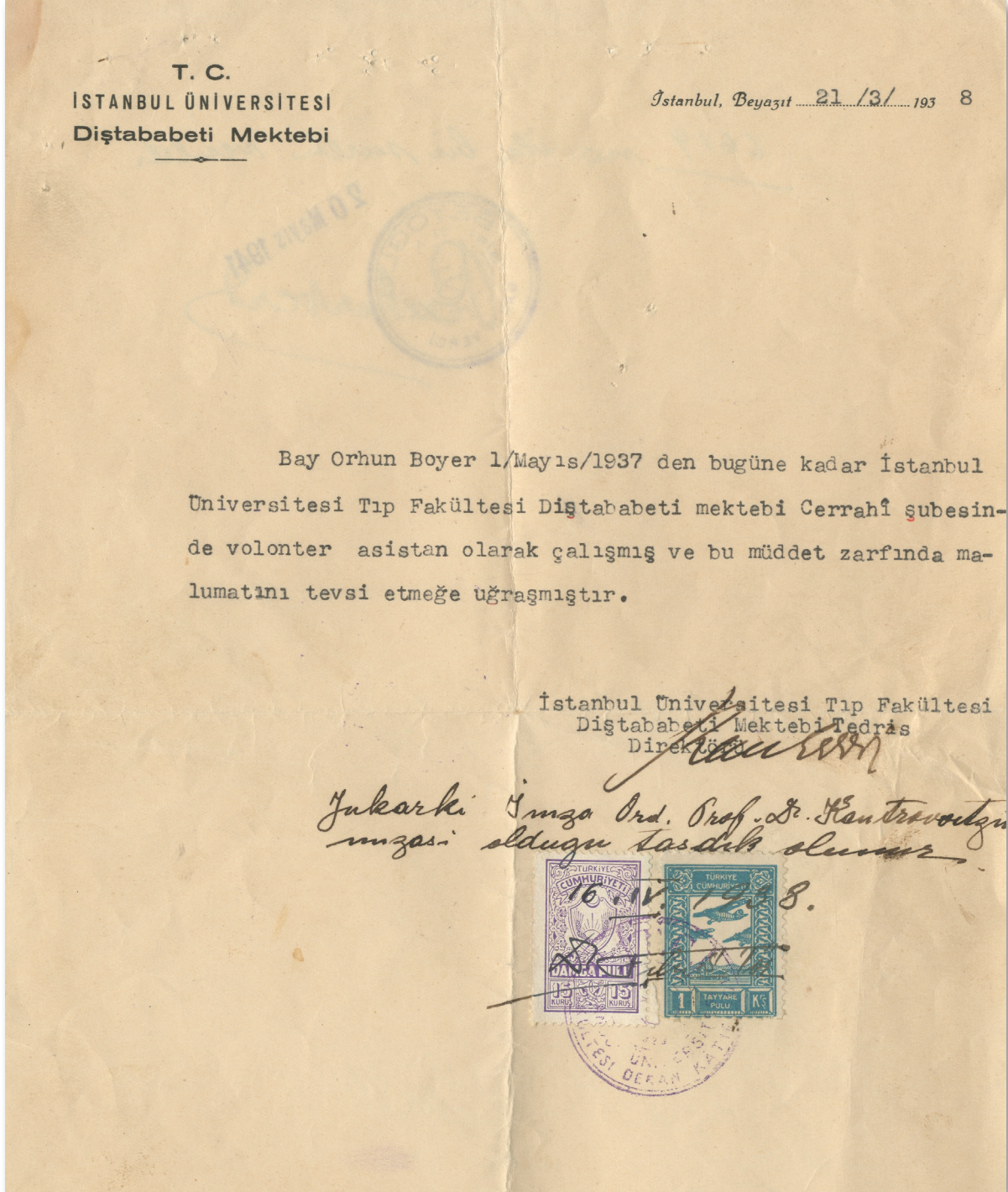
Dış Hekimliği Okulu ile İlgili Evrak ve Yazışmalar

“İstanbul Üniversitesi Diştababeti Mektebi”
başlıklı 21.3.1938 tarihli yazışma.

Belgedeki imza dönemin Mekteb Tedris Direktörü Ord. Dr. Prof. Alfred Kantorowicz imzalı olup ayrıca okul yönetimince de imzası tasdik olunmuştur.

۱۷۵
 ع ۳۳۳
 اجزای و کتابهای
 از کتابهای که در این کتابخانه
 موجود است

عائیه علییه

[illegible]

متبرکات

**“Türkiye Cumhuriyeti
İstanbul Darülfünun Tıp Medresesi
Eczacı ve Dişçi Mektepleri”**
başlıklı müdür (direktörü) imzalı Darülfünun Mübâyaa Komisyonu
Başkanlığına hitabetli *“mektebin tamiri hakkında”*
10 Haziran 1340 tarihli Adet: 169 sayılı yazısı.

**Dâru'l-Fünûn ve Mekâtib-i Aliyye
Mübâya'ât Komisyonu Riyâset-i Aliyyessine**

Mukaddema Jandarma dâiresi olan Bâ yazıd'da ki binanın Eczacı ve Dişçi mekâtibine tahsisinden dolayı taksimat dâhilesinde luzûm görülen ta'dilat ve ta'mîrâtî keşf-i evvel tamamen ihtiva etmediği cihetle noksanın keşf-i âhiri me'arif vekâle-i celilesinden karîn-i kabul olarak verilen yirmi bin liralık tahsisata aid inşaata mübâşeret olunmak üzere icab eden münâkasanın iki ay devamı kanûn-u ahir ahkâmından olmasına nazaran ihalenin ancak ağustos nihayetine kadar intâciye-i inşaata Eylül ibtidâsında mübâşeret olunabileceğinden inşaatın asgarî üç aydan evvel ikmâlî mümkün olamayacağı derkar bulunarak bu halde gelecek sene dersinin de eski bina da geçirilmesi icab etmekte ise de mekteb binasının harâbeti ile her an tehlikeye ma'rûz bulunduğu komisyonca nazar-ı dikkate alınarak müddet-i münâka'anın kasrî teemmül eidlmiş olup me'a mafih müddet-i münâka'anın kanunda ki sarahatine binâen heyet-i celîle-i vekileden bu babda me'zûniyyet istihsalinden başka bir çare bulunamamış olduğundan mektebin Eylül de naklitemine dilmek üzere Umur-u Nâfia'ya müteallik köprü vesaire hakkında ki istitâli-i maddelere tevfikân müddet-i münâka'anın taklîlî husûsuna heyet-i celîle-i vekile kararıyla istihsâl-i müsâ'ade ile bi-keyfiyyât âcilihi icrâsı zımında keyfiyyetin hâiz olduğu ehemmiyyet-i nokta-i nazarından Me'ârif Vekâlet-i Celîlesine müsta'ciliyetle iş'âr buyurulması ricâ olunur efendim.

10 Haziran [13]40

Eczacı ve Dişçi Mektepleri Müdürü (Fahri? imza)
Müsta'celen iş'ârî

۱
 کتابخانه
 آستان قدس
 قفسه
 ۱۶.

[illegible]

اخراج و درستی مدرک
 مدرک نه غیا "جهانیه" است
 ۱۹۱۱

در فنون
۵۷۴

**Türkiye Cumhuriyeti
İstanbul Darülfünun Tıp Medresesi
Eczacı ve Dişçi Mektepleri**

başlıklı müdür (direktörü) imzalı Darülfünun Emanet Başkanlığına hitabetli “asistanların programlarıyla ilgili” yazısı 8 Haziran 1340 tarihli adet:160 sayılı yazısı.

Dâru’l-Fünûn Emânet-i Aliyyesine

Eczacı ve Dişçi Şubeleri tedrisatının en mühim mebâhisi laboratuvarlarda bi’l-ameliyye tedrisi edilmekte ve hususat-ı ma’rufenin hemgâm-ı îfâsında muallim beylere mu’avinlerinin derece-i mu’avenetleri ma’lum-u emânet-penâhileri olup ancak eczacı ve dişçi şubelerinde her dersin muallim ve muavinleri veya şef dö laboratuvarları bulunmadığından muavenet-i mesrûre asistanlar tarafından kemal-i ciddiyet ve hahişle ifa oluna gelmektedir. Asistanların mualliminin dershanede ki takrirlerine ve laboratuvar da ki mesailerine a’zami derecede hizmet ve muavenetleri talebenin ameli bir suretde iktisab-ı malumat eylemelerini ve mesleklerinin en küçük noktalarına kadar nüfuz edebilmelerini intaç etmektedir. Yani denilebilir ki talebenin tatbikat-ı ameliyyesi ve bugün muavin ve şef dö laboratuvar vezaifini gören asistanların .... temin edilebilmektedir. Kıymetleri muallim beylere, mektebe ve bi’n-netice hayat-ı umumiyeye derece ve suret-i mesailerı kısaca arz olunan asistanların dahil-i isnan olanların bu kere hidemat-ı askeriyelerini bera-yı ifa davet olunmaları melhuz olup halbu ki bilhassa davet olunacak asistanların derslerinin başkaca muavinleri olmamasına ve muma ileyhimin azimetleri halinde ameli der ifası bir emr-i müşkül olacağı cihetle bu ise eczacı ve dişçi şubelerinin hayat-ı tedrisiyelerinde pek acıklı tesir icrasından hali kalamayacağından mezkur şubeler asistanlarının hidemat-ı askeriyelerinin tecili bir emr-i zaruri halini almaktadır. Şubelerimiz de Daru’l-Fünûn şüabat-ı sairesinde olduğu gibimuavin ve şef dö laboratuvar olmaması de muma ileyhimin hidemat-ı askeriyelerine azimetleri halinde emr-i tedrisin duçar-ı halel olacağını isbata kafi olup fazla olarak eczacı şubesinde tahsil gören askeri talebenin de tedrisleriyle meşgul olunduğuna nazaran bu halin de asistan beyler için vazife-i askeriyelerinin icrası telakkı edilebileceğine mebni ber-vech-i maruz-u esbab-ı mufassala ve müdelleleye binaen eczacı ve dişçi şubeleri asistanlarının hidemat-ı askeriyelerinin tecil-i ve mümkün olamadığı halde Daru’l-Fünûn ve Mekâtib-i Aliyye mezunları hizmet-i maksure erbabından olmasına ve asistanlar da aynı hukuku haiz olmakla beraber eczacı ve dişçi mezunları etibba misillü hidmet-i maksurelerini hastahannede ika etmekte bulunmalarına nazaran mektebde vazifedar olan eczacı ve dişçi asistanlarının devam etmek üzere hizmet-i maksurelerini İstanbul hastahanelerinde ifa ve ikmal eylemeleri esbabının sürat-i istikmaline delâlet-i aliyye-i emânet-penahileri rica olunur efendim.

8 Haziran 1340.

Eczacı ve Dişçi Mektepleri Müdürü (Fahri? imza)
Münderecatının aynen bahsedilerek tezkire.

DİŞ ÖRNEKLERİ

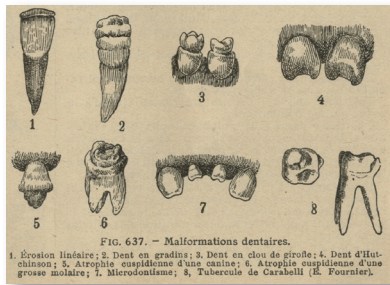
Eğitim amaçlı plastik damak ve çıkan dişler.

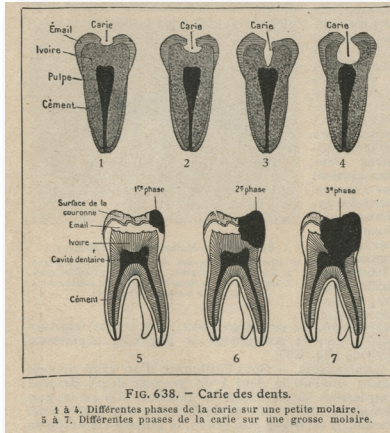
Cam Tüplere Konulmuş Çeşitli Hastalara Ait Diş Örnekleri
(İçlerine Osmanlıca çeşitli notlar düşülmüştür)

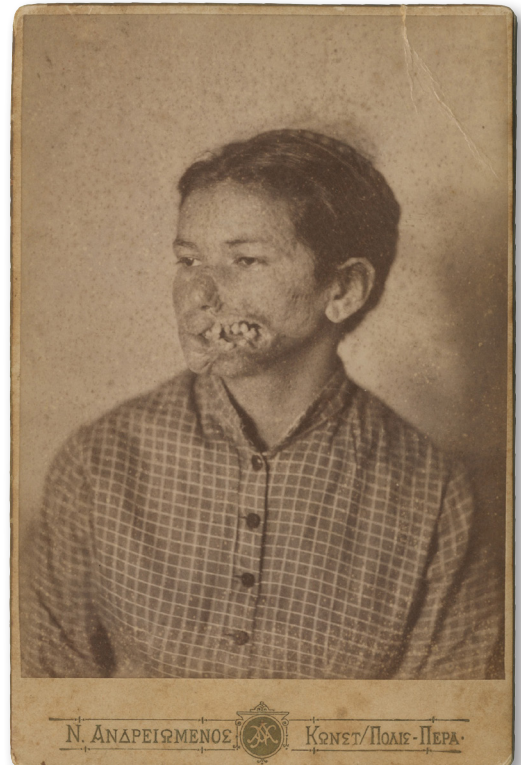
Diş hekimi muayenehanesinden alınmış, hastalardan çekilmiş eski diş örnekleri.

(Laures Medical 1924; s.357'den)

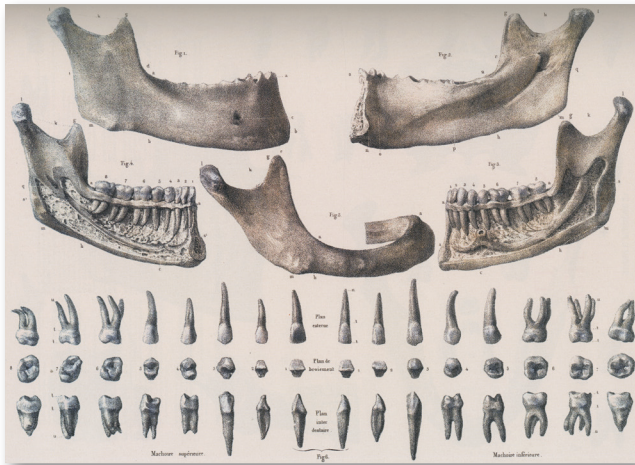

(Laures Medical 1924; s.358'den)

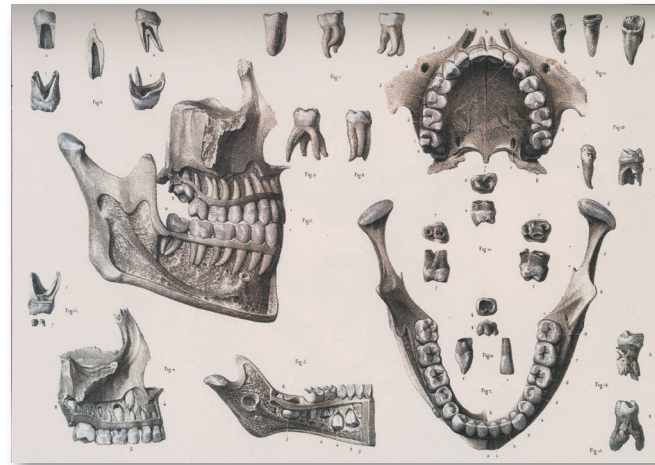

Ağız sağlığı bozuk bir hasta fotoğrafı.

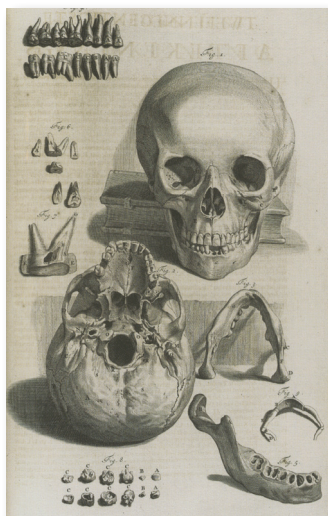
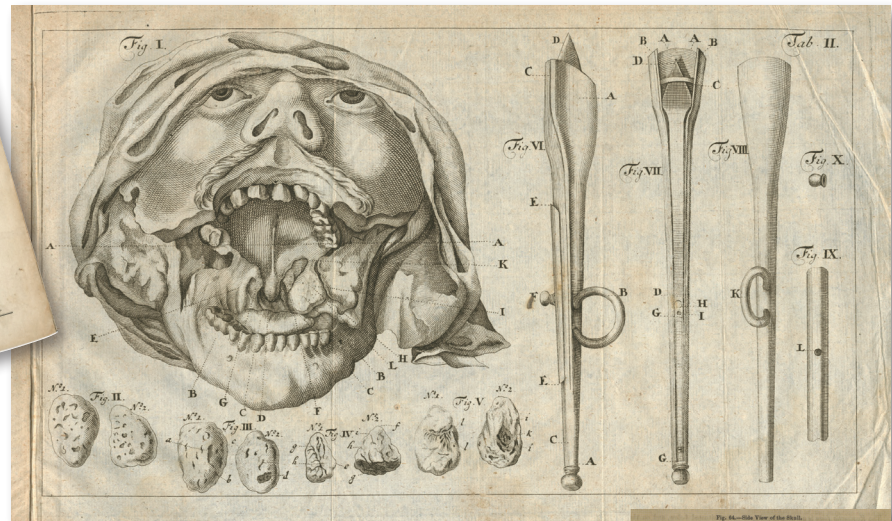

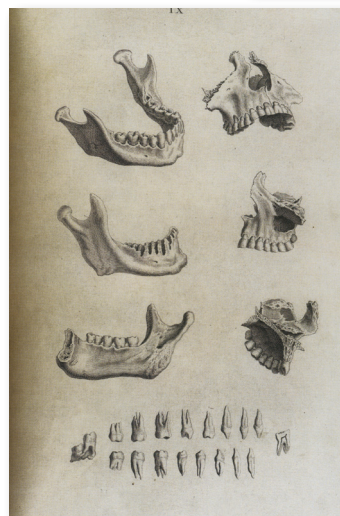
(Bourgery – Jacop; s.83den, Mandibula et Dentes, Tome1. Plate 28.)

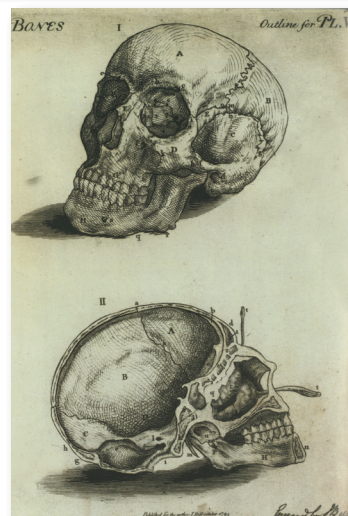
(Bourgery – Jacop; s.84ten, Mandibula et Dentes, Tome1. Plate 29.)

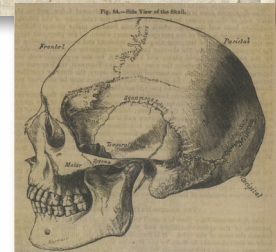
(Human Anatomy 2011; s.136dan, Govaert Bidloo (1649-1713) – William Cowper (1666-1709) The Anatomy of Humane Bodies, Oxford, 1698)

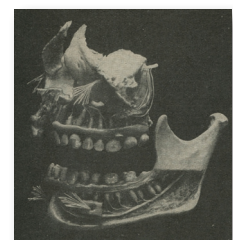
(Human Anatomy 2011; s.165ten, William Cheselden (1688-1752); Osteographia or the Anatomy of the Bones, London 1733)

(Human Anatomy 2011; s.228den, John Bell (1763-1820) The Principles of Surgery, Edinburg, 1801-1808)

(Human Anatomy 2011; s.299dan, Henry Gray (1827-1861) Anatomy, Descriptive and Surgical, London 1858)

(Laures Medical 1924; s.356'den)

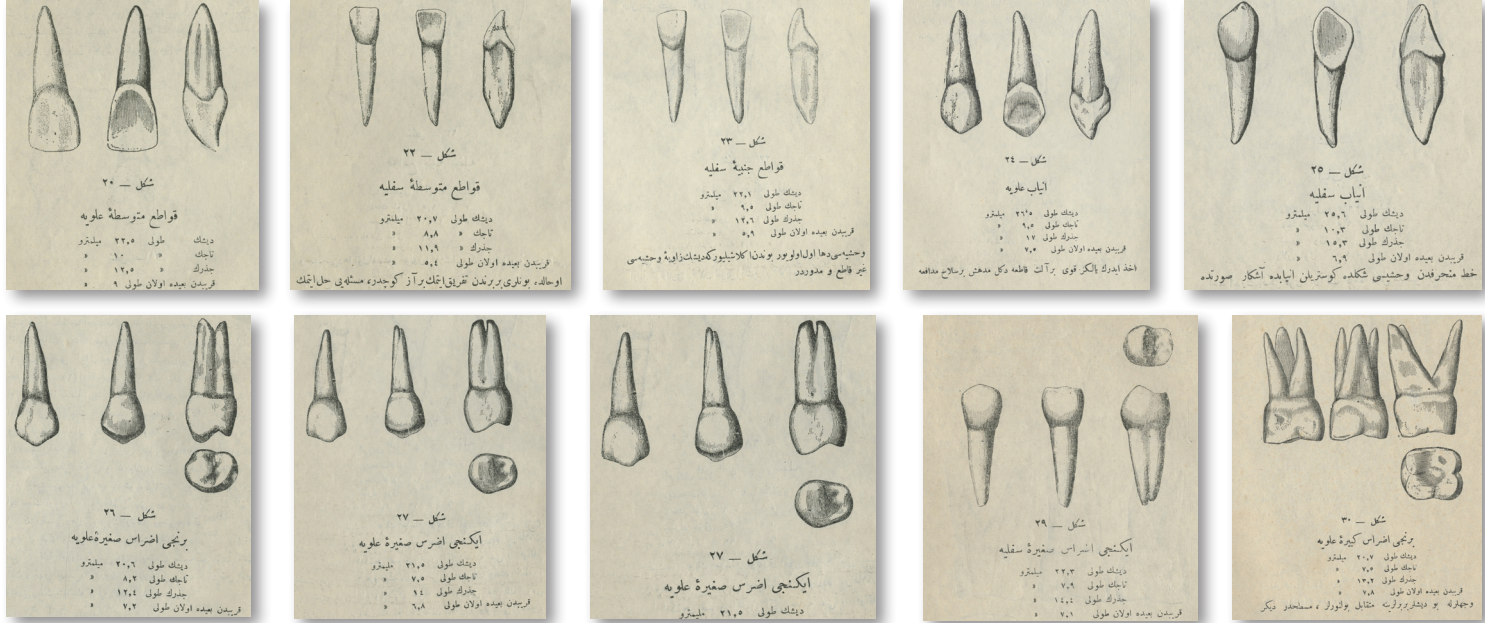

Bir Kısım Diş Örneklerinin Çizimleri
(Diş Tabibleri Mecmuasının 1925 tarihinde yayınlanan 14. Sayısının 69-80 sayfalarından alınmıştır.)

DİŞ ÇEKİMİ

Şerefeddin Sabuncuoğlunun Cerrahiyetü'l Haniyye adlı eserindeki Tedavi Çizimleri
(Uzel 1992a-b'den; Minyatürlerin yaynına Suret-i Tabib (Hekimin resmi)dir,
Şekl-i alet (aletin şekli) Suret-i alil (hastanın resmi) yazılıdır.)

**Diş Eti
İltihabının
Tedavisi**

**Diş Eti
İltihabının
Tedavisi**

**Dudak
Yanğının
Tedavisi**

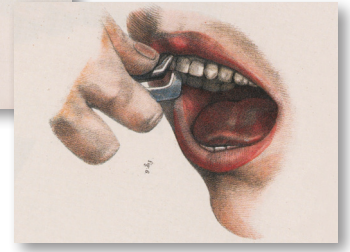
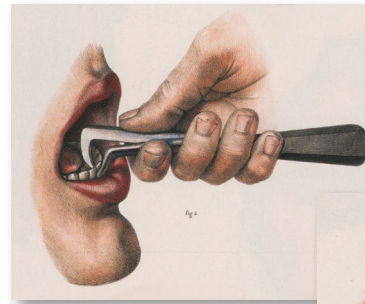
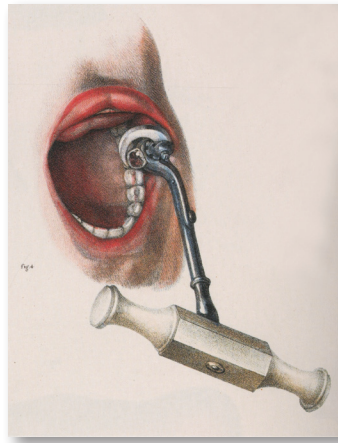
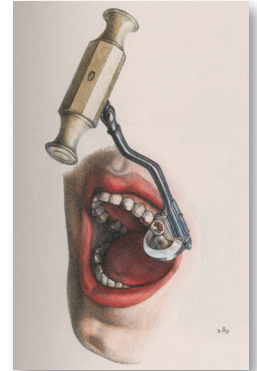
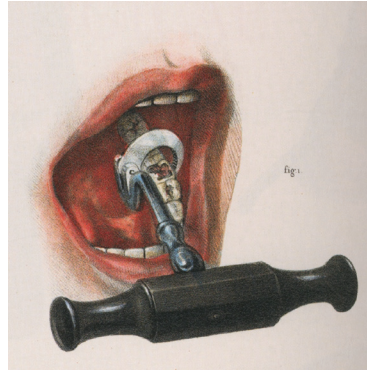
**Diş
Ağrısının
Tedavisi**

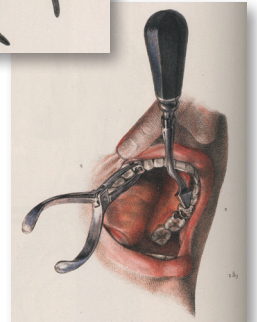
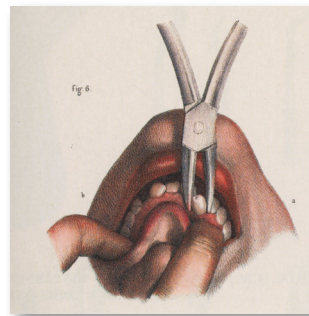
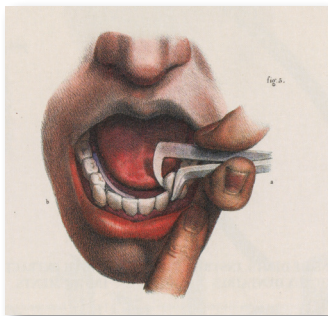
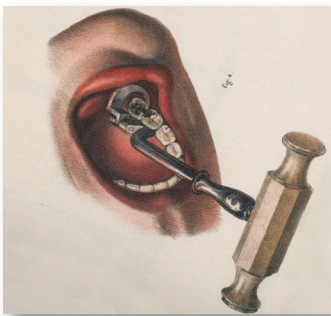
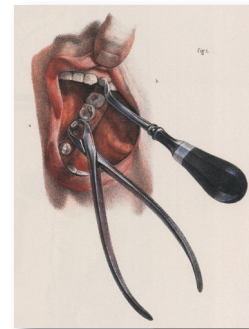
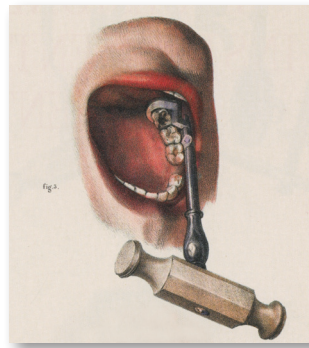
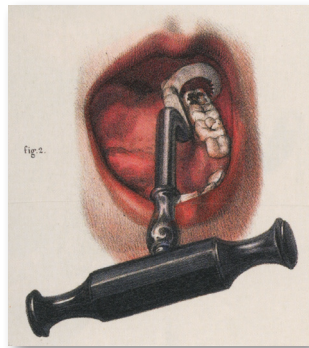
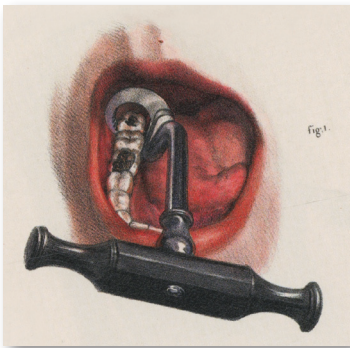

17. yy. Diş Operasyonu Gravürü
Lyons – Petrucelli 1987; s.452den,
Engraving of Various Dental
Operations from Armamentarium
Chirurgicum (1665) by Johannes
Sculptetus.)

19. yy. (Bourgerly – Jacop; s.470ten, Evulsiones Dentium, Tome 6. Plate 24.)

19. yy. (Bourgerly – Jacop; s.471den, Evulsiones Dentium, Tome 6. Plate 25.)

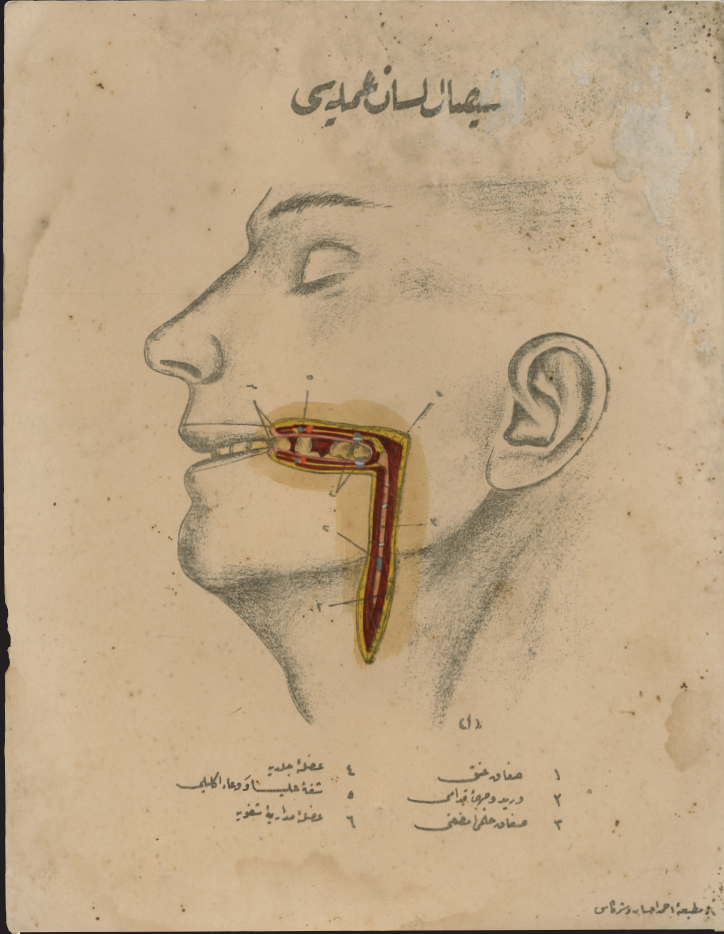
19. yy. (Bourgerly – Jacop;
s.472-3ten, Evulsiones Dentium,
Instrumenta Chirurgica Dentaria,
Tome 6. Plate 26.)

OSMANLI DÖNEMİ EĞİTİM AMAÇLI PLANŞLAR

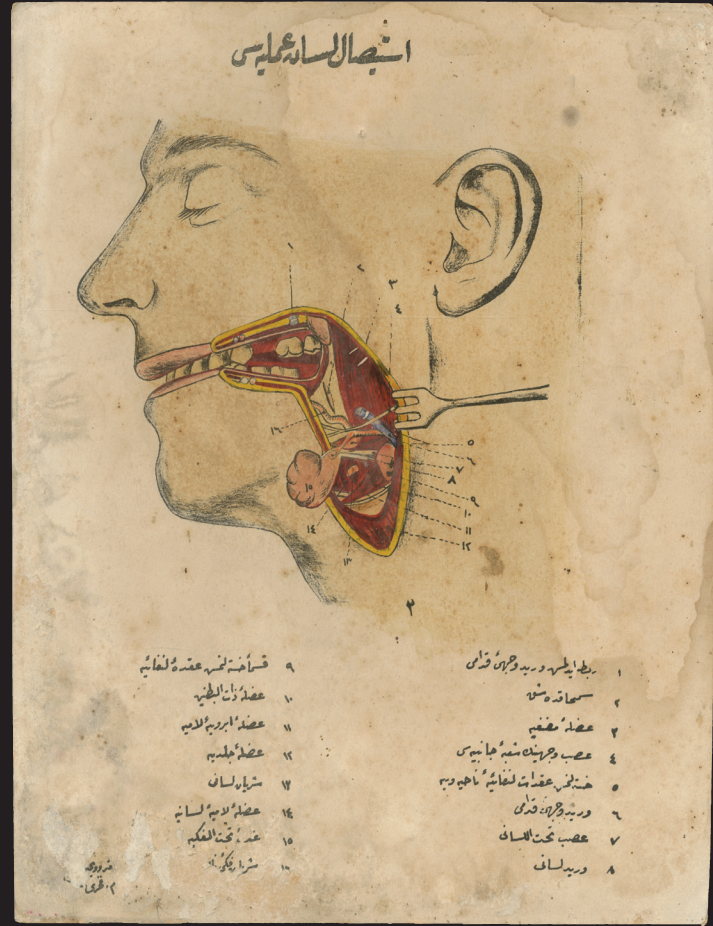
İstîsâl-i Lisân Ameliyesi

1. Sifâk-ı Unk; 2. Verîd-i vevhe-i kuddâmî;
3. Sifâk-ı halemi'-i mazgî;
4. Âdele-i cildiye; 5. Şefe-i (..?) iklîlî;
6. Adele-i medâriyye-i şefeviyye

(Matba'a-i Ahmed İhsan Ve Şürekâsı)

İstîsâl-i Lisân Ameliyesi

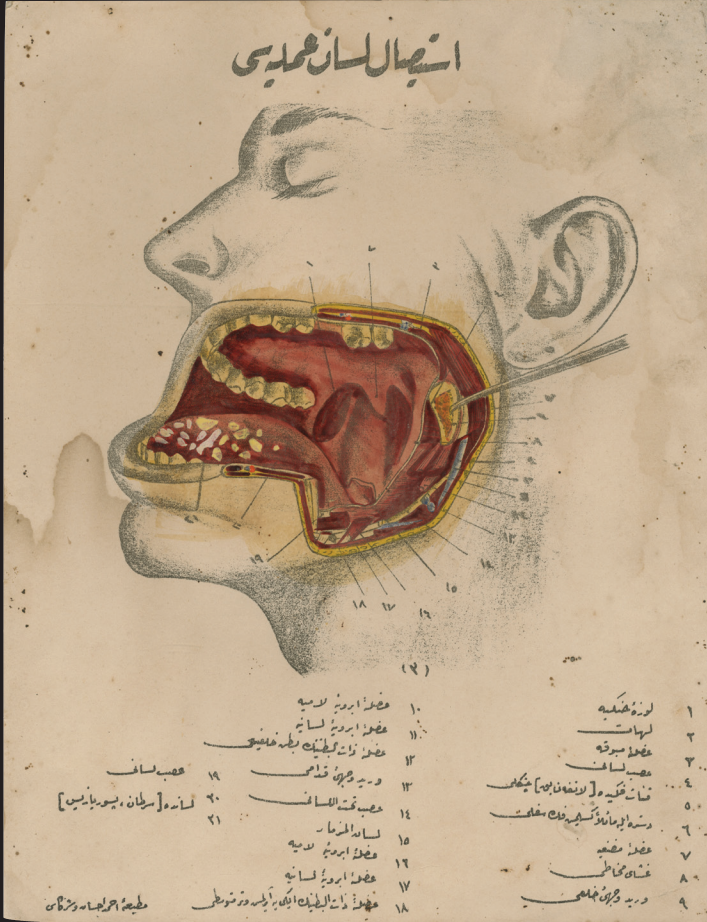
1. Rabt edimiş verîdvechi-i kuddâmî; 2. Simhakda şakk;
3. Adele-i madgiye; 4. Asab-ı vechinde şu'be-i cânibiyyesi; 5. Hastalanmış ukedât-ı lenfâiyye-i nâhiyye-i verîd; 6. Verîd vechi-i kuddâmî; 7. Asab-ı tahte'l-lisânî;
8. Verîd-i lisânî; 9. Kismen hastalanmış ukde-i lenfâiyye;
10. Adele-i zâtu'l-batnîn; 11. Adele-i ebruiye-i lâmiye;
12. Adele-i cildiye; 14. Şıryan-i lisânî; 15. Adele-i lâmiyye-i lisâniyye; 16. Adale-i tahte'l-fekkiyye;
17. Şıryân-ı fekkî-i (...? Silinmiş)

(Matba'a-i Ahmed İhsan Ve Şürekâsı)

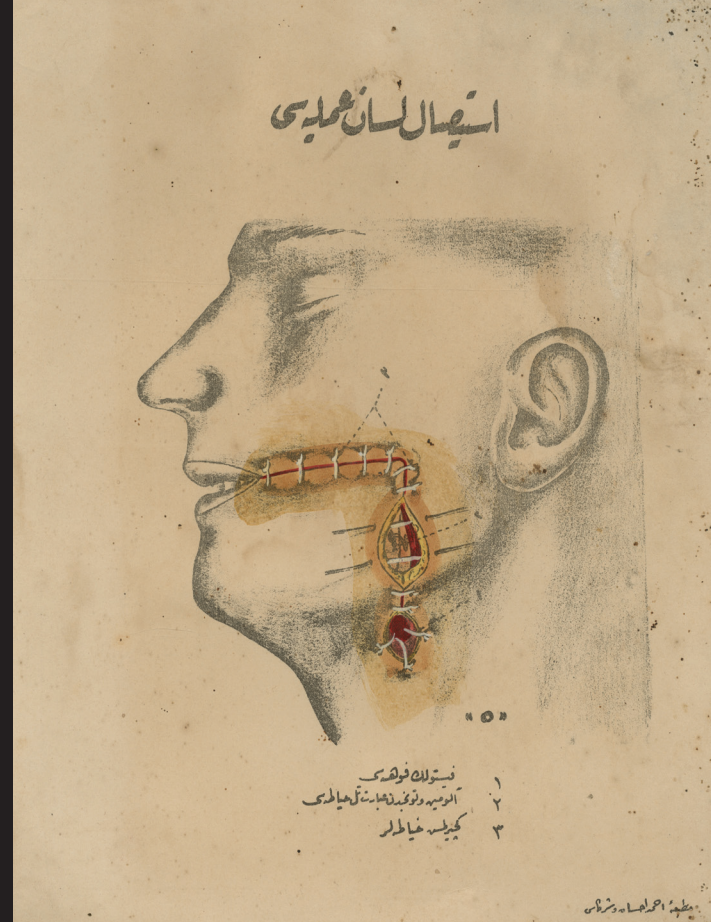
İstîsâl-i Lisân Ameliyesi

1. Levze-i hanekiye;
2. Lehât; 3. Adele-i mesbûka;
4. Asab-ı lisânî; 5. Kanât-ı fekkîde [lanfenbek] çengeli;
6. Destere ile mâilen kesilmiş fekk-i sūfli; 7. Adele-i maddiyya; 8. Gışâ-ı muhâtî; 9. Verîd-i veçhe-i halemi;
10. Adele-i ebruye-i lâmiye; 11. Adele-i ebruiye-i lisaniye;
12. Adele-i zâtu'l-batnında halfinî; 13. Verîd-i vevhe-i kuddâmî; 14. Asab-ı tahte'l-lisânî; 15. Lisânu'l-mizmâr;
16. Adele-i ebruye-i lâmiye; 17. Adele-i ebruiye-i lisâniye;
18. Adele-i zâtu'l-batnında ikiye ayrılmış veter (..?); 19. Asab-ı lisânî; 20. Lisanda [sertan, posoryazis].

Matba'a-i Ahmed İhsan Ve Şürekâsı).

İstîsâl-i Lisân Ameliyesi

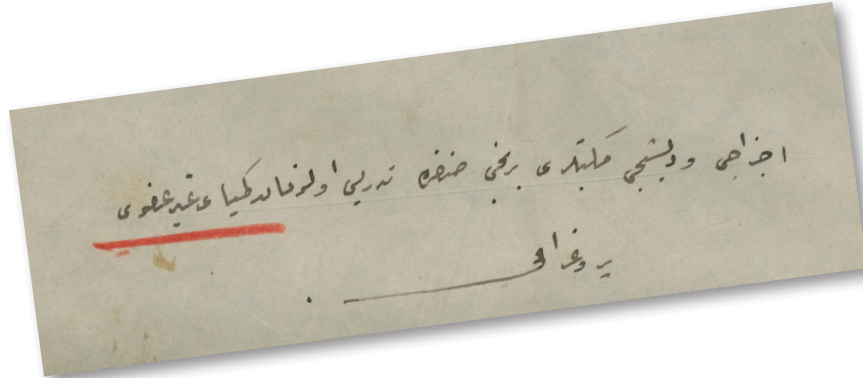
1. Fistolik fevhası;
2. Altun ve tunçdan ibaret tel hiyâtası;
3. Geçirilmiş hiyâtalar.

(Matba'a-i Ahmed İhsan Ve Şürekâsı).

مفردہ معانات (Chemo-chinic) ،
 وراثتی ،
 اصطلاحات کیونکہ :
 خبث - ، بلا مائل ، جھنڈ ، حاضف ، اساس ، املاچ ، املاحت نواحی ، صید نہ املاحت
 تصفہ اجام ، اصول دوری ، مفردہ و حمایت کیونکہ ،
 تصفہ ایضی ، خباثت معاناتی ، تصفیہ ،
 رولماء - - - - -
 خواص صناعیہ و طبی ، خواص رجاعیہ استعلائی ،

Eczacı ve Dişçi Mektepleri Birinci Sınıfta Tedris Olunan Kimya-ı Gayr-i Uzvi Programı

Eczacı mektebinde tedris edilen kimya-yı gayr-i uzvî daima İspençiyariye temas eden ve ispençiyaride isti'mâl edilen mevadd-i kimyeviyyenin istihsâlini, sâfiyetinin ve mefşûşiyetinin ta'yîni ve tasfiyesiyle bütün bu ameliyatın talebe tarafından yapılabilmesi husûsâtını temine matufdur.

Dişçi talebesi için ise ale'l-husûs dişçilik de müsta'mel (...?), lehimler, çimentolar, devâ-i kimyevîler, (...?), mevadd-i terâbiye, ale'l-umûm dişçiliğe müteallik ecsam-ı nazarî ve ameli suretde mutâla'a edilir.

Her iki şubeler için tedris edilen program ber-vech-i âtîdir:
Kimyâ-yı Umûmî Nazariyâtı: Cisim ve madde cismin bünyesi hakkında ki faraziyyat, alâim-i hikemiyye ve kimyeviyye, hikmet ve kimya farkı, hal ve cümle-i billuriyeler, bî-şekil ecsâm, mütecânis ve mahlût ecsâm, renk, hâlât-ı ecsâm, cüz-i firor, zerre, rumuz ve te'âmül-i kimyeviyye, proust, dalton ve rihter kavânini, muadil-i kimyevi, vezn-i zervî, anâsırın mikdarının ta'yini, muhâfaza-i kudret ve madde kanunu, cisim kavânini, vezn mahsusu, imper ve avogadro nazariyesi, faraday'ın elektroliz kanunukıymet-i imtizaciyevezn-i cüz-i ferdin tayini, (...?) kavânîni, (...?) bünyevî, kudret-i elektirikiyye ve elektroliz, iyonlar kavânîni, kimyâ-yı (...?) hakkında malumat, muvâzene-i kimyeviyye ve safahat kanunu, kitle kanunu, harâret-i kimyeviyye ve kavânîni

İstılâhât-ı Kimyeviyye:

(...?) tasnif-i ecsâm, usûl devrî, ecze-i ve ameıyyat-ı kimyeviyye Müvellidü'l-mâ', hâl-i tabîi, sanâyi' istihsâlâtî, tasfiyesi, havass-ı hikemiyye ve kimyeviyye, havass-ı recâ'ıyyesi ve isti'mâlâtî

(۷۱)

قیور و هامه قیور ماء . - ضایع استعمالی ، نفسی ، خونی حکیم و کویری استعمالی .
 قیور . - حال ضعیفی .
 هامه قیور ماء . - حال ضعیفی .
 بروم . -
 هامه بروم ماء . -
 ایور و هامه ایور ماء . -
 رول الحرفه . - مایه خوردن فاجی و دیگر استعمال ضعیفی خونی حکیم و کویری استعمالی استغیاری

و ضاعی
 اوزون . - استغالی ، خونی ، استعمالی .
 حالات ضعیفی ، خونی حکیم و کویری ، ماء مفید استعمالی استغیاری . صورتیکه اجزا ایور
 ص . -
 انسی نظیر آینه صد آریج مین ماء (*Psychologie*) قوی یا بیکند . وضعی صوری معد
 صدی ، دیگر صوری حکیم و حفظ الحرفه نظیر مطالع ایلکدور
 ضعیف ، خانی ، آغی صوری ، معد صوری ، زهر ، کول و قوی صوری .
 رول الحرفه ص . - استغالی ، نفسی ، انسی ، خونی حکیم و کویری ، استعمالی استغیاری
 قیور و ایور و دیگر رول الحرفه و کبیاتی . - هامه تحت قیوری ، هامه قیور . - هامه قیور استعمالی
 کورت . - حال ضعیفی ، استعمالی ضاعی ، انسی ، خونی حکیم و کویری ، استعمالی استعمالی
 کورتی رول الحرفه . - حال ضعیفی ، استعمالی ، خونی حکیم و کویری ، استعمالی استعمالی
 کورتی رول الحرفه و کبیاتی . - فاکر کبیاتی ، ایور و کبیاتی ، هامه کبیاتی . - کورتی رول الحرفه و کبیاتی
 کورتی رول الحرفه و کبیاتی . - هامه قیور کبیاتی . - هامه قیور کبیاتی ، استعمالی استعمالی
 نفسی ، سانی صوری معد هامه کبیاتی . - هامه قیور کبیاتی ، خونی حکیم و کویری استعمالی
Psychologie ، هامه قیور کبیاتی .
 بروم و ایور . - رول الحرفه و کبیاتی
 آرت . - حال ضعیفی ، آرت و کبیاتی ، ایور و کبیاتی ، خونی حکیم و کویری و کورتی رول الحرفه و کبیاتی
 و استغیاری

Sayfa : [2]

Flor ve havuz flor ma' – sanâyi-i istihsâlâtî, tasfiyesi, havass-ı hikemiyye ve kimyeviyyesi ve isti'mâlâtî

Flor – hal-i tabîî - ma' – sanâyi-i istihsâlâtî, tasfiyesi, havass-ı ve isti'mâlâtî

Havuz Flor m'a – Hal-i tabîî sanâyi-i istihsâlâtî, Havass-ı hikemiyye ve kimyeviyyesi ve isti'mâlâtî

Brom - sanâyi-i istihsâlâtî, tasfiyesi, havass-ı hikemiyye ve kimyeviyyesi ve isti'mâlâtî
Hâmız Brom Mâ' Hal-i tabîî sanâyi-i istihsâlâtî, Havass-ı hikemiyye ve kimyeviyyesi ve isti'mâlâtî

İyod ve Hâmız İyod Mâ' - sanâyi-i istihsâlâtî, Havass-ı hikemiyye ve kimyeviyyesi ve isti'mâlâtî

Müvellidü'l-Humûza – Mâyi' -i havadan ihracı ve diğeri istihsâlât sanâ'iyyesi havass-ı hikemiyye ve kimyeviyyesi ihtirâkât, isti'mâlât ispençiyârî.

Vuzû'î

Ozalid – İstihsâlî, havassı ve isti'mâlî

Su – hâlât-ı tabî'iyyesi, havass-ı hikemiyye ve kimyeviyyesi, mukattar isti'mâlât-ı şpençiyârîsi. Su bahsinin eczacılar için elzemiyeti nazar-ı i'tibâra alınarak ayrıca mebhas-i mâ' kursu yapılmıştır. Sun'î suları, ma'den suları, diğeri suların tahliyesi ve hıfzu's-sihha nokta-i nazarından mutâla'a edilmektedir.

Tabîî, tatlı ve ağır sular, ma'den suları, nehir, göl ve kuyu suları. –
Müvellidü'l-humûzâlî su – istihsâlî tasfiyesi, envâ'î, havass-ı hikemiyye ve kimyeviyyesi, istihsâlât-ı siençiyârîsi

Klorun müvellidü'l-humûzâlî mürekkebâtî – hâmız-ı taht-i klorî, hâmız-ı klor ve hâmız-ı fevk klor istihsâlâtî ve isti'mâlât-ı sanâ'iyyesi kezâlik Promid ve İyodun müvellidü'l-humûzâlî mürekkebâtından (...?) protisi promid ve iyoditler.

Kükürt – hâl-i tabî'îsi, istihsâlât-ı sanâ'iyyesi, envâ'î, havass-ı hikemiyye ve kimyeviyyesi şekli-i ispençiyârîsi ve isti'mâlâtî

Kükürtlü müvellidü'l-mâ' - hâl-i tabî'îsi, istihsâlî, havass-ı hikemiyye ve kimyeviyyesi tahlîlât-ı kimyeviyye de isti'mâlâtî

Kükürtün müvellidü'l-humûzâlî mürekkebâtî – gaz kibriti, bilâ mâ-i kibrit, hâmız kibrit, kurşun odalarda ki hâmız kibritin tasfiyesi, temâsi-i suluyla müstahsil hâmız kibrit, hâmız fevk kibrit, h+âmız taht kibriti, hâmızâ-i (..) ve sülfür, hâmız nivnik, cümlesinin istihsâlâtî, havass-ı hikemiyye ve kimyeviyyeleri ve istihsâlâtî.

Selenyum ve tellür – Müvellidü'l-mâ'îli ve müvellidü'l-humûzâlî mürekkebâtî

Azot – hâl-i tabî'î, azotun muhtelif usuller ile havadan ihracı, havass-ı hikemiyye ve kimyeviyyesi ve havâ-yı nesîmî terkîbî ve ehemmiyeti

Sayfa : 3

Amonyak – sanayi’de istihsâlî, tasfiyesi habir(?) ve klor usulü, nitrifikasyon alâimî, amanyum nazariyesi havass-ı hikemiyye ve kimyeviyyesi, istihsâlât-ı ispençârîsi, idrosksilamit

Azotun müvellidü’l-humûzalî mürekkebâtî – hâımız azaton muhteif istihsâlât-ı sanâ’îsi, ispençârî saf hâımız azot duhanî hâımız azot, hâımız fevk azot, mâ-i zerrîn, humuz-u evvel azot, humuz-u sâî azot bilâ mâ-i azotu ve humuzu fevk azotu cümlesinin istihsâlât-ı ve havassı

Fosfor – hâl-i tabî’î, kuvvetiyye ve elektirik usulüyle istihsâlî, envâ’î, havass-ı hikemiyye ve kimyeviyyesi, şekl-i ispençârîsi, fosforun müvellidü’l-mâ’, krom, brom, iyod ve kükürtlü mürekkebâtî. Ve bunların amelî istihsâlî. Havass-ı hikemiyye ve kimyeviyyesi, isti’mâlâtî..

Fosforun müvellidü’l-humûzâlî mürekkebâtî – Hâımız fosforu, hâımız taht-ı fosforu, hâımız fosforu nârî hâımız fosforu, tahtânî hâımız fosfor, bunların amelî istihsâlâtî havass-ı hikemiyye ve kimyeviyyesi, ve isti’mâlât-ı ispençârîsi.

Arsenik – arsenikli müvellidü’l-mâ’, halojenlerle mürekkebâtî, kükürtlü mürekkebâtî, (...?) ma’denî, kibrit-i mezheb (...?) müselleme, (...?) müvellidü’l-humûzâlî mürekkebâtî, bunların cümlesinin istihsâlâtî, havass-ı hikemiyye ve kiyeviyyeleri, isti’mâlâtî ispençârîleri ve te’âmülâtî

Bor ve hâımız bor – sanâ’-i istihsâlâtî, (...?) istimrâcî, halojenlerle mürekkebâtî muhtelif hâımız borlar, havass-ı hikemiyye ve kimyeviyyesi, (...?), isti’mâlât-ı ispençârîsi, (...?), ve te’âmülât-ı kimyeviyyesi.

Karbon – grafit, elmas, ma’den kömürü, antirasit, linyit, odun kömürü, kok, (...?), (...?), (...?), islerin envâ’î, sun’î grafit.

Karbonun kükürtlü, müvellidü’l-mâ’, ve müvellidü’l-humûzalî mürekkebâtî: Kibrit karbon, karbonlu müvellidü’-mâ’, humuz karbon, hâımız karbon, ve fevk karbonitler, bunların havassî ve te’âmülâtî

Silisyum – envâ’î, filor silisyum, bila-mâ-i silisî, muhtelif hâımızât-ı silisiyeler, ve tabî’atde silisitler. Havass-ı hikemiyye ve kimyeviyyesi, te’âmülât ve isti’mâlât-ı sanâ’iyyeleri

4

(3)

معارف

اسمخیا ریلری، خاصه جامی کلیو و تمام مدت کلیو یلی .
 سورمورده جوجه نانی سورلیم . کاور سورلیم ، برده سورلیم ، ایوی سورلیم ، قاقی قارونیتی سورلیم
 قارونیتی سورلیم ، بریت سورلیم ، کلبیت سورلیم . قاقی کلبیت سورلیم ، آ زوتی و آ زوتی سورلیم . قارونیتی سورلیم ،
 سورلیم . سلیت سورلیم ، فرخورت سورلیم . کلبیت سورلیم ، نخت کلبیتی سورلیم . کلبیتی سورلیم ، جام ایوی و جامی
 سورلیم . بوندل علی خونه و تمام مدت اسمخیا ریلری ، حوکه کلیو یلی
 اردو یی و کلیو یلی ، رهنم جامی و فیلنت خوند و کدر .
 و تمام مدت کلیو یلی .
 اسمخیا ریلری ، قاقی قارونیتی سورلیم ، فرخورتی و آ زوتی
 اسمخیا ریلری ، قاقی قارونیتی سورلیم ، فرخورتی و آ زوتی

[illegible]

۱- استخوان لاف . ۲- در بوم صفت
 ۳- کابونیت لبوم استخوان ، لبوم صفت استخوان
 ۴- کابونیت لبوم استخوان ، کابونیت لبوم صفت استخوان
 ۵- کابونیت لبوم استخوان ، کابونیت لبوم صفت استخوان
 ۶- کابونیت لبوم استخوان ، کابونیت لبوم صفت استخوان
 ۷- کابونیت لبوم استخوان ، کابونیت لبوم صفت استخوان
 ۸- کابونیت لبوم استخوان ، کابونیت لبوم صفت استخوان
 ۹- کابونیت لبوم استخوان ، کابونیت لبوم صفت استخوان
 ۱۰- کابونیت لبوم استخوان ، کابونیت لبوم صفت استخوان

توسیع امری . - حال ضعیف استخوان استخوانی
 قارصید امری . - حسیله ای . رول . حسیله ، صاف رده بی . نیلای و رومی ، مانتازنی حسیله ، سلیمای و رومی
 حسیله ای . - حسیله ای . رول . حسیله ، صاف رده بی . نیلای و رومی ، مانتازنی حسیله ، سلیمای و رومی
 حسیله ای . - حسیله ای . رول . حسیله ، صاف رده بی . نیلای و رومی ، مانتازنی حسیله ، سلیمای و رومی
 حسیله ای . - حسیله ای . رول . حسیله ، صاف رده بی . نیلای و رومی ، مانتازنی حسیله ، سلیمای و رومی

Sayfa: 4

Meadin

Potasyum – humuz-u potas, potas-ı muharrik, klor potas, brom potasyum, iyod ve potasyum, sani karbonit potasyum, karbonit potasyum kibrit potasyum, sani kibrit potasyum, (...?) potasyum, klorit potas, silist potas, fosforit potas, kibrit potas, kiber-i(?) kibrit. Bunların ameli suretde istihsâlâtî ispençiyâriyeleri, havass-ı hikemiyye ve kimyeviyyeleri ve te'âmûlaât-ı kimyeviyyeleri.

Sodyum – sod muharrik, humuz-u sâni-i sodyum, klor sodyum, brom sodyum, iyod sodyum, sâni karbonit sodyum, karbonit sodyum, borit sodyum, sâni kibrit sodyum, azotit ve azotiti-i sodyum, florit sodyum, silist sodyum, fosforid sodyum, kibrit sodyum, taht-i kibriti-i sodyum, kibrit-i sodyum, cam, zecre-i zercâciyye, edviyyeye mahsus şişeler, lohem(?) camı, filinist glas ve adeseler. Bunları ameli suretde istihsâlâtî ispençiyârileri, havass-ı hikemiyye ve kimyeviyyeleri ve te'âmûlât-ı kimyeviyyeleri.

Amonyum ve mürekkebâtî – flor, brom ve iyod amonyumlar, karbonit, kibrit, sâni karbonit, fosforit, ve azotit amonyumlar. Bunların ameli suretde istihsâlâtî ispençiyârileri, havass-ı hikemiyye ve kimyeviyyeleri ve te'âmûlât-ı kimyeviyyeleri.

Radyum – istihsâlâtî, radyum hakkında mutâla'a, radyum şu'â'âtî, katod şu'â'âtî, ve radyo aktivite

Lityum ve ıslâhî – karbonit lityumun istihsâlî, lityum ıslahının te'âmûlâtî
Magnezyum – hâl-i tabî'îsi, humuz magnezyum, helojenli mürekkebâtî,

karbonit, kibrit magnezyumun ameli suretde istihsâlî havass-ı hikemiyye ve kimyeviyyesi ve te'âmûlâtî

(...?) ve ıslâhî – hâl-i tabî'îsi, istihsâlât-ı ispençârisi, havass-ı hikemiyye ve kimyeviyyesi, te'âmûlâtî.

Kadmiyum ve ıslâhî – hâl-i tabî'îsi, istihsâlât-ı ispençârisi, havass-ı hikemiyye (...?) ve kadmiyum halîtalrı

Hadîd ve ıslâhî – hadîd halîtalrı, dökme, çelik, saf, demir, nikelli, (...?), manganizli çelikler, sisliyumlu demir. Hadîd mürekkebâtının ameli suretde istihsâlât-ı ispençiyârileri, havass-ı hikemiyye ve kimyeviyyeleri ve te'âmûlâtî

Manganiz ve ıslâhî – fevk manganit potas, manganiz humuzları, humuz manganizin kataliz vazifesi, manganiz mürekkebâtının ameli suretde istihsâlâtî ispençiyârileri, havass-ı hikemiyye ve kimyeviyyeleri, te'âmûlâtî.

36

Sayfa: 5

Krom ve ıslahî : kromit ve sâni kromit potasyum, istihsâlâtî havass-ı hikemiyye ve kimyeviyyeleri krom şabı te'âmülâtî ...(?) ve uranyum mürekkebâtî :

Alüminyum ve ıslâhî - (..?), alüminyum halitaları, ispençiyârî mürekkebâtının ameli surtde istihsâlî

Gümüş ve ıslâhî – bakır ve gümüş de azotit (...?) istihsâlî usülleri, ispençiyari mürekkebâtının usul-ü istihsalleri, madenlerden gümüşün muhtelif ususleriyle istihracı, gümüş mürekkebâtının havass-ı hikemiyye ve kimyeviyyeleri ve te'âmülâtî

Cıva – hâ-i tabî'î, sanayi'de istihsâlî, havass-ı hikemiyye ve kimyeviyyesi, sanayi'de ki istihsâlâtî. Cıva (...?) evvel ve ahir mürekkebâtî, bunlardan klor evvel, iyod evvel, klor sani (...?), iyod sani (...?) ile kibrit, azotit, humuz-u asfer (...?) ameli suretde bakır mürekkebâtının havass-ı hikemiyye vekimyeviyyeleri te'âmülleri.

Bakır – hâl-i tabî'î, sanayi'de istihracı, halitaları, tunç, sarı bakır, (..?) evvel ve ahir mürekkebâtî, kibrit (..?) ispençiyârî istihsâlî, tasfiyesi, bakır mürekkebâtının havass-ı hikemiyye ve kimyeviyyeleri.

Kurşun – sanayi'de istihracî, kurşun (..?), halitaları, kalay, (...?), bizmotlu halitaları. İspençari mürekkebâtında iyod kurşun, azotit kurşun, karbonit kurşunun kurşunun ameli suretde istihsâlî, havass-ı hikemiyye ve kimyeviyyeleri, te'âmülâtî.

Bizmot – azotit bizmot, ispençârî istihsâlâtî, arsenikden suret-i takarrubiyeti, havass-ı hikemiyye ve kimyeviyyeleri ile istihsâlâtî ve te'âmülâtî

Altın – hal-i tabî'î, ve istihracî, altın ayarları, halita ve ayarlarının ta'yînî, ispençiyârî mürekkebâtında klor zehem ve sodyumun istihsâlâtî, havass-ı hikemiyye ve kimyeviysi ile isti'mâlât ve te'âmülâtî, altın yaldızlar, plakeler be bayraklar.

Platin ve platin sınıfına mensub me'adin – istihsâlî, platin kablari, platin süngeri, varaka, halitaları, klor platinhavass-ı hikemiyye ve kimyeviyyeleri te'âmülâtî

**

Dişçiler için alınan kimya-yı umûmiyyeden mâ'ada protezde müsta'mel madenleri halitaların ehemmiyyet-i husûsiyyelerine binâen tedris edilmiştir.

Madenin elestîkî, (...?), (...?), havass-ı celitlerinin terkîbî, istihsâlî, sâni, sülûsi, rubâ'î halitalar havass-ı hurdebiniyye, hikemiyye ve kimyeviyye ağzında kâbil-i isti'mâl olan me'adin ve halitalar. Ve madenlerin (...?) hâsıl olan tahavvülâtî ve te'âmülâtî
Demir ve karbon halitaları – (Dökme çelik, saf demir) nikelli, kromlu, manganezli, (...?), (...?), ve anadyumlu ve silisyumlu çelikler

Rubâ'î çelikler – nikel, krom çeliği, krom (...?) çeliği
(..?) halitaları – tunç, prinç, (..?) halitaları, husûsî tunçlar, (...?) ve kurşun tunçları, nikel tunçları, (..?) ruolis platimyum demir, (...?) nikel (..?) halitaları

38

Sayfa: 6

(..?), kalay, kurlun, (..?) bizmit, kadmiyum, nikel madenleri ile yapılan sun'î halitalar.

Kâbil-i fedâyir halitaları – lehim, (..?) halitaları, kadyum, kalay, bezmit, halitaları, kurşun, kadmiyum ve kalay halitaları, kurşun kalay, (...?) halitaları babit ma'deni

Alaminyum ve halitaları – altının, (...?) ve kalay ve gümüş magnezyum, nikel, kurşun, kadmiyum halitaları, keزالik alimimyumun sülâsi halitalarından kalay, gümüş halitaları. Bakır, gümüş aliminyum halitaları. Bakır (..?) aliminyum halitaları.

Muhtelit halitalar – alüminyum, manganer, magnezyum ve nikel ile mümtezic halitalar

Gümüş ve halitaları – bakır ve gümüş halitaları, (..?) ve gümüş halitaları, kadmiyum gümüş, kalay gümüş halitaları, sülüsü halitalardan gümüş, bakır (...?), gümüş bakır kadmiyum halitalar ile bakır nikel gümüş halitaları Civa ve dişçilikde müsta'mel malzemeler – gümüş, kalay, bakır, kurşun,, bizmot, kalay, gümüş, platin, altın ve paladum malzemeleri. Sülâsi malzemelerden civa, gümüş, kalay malzemeleri

Altın ve halitaları – (..?) altın, atezif altın, bayrak altın, platin, gümüş, (...?), kadmiyum halitaları, altın lehim, altın gümüş bakır, kadmiyum halitaları, muhtelit halitalardan altın, gümüş, bakır, kalay, pirinç halitası, bütün bu halitaların (..?) taşı ile altının ayarlanması ameliyyatı

Platin ve platin sınıfına mensub madenler ve halitaları – platin, gümüş, platin iridyum, platin altın, paladyum altın, paladyum gümüş ve altın halitaları

Bütün bu halitaları teşkil eden istihsrâcî ve istihsâlî havass-ı hikemiyye ve kimyeviyyeleri, te'âülât-ı kimyeviyyeleri, ve protez amaliyyâtından hasıl olan me'adin-i (..?) tozlarının yeniden istifade usulleri mevadd-i turâbiye, alçı,, kum ve emsalinin protezde müsta'mel olduğundan dolayı mütâla'âsı icra edilmektedir.

İsithsâl (...?) talebe tarafından amel-ı derslerde ispençârîde müsta'mel gayr-ı uzvî edviyyenin bir çok numüneleri mahfuzdur.

Eczacı ve Dişçi Mektepleri Kimyâ-yı Hayr-i Uzvî Muallimi
26-7-15

1.2.2. MEZUNİYET FOTOĞRAFLARI VE DİPLOMA ÖRNEKLERİ

Darülfünun Tıp Fakültesi Diş Tababeti Şubesi önünde 1927 yılı mezunların hocalarıyla olan fotoğrafın altında Ahmed Celaleddin imzası okunmaktadır. (Aynı foto için bkz. Uzel 2000; s.60)

Darül-fünun Dişci Şubesinden bu sene (1926) diploma alan genç diş tabiblerimiz muallimleriyle bir arada.

دارالفنون دیشچی شعبه‌سندن بوسنه دیپلوما آلان کنج دیش طبیبلریمز معلملی ایله برآراده .

دارالفنون دیشچی شعبه‌سنتک ۱۹۲۶ سنه‌سی مآذونلری اداره‌خانه‌مزه غروب حالنده رسملرینی کوندره‌شیلردر . دیپلوما آلامیه موفق اولان کنج دیش دوکتورلریمیزی تبریک ایددر و مسلک‌ارنده موفق اولارق ترقی ایتمه‌لرینی تمنی ایددرز . یوقاریده‌کی غروبی تشکیل ایدهن ذواتک اسامیمیزی بوجه‌آیدر .

شادییه یوسف خاتم (قاضی‌کوی) ، عزرا امین خاتم (ازمیر) ، علی فرح (یشکطاش) ، محی‌الدین فطین (ردوس) ، سلیمان سودی (سیراس) ، رضا عبدالرزاق (ازمیر) ، علی‌رضا فیض‌اه (آق‌قره) . نجم‌الدین عونى ، امین‌حکمت ، شوکت ، رفیق توفیق ، نجاتی غالب ، فضیلت بصری ، وداد تافلم ، ناطق نوری ، فخرالدین رشدی ، جواد علی ، عفان واسف ، احسان فاکر ، بدری‌حقی ، سعدالدین (استانبول) ، ماجد استانبول کافلم حماد محمدامین ، فیضی مصطفی ، (پوردور) ، دلیل‌احمد (تورکستان) ، رفعت ارطغرل (پروسه) ، زهرت رشدی (سیراس) ، فواد رضا (بالیکسیر) ، عبدالجید قادر (ساجانییه) ، نوزاد حسنی (استانبول) ، علی‌رضا (مرعش) ، جمیل مدحت (ماردین) ، سابی عیدن (اسپارطه) ، حسن‌تصدین (ازمیر) ، مخترم‌پیری ، کمال ، ساجان (العزیز) ، نجاتی طوغود (اکین) ، پولاد مصطفی ، مصطفی احمد (عینتاب) ، عارف حلیم (اوشروم) ، پرهان‌الدین عثمان ، ممدوح نوری (پولتوز) ، محمود ثریا (یوزغاد) ، نجیب (مناسیر) ، ذکی‌لطیف (قیصری) ، فرید رائف (مناسیر) ، احمدفائق «انطالیه» ، «انطالیه» .

Darül-fünun Dişci Şubesinin 1926 senesi mezunları idarehanemize gurube halinde resimlerini göndermişlerdir. Diploma almaya hak kazanan genç diş tabiblerimizi tebrik eder ve mesleklerinde muaffak olarak terrakki etmelerini temenni ederiz. Yukarıdaki gurubu teşkil eden ..... esamisi ber-veche atidir: Şadiye Yusuf Hanım (Kadıköy), Azra Emin Hanım (İzmir), Ali Ferruh (Beşiktaş), Muhyitdin Fatim (Rodos)...

İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Diş Tababeti Mektebi önündeki toplu talebe fotoğrafı.

Sultan V. Mehmed (Reşâd) Tuğralı, Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye –nâm-ı nâmiy-i Hazret-i Pâd-i şâhî-Der-i Sa'adet Dârü'l-fünûnu Tıb Fakültesi; Dişçi Şehadetnamesi; başlıklı 30 anun-i evvel 1335 tarihli diploma Mehmed Efendi'ye verilmiştir.

**Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti
İstanbul Dârü'l-Fünûnu Tıp Medresesi
Dişci Şehâdetnâmesi**

İstanbul Dârü'l-fünûnu Tıp Medresesi Dişci Şu'besinde nazarî ve 'amelî ikmâl-i tahsîl ile icrâ kılınan imtihân netîcesinde diş tabîbî 'üvânını ihrâza muvaffak olan 1317 târihinde Bağçecik'de mütevellid Armenak oğlu Agob Efendi'ye nizâmname-i mahsûsunda mûnderic ahkâma mutâbık olmak üzere münhasıren dişcilik icrâsına me'zûn bulunduğunu mübeyyin işbu şehâdetnâme i'tâ edilmiştir. Fî 4 Ağustos sene 1339 (4 Ağustos 1923).

Tıp Medresesi Kâtib-i 'Umûmîsi: (imza okunamadı), Tıp Medresesi Re'îsi: (imza okunamadı), Dârü'l-fünûn Emîni Vekîli: Sâmi (imza), Ma'ârif Vekîli: (imza okunamadı).

Türkiye Cümhûriyeti – Sıhhiye ve Mu'avenet-i İctimâ'îye Vekâleti (...) (soğuk damga) (Perk - Günay 2012; s.362-362 de yayınlanmıştır.)

**Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti
İstanbul Dârü'l-Fünûnu Tıp Medresesi
Dişci Şehâdetnâmesi**

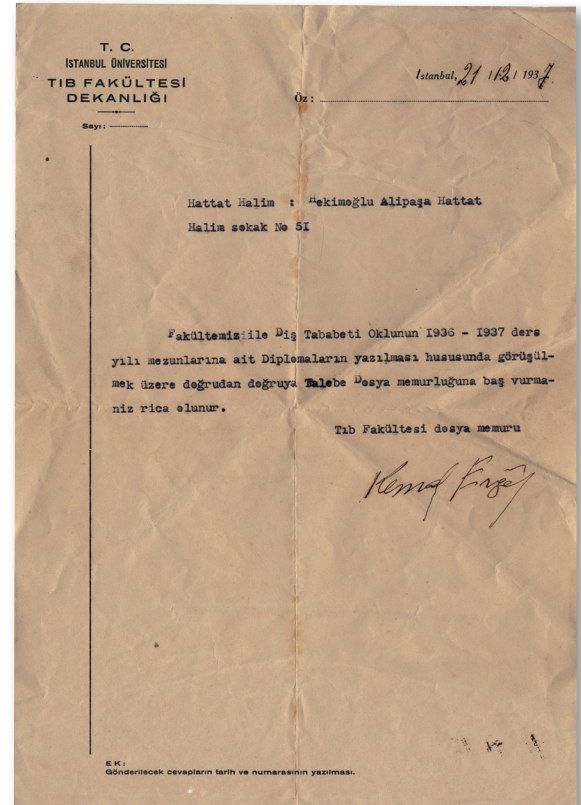
İstanbul Dârü'l-fünûnu Tıp Medresesi Dişci Şu'besinde nazarî ve 'ameli ikmâl-i tahsîl ile icrâ kılınan imtihân netîcesinde diş tabîbî 'üvânını ihrâza muvaffak olan 1317 târihinde Bağçecik'de mütevellid Armenak oğlu Agob Efendi'ye nizâm-nâme-i mahsûsunda münderic ahkâma mutâbık olmak üzere münhasıren dişcilik icrâsına me'zûn bulunduğunu mübeyyin işbu şehâdetnâme i'tâ edilmiştir. Fî 4 Ağustos sene 1339 (4 Ağustos 1923).

Tıp Medresesi Kâtib-i 'Umûmîsi: (imza okunamadı), Tıp Medresesi Re'îsi: (imza okunamadı), Dârü'l-fünûn Emîni Vekîli: Sâmi (imza), Ma'ârif Vekîli: (imza okunamadı).

Türkiye Cumhûriyeti – Sıhhiye ve Mu'avenet-i İctimâ'îye Vekâleti (...) (soğuk damga)

T.C. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığı antetli
21.12.1937 tarihli Hattat Mustafa Halim Özyazıcı'ya
hitabetli yazısında; Dış Tababeti Okulunun diplomalarının
yazılması için Hattat Halim fakülteye çağrılmaktadır.

Bu yazıdan anlaşıldığına göre Dış Tababeti Okulu henüz
Tıp Fakültesine bağlı olup okulu bitirenlerin diplomaları
bilgileri dönemin önemli hattatına
yazdırıldığı anlaşılmaktadır.

1.3. BİLİMSEL KONGRELER

8. Uluslararası Diş Hekimliği Kongresi (Paris 1931)

فیلادلفیا قونفرهسنده ویریلن بر ضیافت

Fledelfia dişçilik konferansında verilmiş bir ziyafet. (Dişçilik Alemi ; S. 23, 1927)

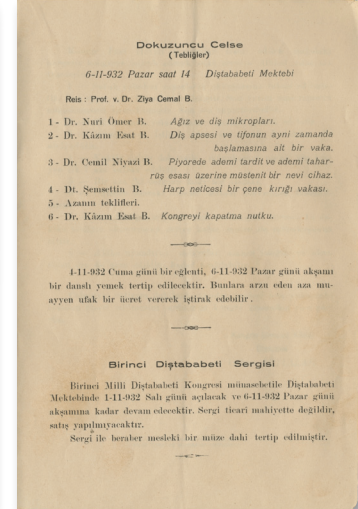
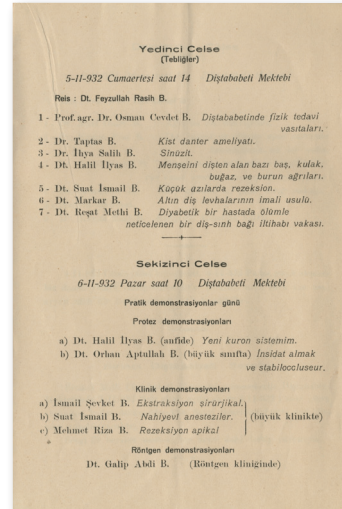
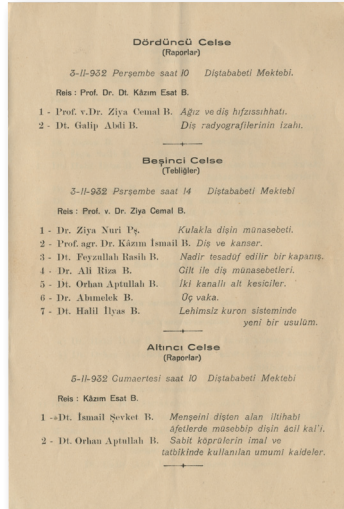
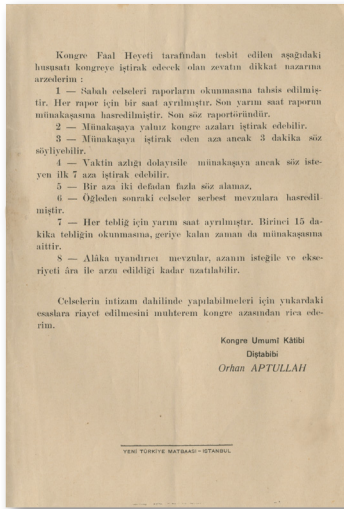
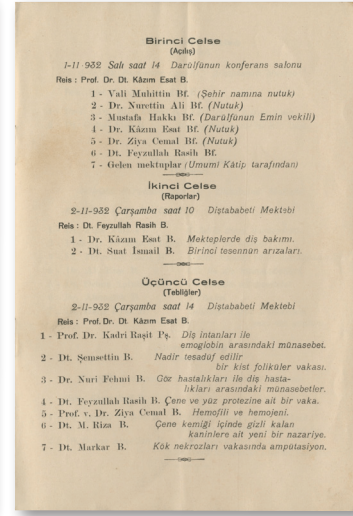
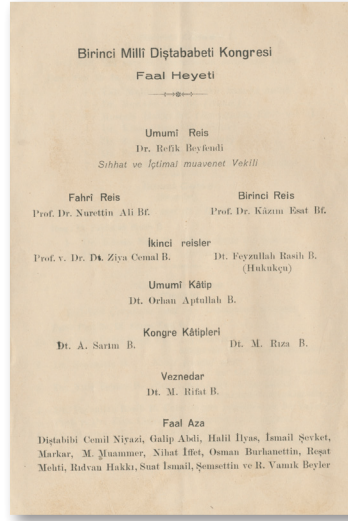
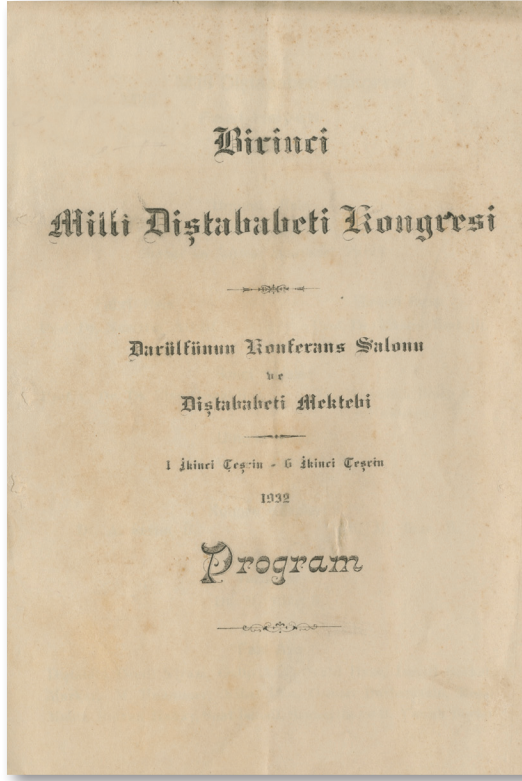
1931 Peşte Beynelmilel Diş Stomatoloji Kongresinde Delegeler ve Milli Bayraklar Merkezden Üçüncü Bayrak Türk Sancağıdır.

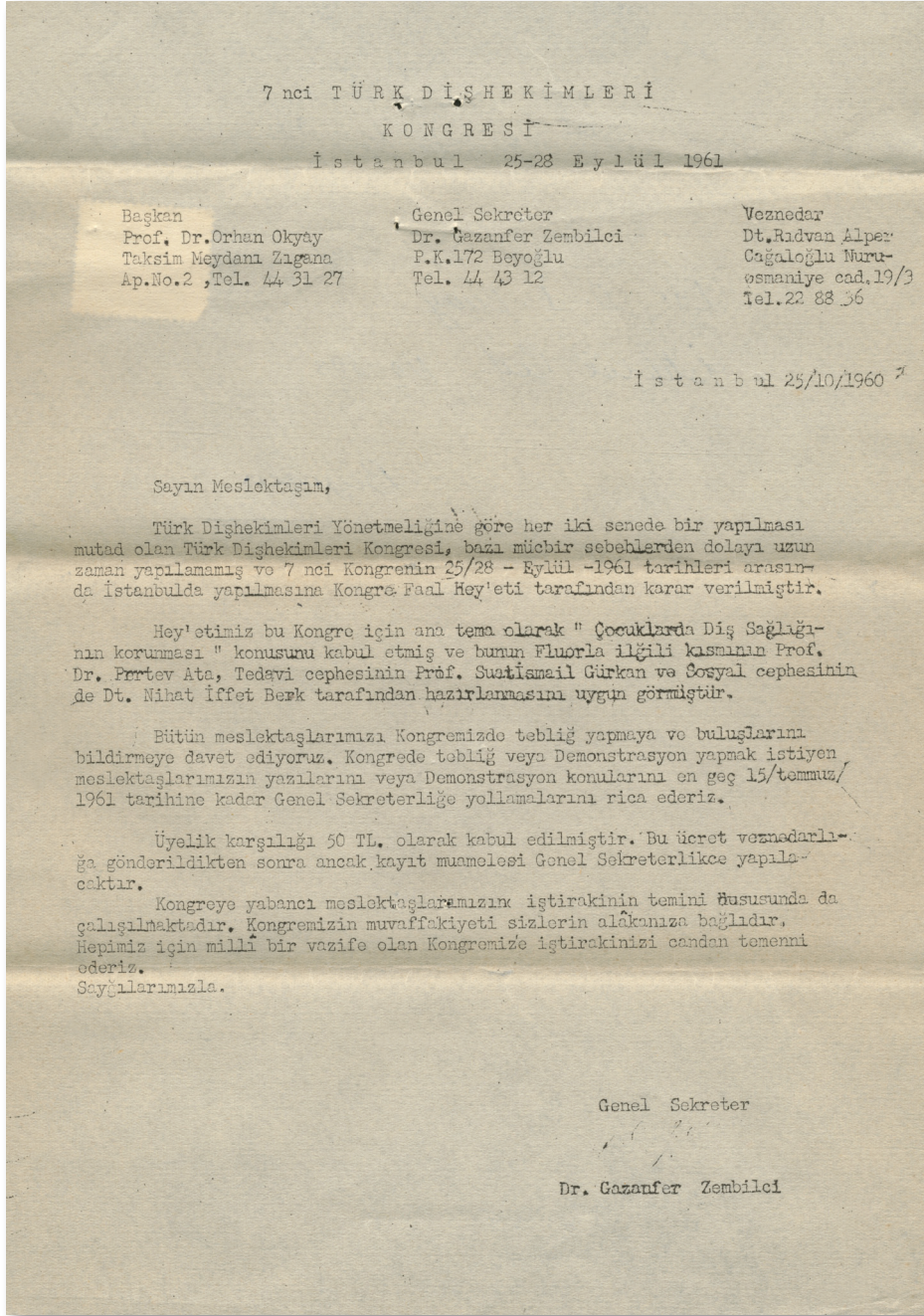

1932 yılı 1-6 kasım tarihlerinde düzenlenen İlk Milli Diştababeti Kongre Kitapçığı

Kongrenin ilk olma özelliği sebebiyle kitapçığın bütün sayfaları yayınumıza alınmıştır.
Kitapçıktan kongre sebebiyle bir serginin açılmış olduğunu ve bir müzeden bahsedildiğini öğrenmekteyiz.

Türk Diş tabipleri Cemiyeti-Tabib Odası'nın 25.10.1960 tarihli 2 numaralı bildiri ekinde yollanan ve 25-28 Eylül 1961 tarihlerinde İstanbul'da yapılacak 7. Dişhekimleri Kongresi duyurusudur.

İstanbul'da 1972 yılı
3-8 aralık tarihlerinde
düzenlenen
İlk Uluslararası
Diş Hekimliği Haftası
Rozeti

Türk Diş Hekimleri
9. Milli Kongre Hatırası
olarak çıkartılmış
ilk gün zarfı. (19.01.1970)

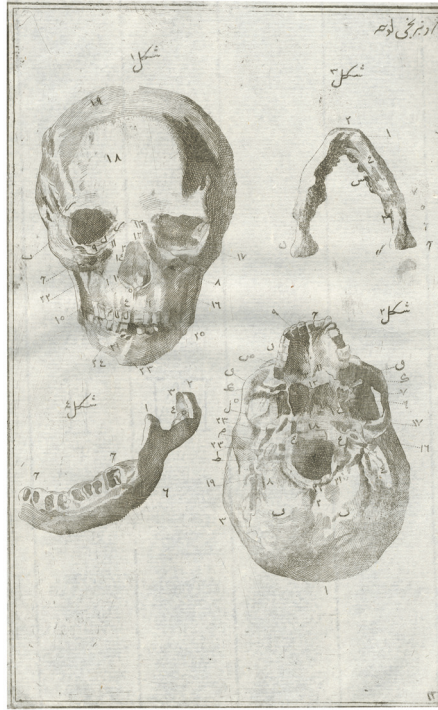
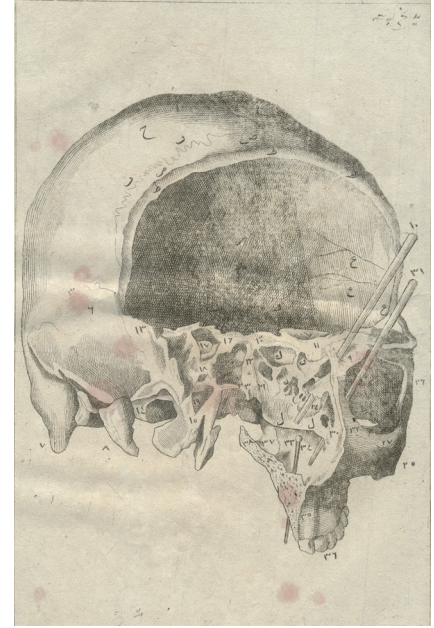
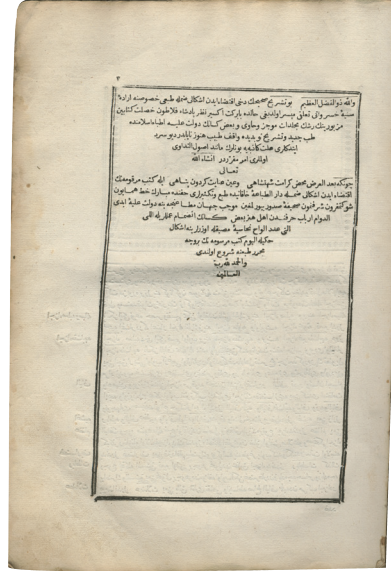

1.4. DİŞ HEKİMLİĞİ İLE İLGİLİ YAYINLAR

1.4.1. KİTAPLAR

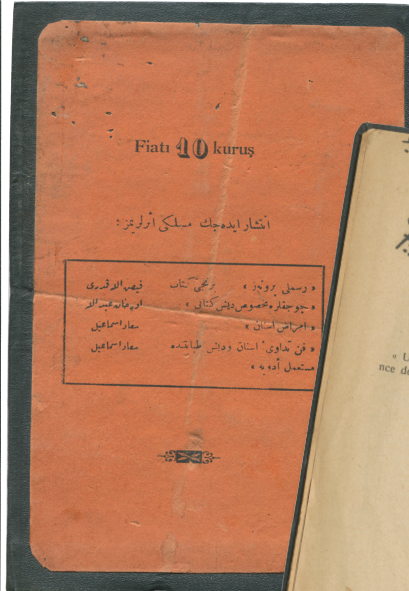
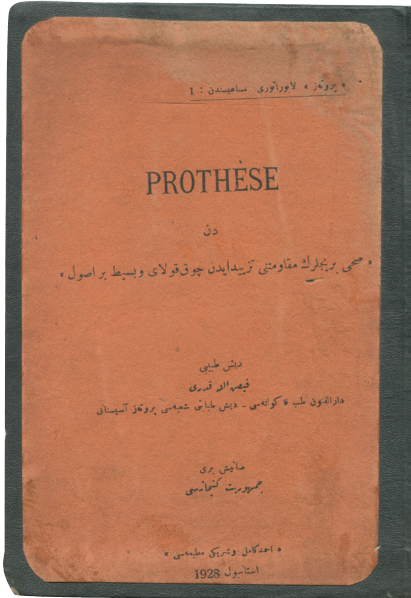

Şanizade Mehmed Ataullah'ın (1771-1826) "Miraltü'l-Ebdan" (1819) adlı anatomi kitabı. 1822. (Osmanlı'da basılan ilk matbu tıp kitabıdır.)

Levha 12 3. Şekil: Kökleriyle bile Enva-i Dişlerin resimleridir ki büge gün tarzlarla gösterilmişti. 1. Bir ön diş resmidir., 2. Bir fındık dişi resmidir., 3. Fındık dişin yayındaki azı dişinin resmidir., 4. Yukarı ve aşağı azı dişinin resmidir., 5. Bir fındık dişidir ki anın kaidesi gösterir., 5b Yine mezkur dişin çukuru., 6 Yukarı damaktaki azı dişlerinin biridir ki alt tarafı gösterilmiştir., 7. Yukarıda ve gerideki azı dişlerinin biridir ki kaidesi gösterilmiştir., 8. Dişin takribidir ki üç adet köklerin keزالık üç adet takı ... ona münthei olunur.

“PROTEZ” PROTHESE

Protez Laboratuvarı; -1- ; Protezden

“Sıhhi berçlerin (köprü) mukave

Diş Tabibi Feyzullah Kadri

Darülfünun Tıp Fakültesi Diş Tebabeti

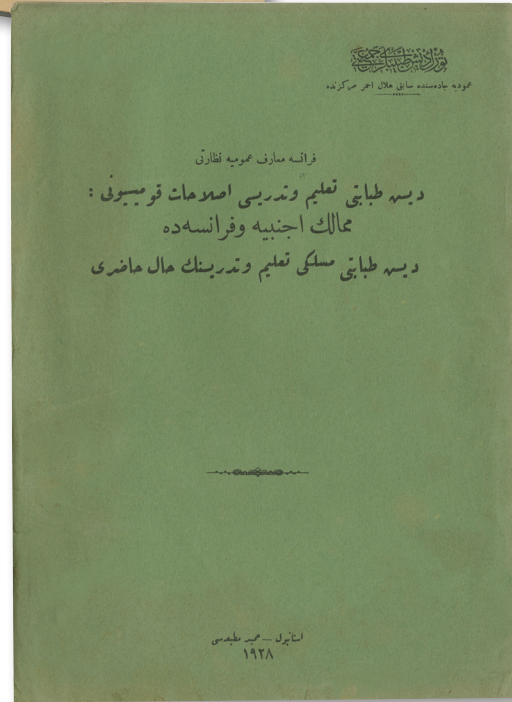
Şubesi protez asistanı

Satış yeri: Cumhuriyet
Kitaphanesi ; Ahmet
Kamil ve Şeriki Matbaası;
İstanbul – 1928.

Kitap, yazarı tarafından
“Muhterem ve Kıymetli
Hocam Hamit Beyefendiye
12.12.1928” yazılarak
imzalanmıştır.

“Amel-i Tasni'i - Esnan”
(Takma Diş Yapımı)
Halil Salih 1337 (1921) İstanbul.
(İlk matbu Türkçe diş hekimliği
monografisidir.)

Fransa Maarifi Umumiye Nezareti
Diştababeti Talim ve Tedrisi İslahat Komisyonu Memaliki
Ecnebiye ve Fransa'da Diş tababeti Mesleki Talim ve
Tedrisatının Hali Nazırı

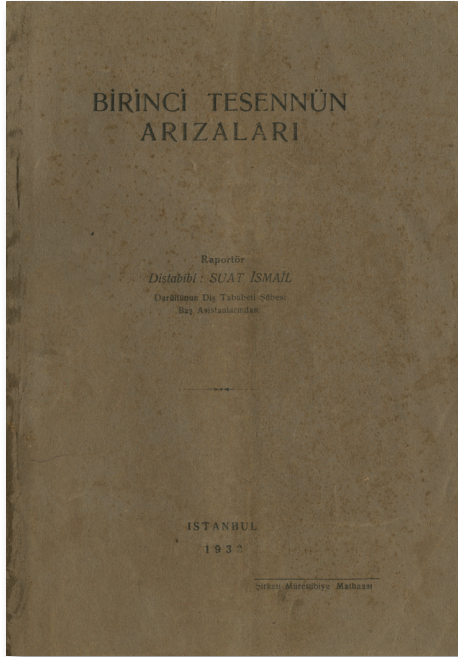
Raportör: Juvard Wilson?; Basıldığı yer: İstanbul,
Hamid Matbaası, 1928.
(Antette; Türk Diş Tabipleri Cemiyeti; Mahmudiye Caddesinde
Sabık Hilali Ahmer merkezinde.)

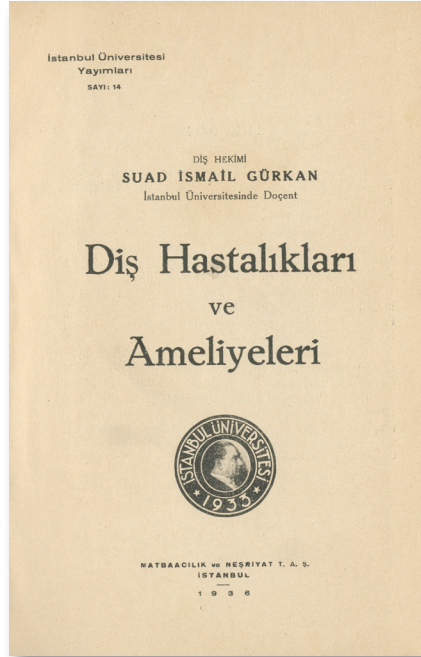

Suat İsmail Gürkan (1903-1983)

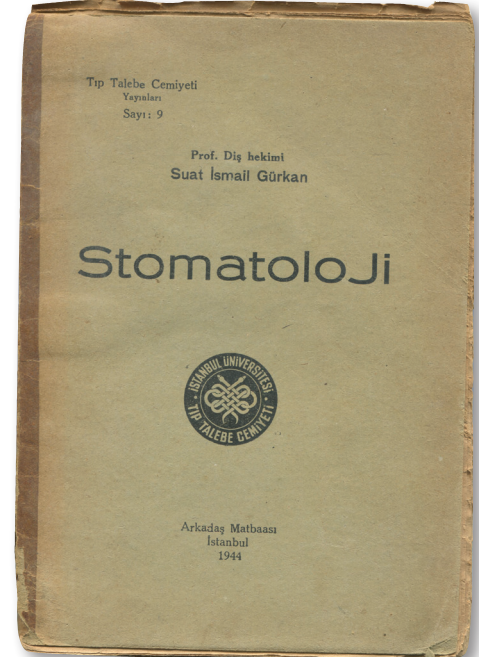
1923 de diş hekimliğinden mezun olmuştur. 1925 de asistan 1937 de doçent, 1941 ise profesör olmuştur. 1950 de Diş Hastalıkları ve Tedavisi Kürsüsü başkanlığını üstlenmiştir. 1945-46 arasına Türk Diş Tabipleri Cemiyeti başkanlığını yapmıştır. 1957-59 arasında İÜ Dişhekimliği Yüksek Okulunda müdürlük, 1964-65 arasında İÜ Dişhekimliği Fakültesinde dekanlık yapmıştır.

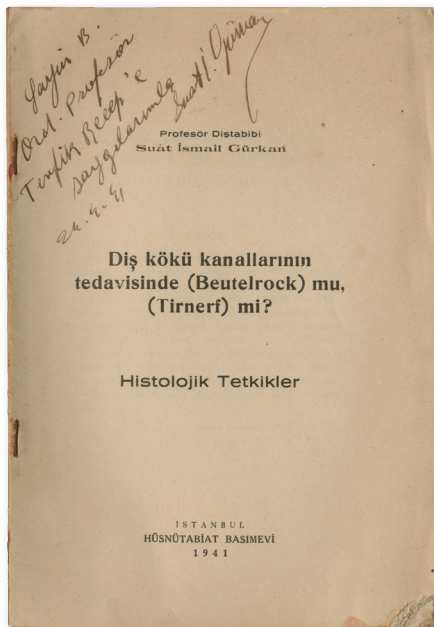
Birinci Tesennün Arızaları
Raportör Diş Tabibi SUAT İSMAIL,
Darülfünun Diş Tababeti Şubesi
Baş Asistanlarından.
İstanbul; 1932.

Diş Hastalıkları ve Ameliyeleri
Diş Hekimi Suat İsmail Gürkan,
İstanbul Üniversitesinde Doçent,
İstanbul; 1936.

Stomatoloji
Prof. Diş Hekimi Suat İsmail Gürkan,
İstanbul; 1944.

Diş kökü kanallarının tedavisinde (Beutelrock) mu, (Tirner) mi?; Histolojik Tetkikler; Profesör Diştabibi Suat İsmail Gürkan, Hüsnütabiat Basımevi; İstanbul; 1941. Kitap, yazarı tarafından "Sayın B. Ord. Proföföör Tervik Recept'e saygılarımla Suat İ. Gürkan, 24.4.41" yazılarak ithaf edilmiştir.

1931Tarihli Kitap İlanı

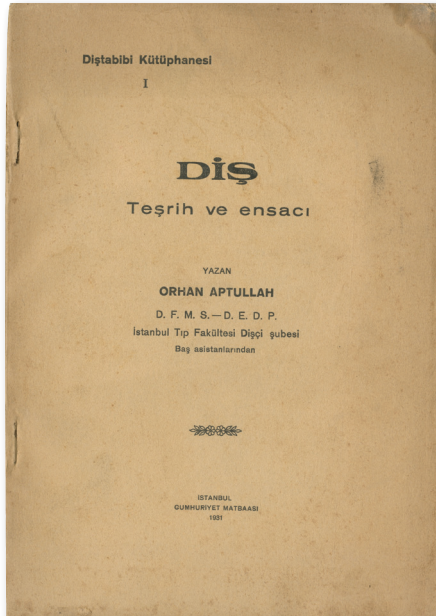

Alfred Kantorowicz (1880-1962)

Almanya da doğmuştur. 1900 da diş hekimi olmuş, 1905 te de ayrıca tıp hekimliği diploması almıştır. 1906 da diş hekimliği doktoru unvanı alarak 1911 de asistan olarak diş hekimliği fakültesine başlamıştır. 1913 de doçent, 1918 de profesör olmuştur. 1918 de Bonn Üniversitesi Dişhekimliği enstitüsü müdürlüğü ve Bonn Şehri Okul Çocukları Diş Kliniği yöneticiliğine atanmıştır. 1923 de Bonn Üniversitesi Diş Ağız ve Çene hastalıkları ordinaryüs profesörlüğüne yükselmiştir. Musevi olduğu için işten çıkarıldığı için 1933 de İstanbul Üniversitesiyle sözleşme yaparak Dişhekimliği Yüksek Okulunda görev başlamıştır. 1934 de ise okulunun Tedrisat Direktörü olmuştur. Görev yaptığı 1933-1950 yılları arasında okulun gelişmesinde önemli katkıları olmuştur. 1950 de ülkesine dönmüştür. 1955 yılında Bonn Üniversitesi tarafından tıp fakültesi Şeref Doktoru unvanı verilmiştir. 1934 de Diş Tababeti Şiürjisi, 1940 da Diş Tababetinde Preklinik Protez Laboratorium Bilgisi ve 1942 de Repetitorium kitapları yayınlanmıştır

Diş Teşrih ve Ensacı
Orhan Aptullah
İstanbul Tıp Fakültesi Dişçi Şubesi Baş
Asistanlarından; İstanbul-1931

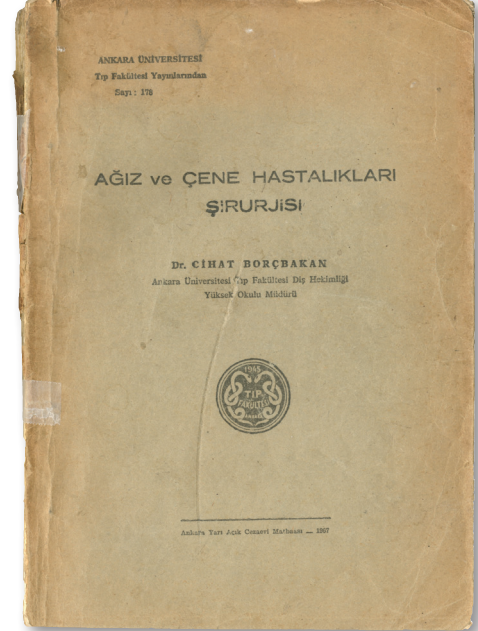
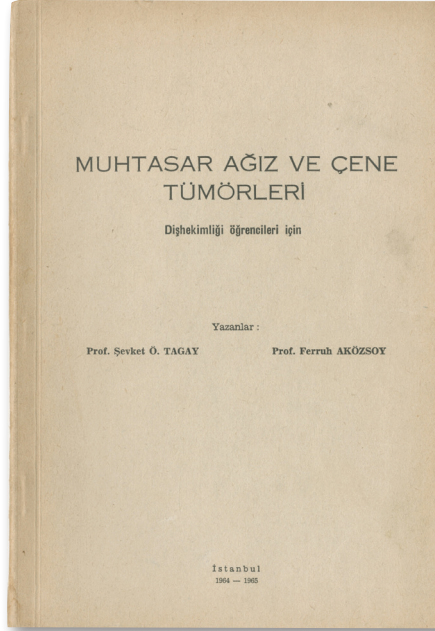
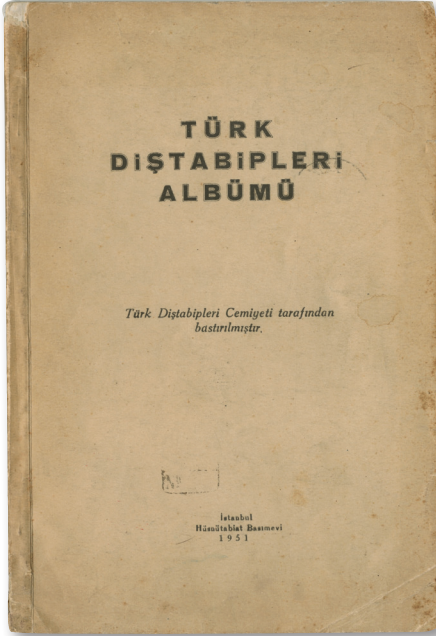
Bugünkü Diştababeti ve Cerrahi Selahiyetimiz.
Prof. Ziya Cemal B. Aksoy
(Raportör); 1938, İstanbul

Ağız Hastalıkları-Stomatoloji
Dr. Ziyaettin Maktav
İstanbul; 1948.

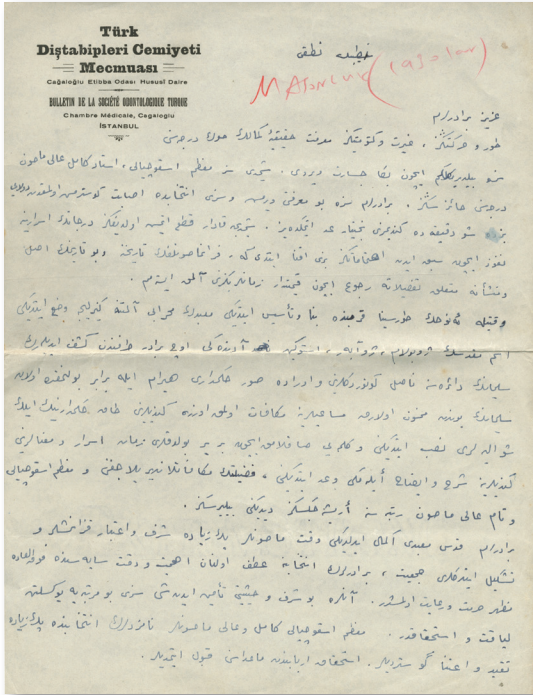

1.4.1. SÜRELİ YAYINLAR - DERGİLER

“TÜRK DİŞ TABİBLERİ MECMUASI”

“Türk Diş Tabipleri Mecmuası”
antetli özel mektup.

Türkiyede diş hekimliği ile ilgili çıkarılan ilk dergi 26.3.1922 de “Müslüman Diş Tabipleri Cemiyeti Dergisi” adıyla çıkmıştır. Kasım 1923 de büyük boy olarak “Diş Tabipleri Mecmuası” olarak ismini değiştirmiş ve bu isimle toplam 8 sayı çıkmıştır. 9. sayıdan itibaren ise “Diş Tabipleri Cemiyeti Mecmuası” ismi ile dergi yayınına devam etmiştir. 1943 tarihinde ise dergi “Türk Diş Tabipleri Cemiyeti Mecmuası” ismini almıştır. 1928 tarihinde çıkan 37. sayısı Arap ve Latin harfleri karışık olarak çıkmıştır. 38. sayıdan sonra ise sadece Latin harfli olarak yayın hayatına devam etmiştir. Derginin 1340 senesinin 6. sayı kapağında dergi ile ilgili şu bilgilere yer verilmiştir: Sahib-i İmtiyaz : Diş Tabipleri Cemiyeti, Diş Tabipleri Cemiyetinin Neşr-i Efkardır; Müdür-ü mesul: Hasan Hayri; İdarehanesi: Bab-ı ali Resne Fotoğrafhanesi karşısında cemiyet merkezi; Tarih-i tesisi: Teşrin-i sani 1339.

Türk Diş Tabipleri Mecmuası başlıklı Abone Makbuz Senedi.

Birinci Mülazım Cevad Beyefendi;
150 gurus; 1928. Mühür: Türk Diş
Tabipleri Cemiyeti 1928. (Maktu yazıların Hattat Hattat Mustafa Halim Özyazıcı tarafından yazıldığı, Üstadın imzasının bulunmasından anlaşılmaktadır.)

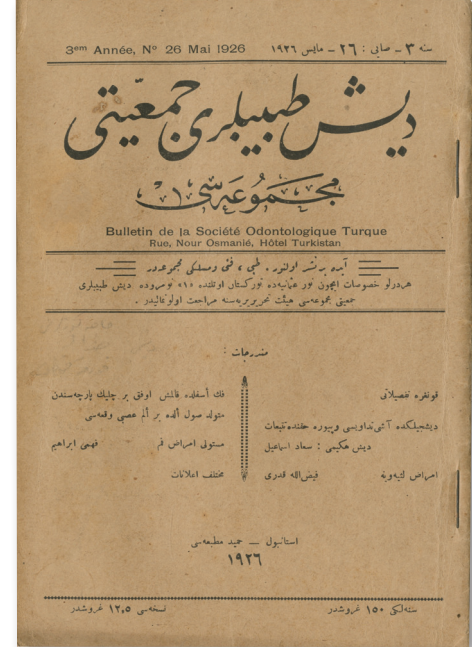
TÜRK DİŞ TABİBLERİ CEMİYETİ MECMUASI ÖRNEKLERİ

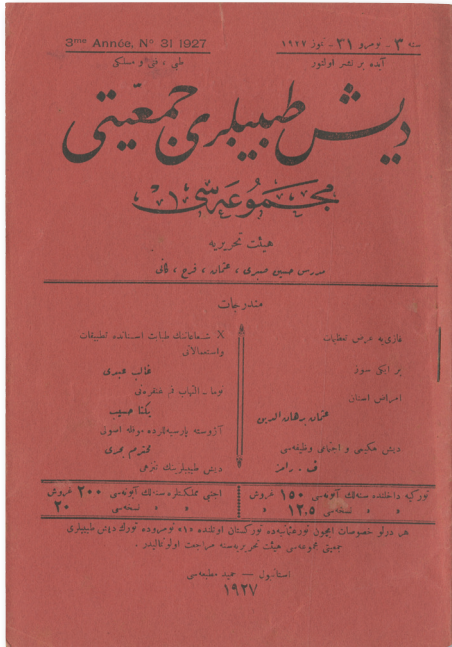
Diş Tabipleri Mecmuası'nın h.1339 (1923) tarihli birinci sayısı.

Diş Tabipleri Cemiyeti Mecmuası'nın 1926 tarihli 24. sayısı.

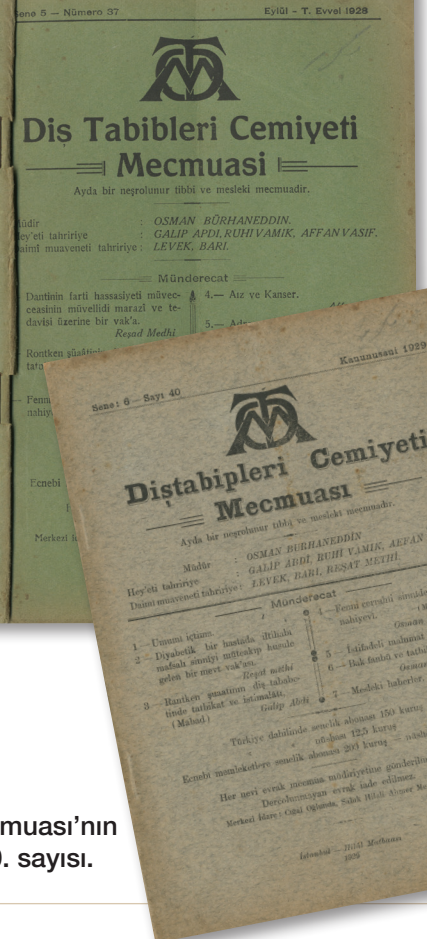
Diş Tabipleri Cemiyeti Mecmuası'nın 1926 tarihli 26. sayısı.

Diş Tabipleri Cemiyeti Mecmuası'nın 1927 tarihli 31. sayısı.

Diş Tabipleri Cemiyeti Mecmuası'nın 1928 tarihli 37. sayısı.

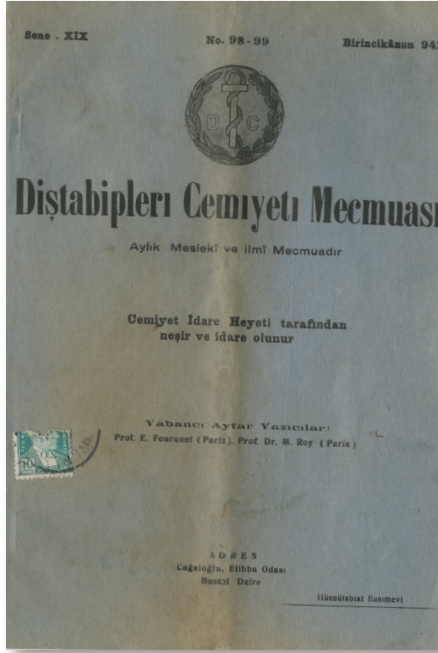
Diş Tabipleri Cemiyeti Mecmuası'nın 1929 tarihli 40. sayısı.

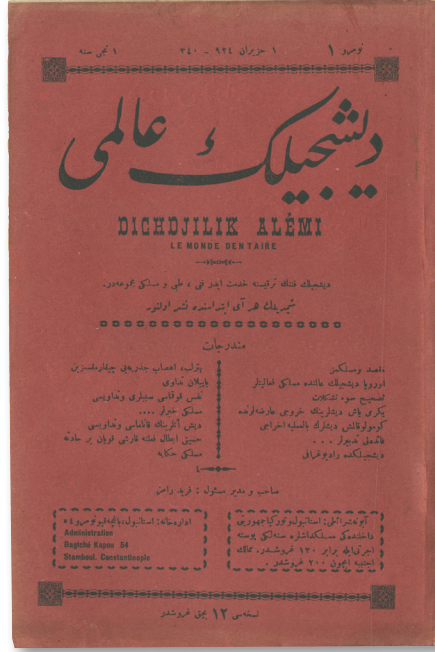

“DİŞÇİLİK ALEMİ DERGİSİ”

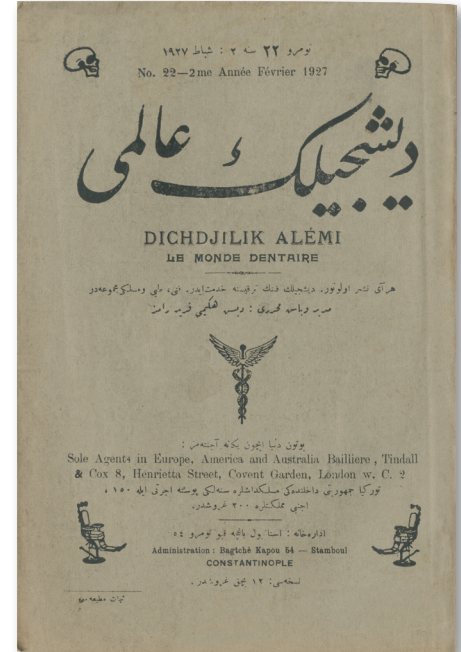
Ferit Ramiz Öker tarafından kişisel girişimle çıkarılan ilk dergidir. İlk sayısı 1.6.1924 tarihinde çıkarılmıştır. Beş yıl süren yayın hayatı 36. sayısından sonra son bulmuştur.

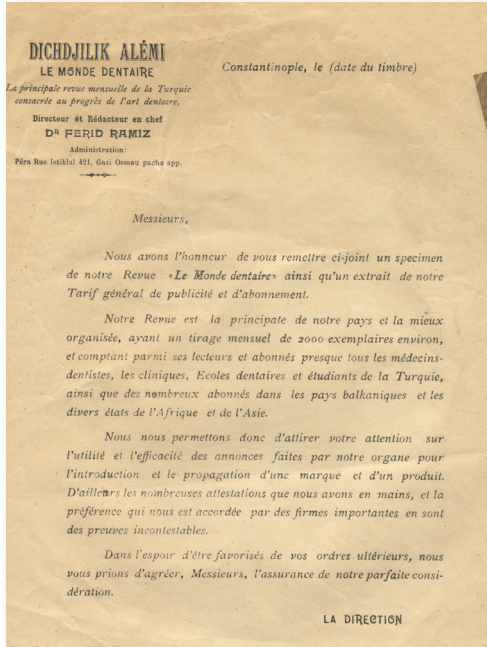
Diş Tabipleri Cemiyeti Mecmuası'nın 1924 tarihli 98-99. sayısı.

Dişçilik Âlemi Dergisi'nin 1924 Tarihli 1. sayısı

Dişçilik Âlemi Dergisi'nin 1927 Tarihli 22. sayısı

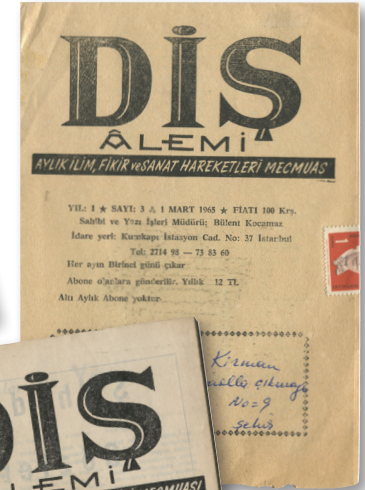

Müdür ve Editörü “Dr. Ferid Ramiz” yazılı “Dişçilik Âlemi Dergisi” antetli Fransızca yazı.

Dişçilik Âlemi - Aylık Meslek Mecmuası

Gazanfer Zembilci tarafından ilk sayısı 1.7.1950 de çıkarılan dergi üç yıl sonra yayını sonlandırmıştır.

2. DİŞ HEKİMLİĞİ ve DİŞ TEDAVİSİ

2.1. DİŞ / AĞIZ HASTALIKLARI İLE İLGİLİ İNANÇLAR

ADAKLAR

Yunan ve Roma Döneminde sağlık tanrılarına adanan adaklar sağlığa kavuşma isteği veya sağlığa kavuştuktan sonra şükran adası olarak iki türlüydü. İnsan uzvu dışında da genel sağlık tanrılarınin atribüleri yılan, horoz, köpek gibi adaklara adaklara rastlanılmaktaydı. Bu genel sağlık tanrı atribüleri koruyucu olarakta kullanılmaktaydı. Antik dünyadaki bu adak geleneğinin günümüz Hristiyan inancında devam ettiğini tanrı evi kabul edilen kiliselere genellikle gümüş metalden benzer adakların konulduğunu görmekteyiz.

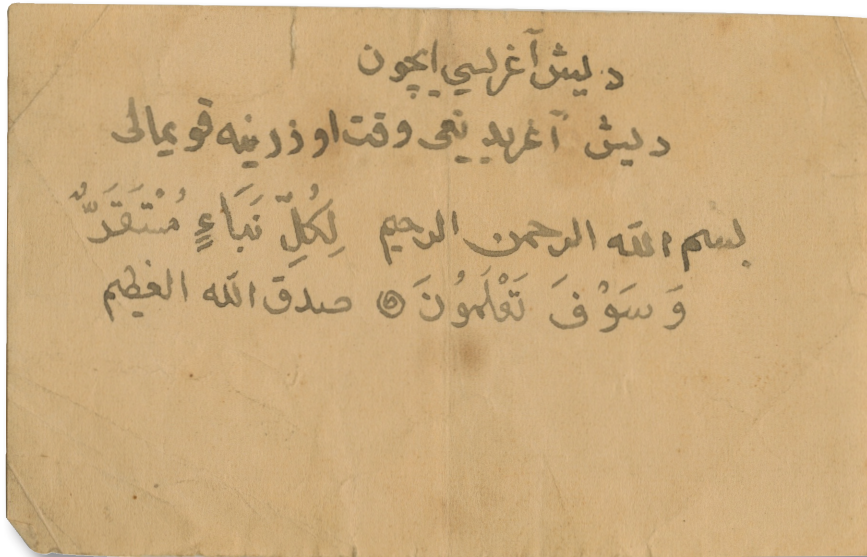

Dudak Şeklinde Bronz Adak
(Roma Dönemi)

Müstakil üretilmiş olması sebebiyle adak kabul ettiğimiz bu dudağın dişle doğrudan bir ilişkisi olmayabilir. Ancak, ağız hastalıkları veya konuşma zorluğu sebebiyle adanmış olma ihtimali daha yüksektir.

Diş Şeklinde
Kurşun Adak
(Roma Dönemi)

Diş Ağrısı İçin Dua

“Bismillahirrahmanirrahim
li-küllü nebain müstekaddün
ve sevfe ta'lemünce
sadaqallahül-'azim” yazılı
olan dualı kağıt diş ağrıldığı
vakit üzerine koymalıdır.

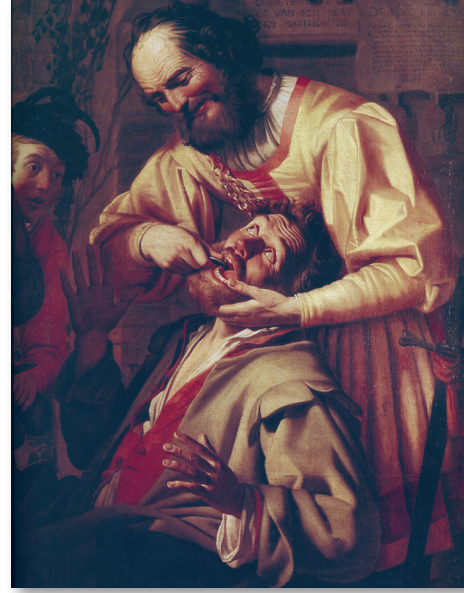

2.2. SEYYAR BERBERLER

Osmanlıda, Tıp ve Diş Hekimliği modern anlamda akademileşmeden seyyar berberlerin diş çekimi, sünnet yapımı, hacamatla kan alımı gibi küçük sıhhiye işlerini de yaptıkları bilinmektedir. Diş hekimlerinin kullandıkları diş kerpetenlerin Osmanlı dönemi başlığında tanıtılanların dövme tekniği ile halk atölyelerinde yapılan diş kerpetenlerinin tamamı seyyar berberler tarafından kullanılmıştır.

Taşra Doktoru, (Lyons – Petrucelli 1987; s.451'den, Jan Victors'un 1854) Rijksmuseum Amsterdam)

Diş Çıkarıcı
(Asklepios Dergisi
2004 yılı 5. Sayısı
s.30'dan; Hon-
thorst, Bridgeman
Art Library)

16. yy.da Seyyar Dişçi (Avrupa) (Lyons – Petrucelli 1987;s.387'den, Lucas von Leyden'e ait. Rijksmuseum, Amsterdam.)

17. yy Gezgin Dişçi (Avrupa)

18. yy Gezgin Dişçi (Avrupa) (Lyons – Petrucelli 1997; s.542'den, National Library of Medicine, Bethesda.)

1928 ile 1628 yıllarındaki Dişçilerin karşılaştırılması (Visual Edution 1929; s.32'den)

Seyyar Diş Çekiciler
(Avrupa'da çok yaygındılar)
(Lyons – Petruccelli 1987;
s.453den, Thedor Rombouts,
The Prado, Madrid.)

18. yy aittir Gerard Dou nun eczacıları aynı zamanda diş çekme görevinide yapmaktaydılar.

National Library of Medicine Bethesda

Osmanlıda Seyyar Berber Fotoğrafları

20. yy. Seyyar Berberler

Suluboya Seyyar Berber Karikatürleri

17. yy. da Avrupa seyyar dişçinin kullandığı leğenli gravürü

BERBER TASLARI (Leğenleri)

Genellikle seyyar berberlerin tıraş ettikleri kişilerin yüzünü yıkamada kullanılması için üretilmişlerdir. Bu leğenlerin en büyük özellikleri yıkanacak kişinin boğazına tutulması için yarım oyulmuş olarak üretilmiş olmalarıdır. Sakal tıraşı yanında diş çekimlerinde de kullanıldığı bilinmektedir.

Pınarç, Süleymaniye (İstanbul) işçilikli

Nikel, Anadolu işçilikli.

Bakır Dövme, Anadolu işçilikli

Emaye, Anadolu işçilikli

9993 Porselen, Avrupa işçilikli

Porselen, Uzakdoğu işçilikli

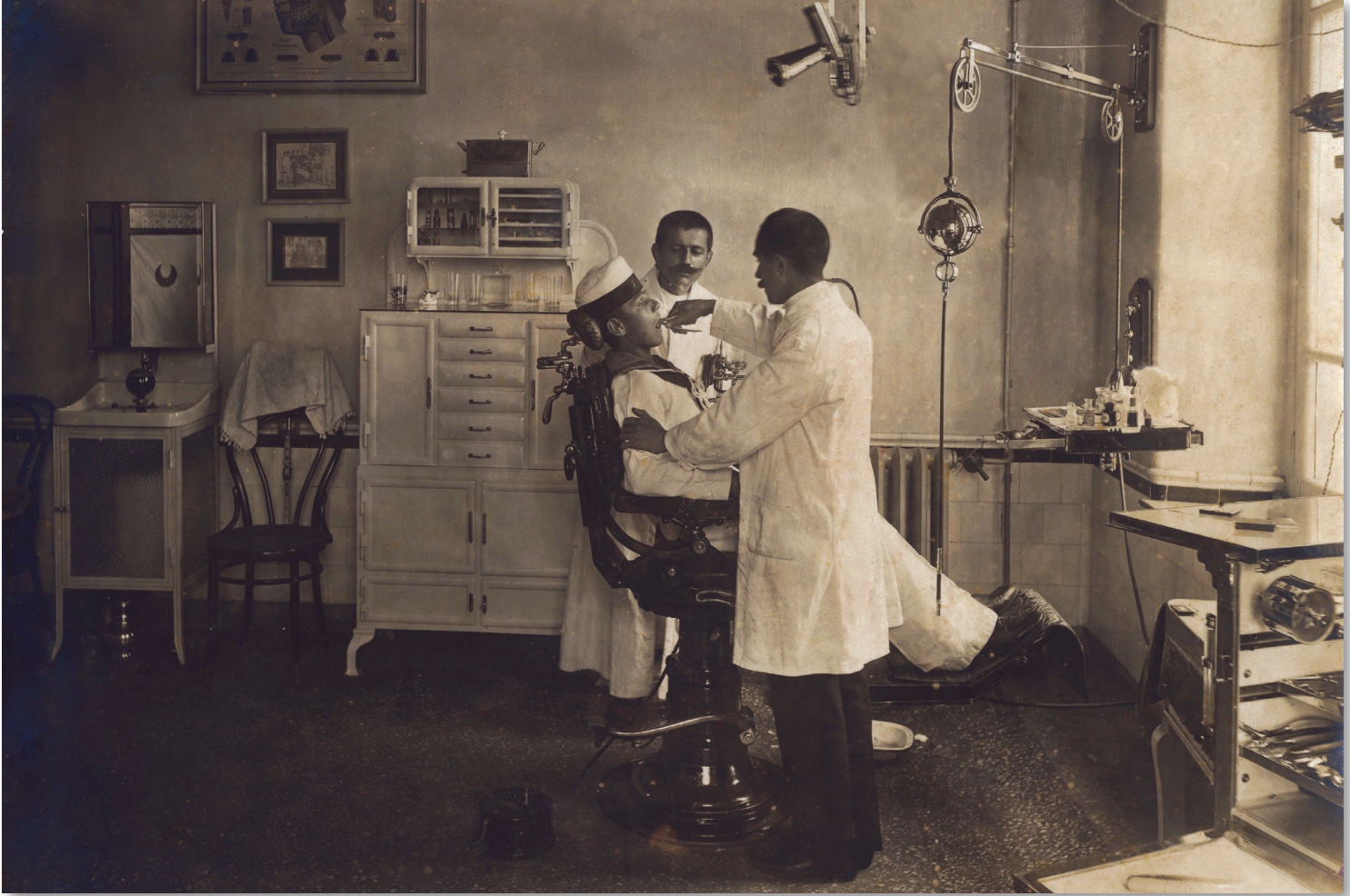

2.3. DİŞ HEKİMLERİ

2.3.1. DİŞ HEKİM FOTOĞRAFLARI

Bahriye Merkez Hastanesi
Dişçilik Bölümü

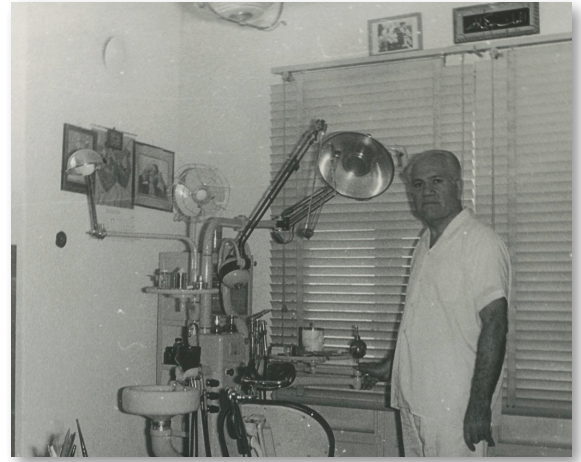
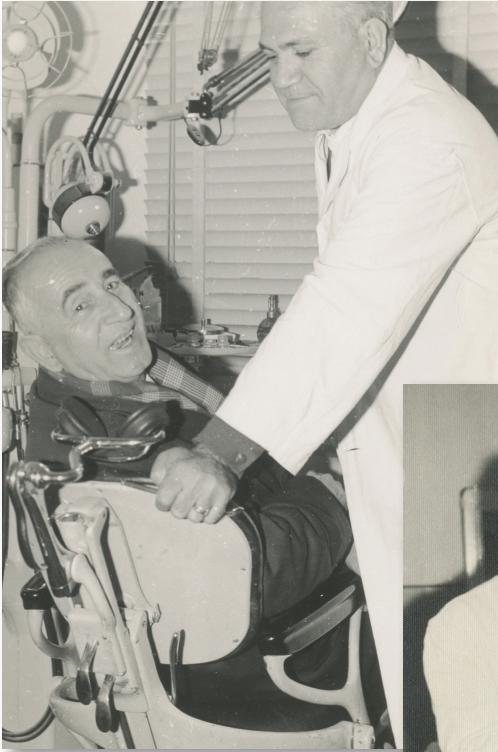
Diş Hekimi Hadi'nin muayyenehanesinin bulunduğu bina ve Muhtemelen muayyenehanesinin içi görünüşü. Binada asılı tabeada okunabilenler: *"Diş Tabibi; Hadi Neşet; Fransız Hastahanelerine..."* (Her iki foto birlikte alınmıştır. Büyük bir ihtimalle fotolar aynı muayenehanenin dışı ve içini yansıtmaktadır.

Dişçilik Alemi
Dergisinde 1925 yılında
çıkışmış bir çizim

**Yakın Dönem Diş Hekimleri
Muayyenehaneleri ve
çalışmalarından görüntüler**

2.3.2. DİŞ HEKİMLİĞİ İLE İLGİLİ KARİKATÜRLER

1939 tarihli Ramiz imzalı karikatür.

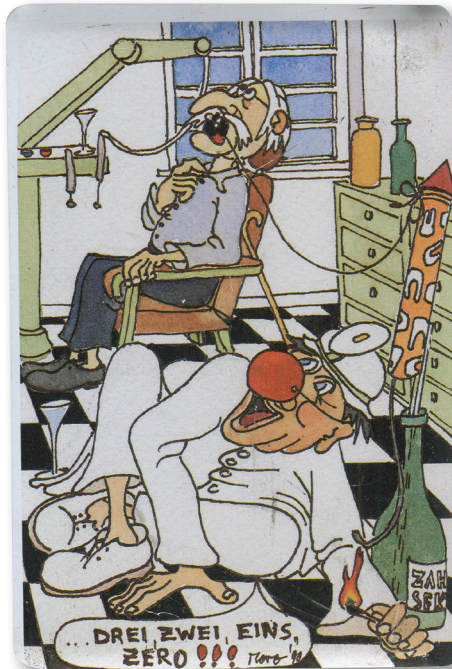
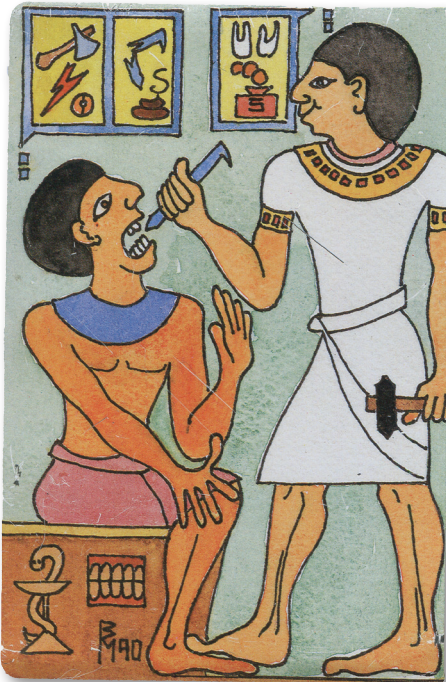
1930'larda Dergide çıkmış mizahi bir haber.

26.09.1949 tarihli el yapımı karikatür

Emaye üzerine yapmış Avrupa karikatürler

پوشادی موجود در . دیشجیلکه عائد ایکی قلیشه دن بری « ترانسپلا-
نتاسیون » ی تصویر اتمکده در . ۱۵۶۰ سنه سنده « یاره » نك قبول
ابتدیکی اصول ۱۶۱۵ ده « کویون » طرفندن معلوم اولمش بعده
۱۷۱۸ ده « دیونیس » طرفندن انکار ایدلمشدر .

صنی دیشلر « لاسر » دن دانتهدن
« بارون نوح » حشمتلو روسیه ایمپراطورینک دیش طیبی ...
« بوراده الک یوکسک فیئانه صاغلام دیشلر ساتون آلتور .
ایکینچی قلیشه ۱۷۴۰ سنه سنه طوغروپورسلن دیشلرک محترعلری
Duchateau, Dubois de chément و پروتیز جهازی حقنده بر
قاریقأتوردور . اعلانده شو یازیلیدر .

Sani Dişler. Le Soman Dentart. Baron Noha Haşmetli Rusya İmparatorunun diş tabibi.
Burada en yüksek fiyatla sağlam dişler satın alınır. İkinci Klişe 1740 senesine doğru ve porselen
dişlerin müşterileri Duchateau Dubois de Chément ve protez
cihazı hakkında bir karikatürdür. (Dişçilik Alemi; S.6 - 1924)

“İki mesleğin mukadderatını elinde taşıyan bir dede” (Dişçilik Alemi S.8-1925 - Mesleki Karikatürlerimiz Numara 1)

“Mes’ulu Alem bir müdür. F. Rey Bey” (Dişçilik Alemi S.9-1925 - Mesleki Karikatürlerimiz Numara 2)

“Kıymetli baş protezcimiz.” (Dişçilik Alemi; S.10-1925 - Mesleki Karikatürlerimiz numara 3)

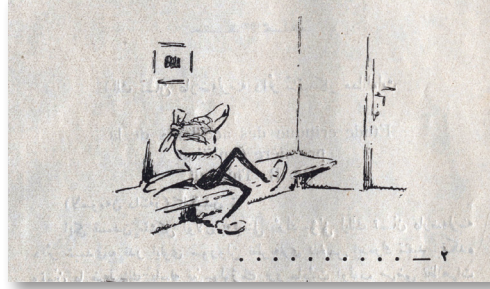

Dişçilik Alemi S. 12-1925 tarihinde yayınlanan karikatür

Polikliniğe gideyim orada diş çekmek bedavadır.

.....

Eyvah geliyorlar..

Profesör: Efendiler yalnız hastalık buradadır.

Efendiler davye şöyle tutulacaktır.

Şimdi sen Baki Efendi tecrübeye başla biraz cesaretli ol.

Hayır öyle değil davveyi şöyle tutacaksınız.

Haydi bir defa daha sen Hayati Efendi ne duruyorsun?

Dişi güzelce yakalayınız. Fakat biraz derince batırmalısınız. Az daha derin daha derin.

Olmuyor efendim olmuyor. Şimdi dikkat ediniz. Buraya bakınız. Yavaşça içeriye ta çenesini kavrayarak. Batırmalı gördünüz mü? Anlayabilmeyi için bunu size bir daha göstereyim. Davyenin ağızlarının göğse teması hissedilmek üzere şimdi derin daha derin batırmalı bundan sonra efendiler gayet mühim bir noktaya gelir. Şimdi yavaşça gayet yavaş olarak hafif abanıyoruz. İşte görüyoruz musunuz. Bu suretle dişi daha iyi kavnyorum. O zaman dişi yavaşça bükürüz. Eğer biraz çatırdarsa hafifçe abanız ve dişi beraber çıkarınız.

İşte diş sağ salım çıkar

Çok teşekkür ederim.

68

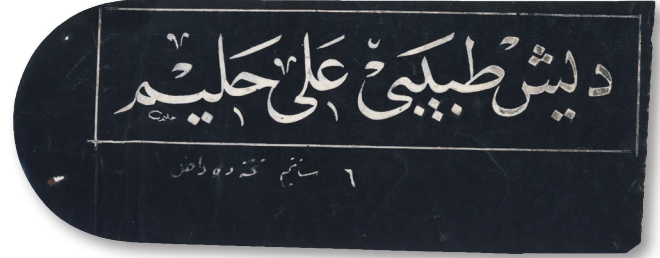

HATTAT MUSTAFA HALİM ÖZYAZICI TARAFINDAN DİŞ HEKİMLERİ İÇİN YAPILMIŞ ÇALIŞMALAR

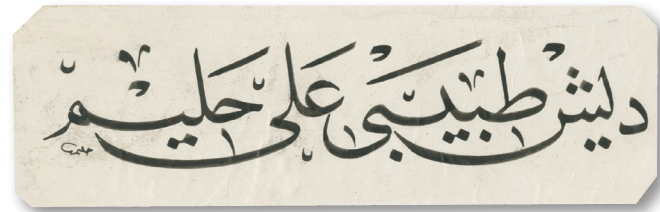
“Diş Tabibi; Vecîhî Kemâl”

(Hattat Mustafa Halim Özyazıcı tarafından çini mürekkeple yapılmış tabela için logo çalışmasıdır. Ayrıca, çalışmanın sağında kurşun kalemlerle: “yeşil yıldız”, altta: “Vedjihi Kemal Me.Dentiste” yazıları okunmaktadır.)

“Diş Tabibi Ali Halim” (Halim imzalıdır)

yazılı Hattat Mustafa Halim Özyazıcı tarafından siyah çini ve beyaz mürekkeple yapılmış iki farklı logo çalışmasıdır.

“Diş Tedâvîhânesi”

(Hattat Mustafa Halim Özyazıcı tarafından çini mürekkeple muhtemelen muayene tabelası için yapılmış kısmî logo çalışmasıdır.)

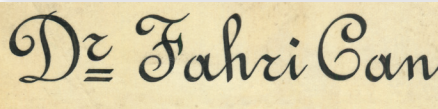
“Diş Tabibi; Halid Galib” (Halim imzalıdır)

(Hattat Mustafa Halim Özyazıcı tarafından zırnıkla yapılmış logo çalışmasıdır.)

“ Dt. Fahri Can”

(Latin harfli logo çalışmaları Hattat Halim Özyazıcı tarafından hazırlanmıştır.)

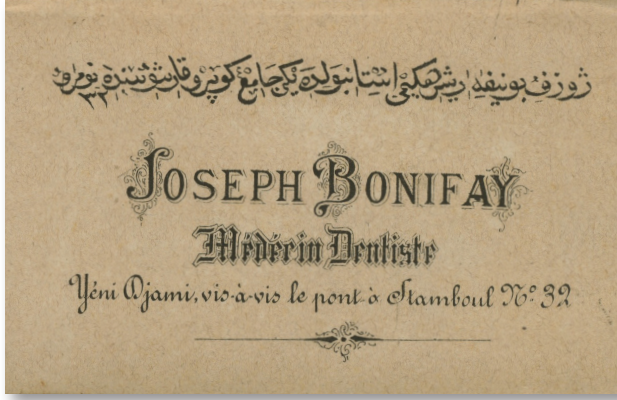

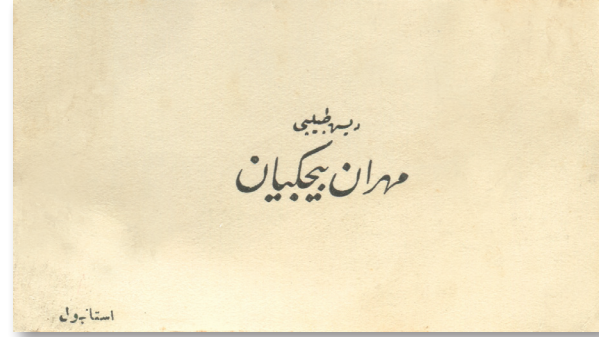

DİŞ HEKİMLERİ'NE AİT KARTVİZİT ÖRNEKLERİ

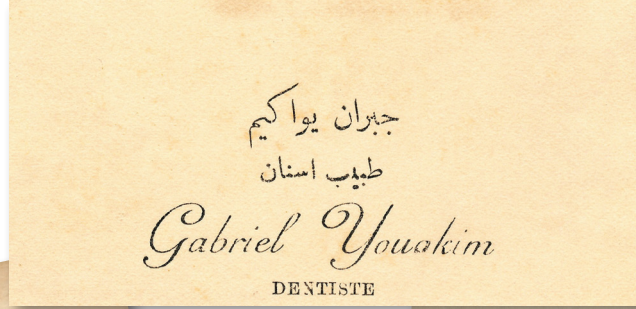
Kartvizitlerin dönemlerinde; sadece Arap harfli Osmanlıca, Arap ve Latin harfli Osmanlıca, Arap harfli Osmanlıca ve Latin Harfli İngilizce, Latin harfli Fransızca daha sonraları da sadece Latin harfli Türkçe basıldıklarını görmekteyiz.

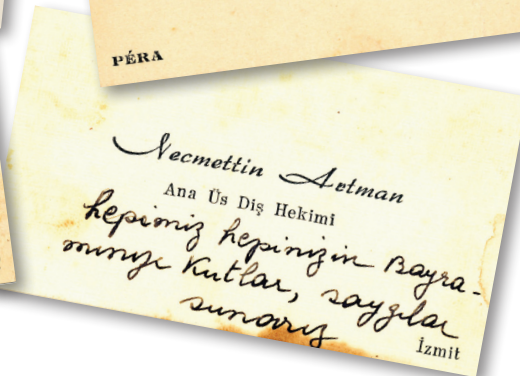
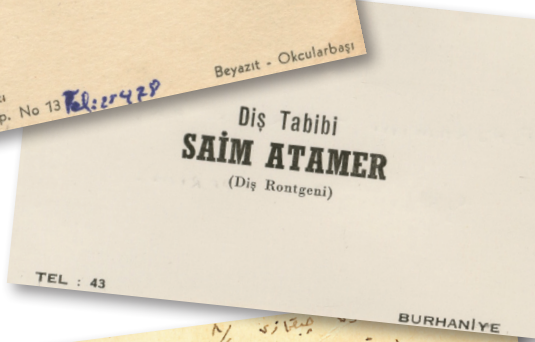
Josef Monifay; Diş Hekimi
İstanbul, Yenicami köprüsü
karşısında numara 32.

Diş Tabibi; Mihrân Bicekyân; İstanbul.

Gabriel Yuakim
Tabib-i Esnan

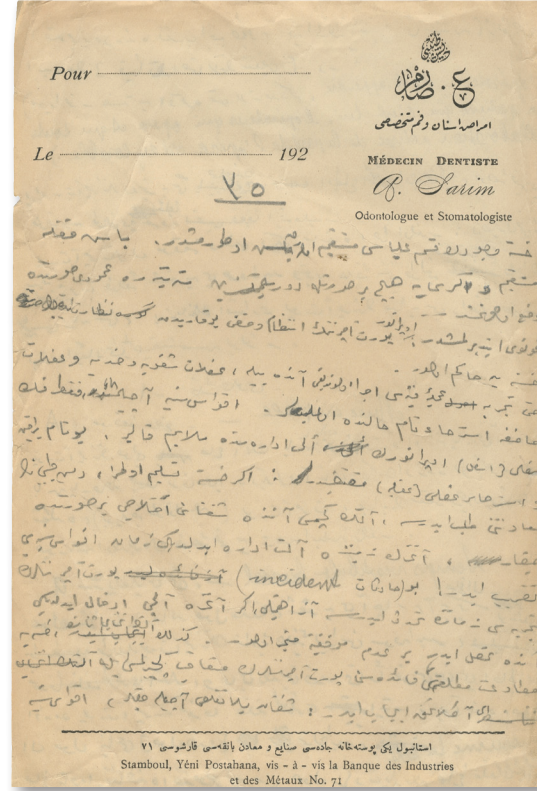
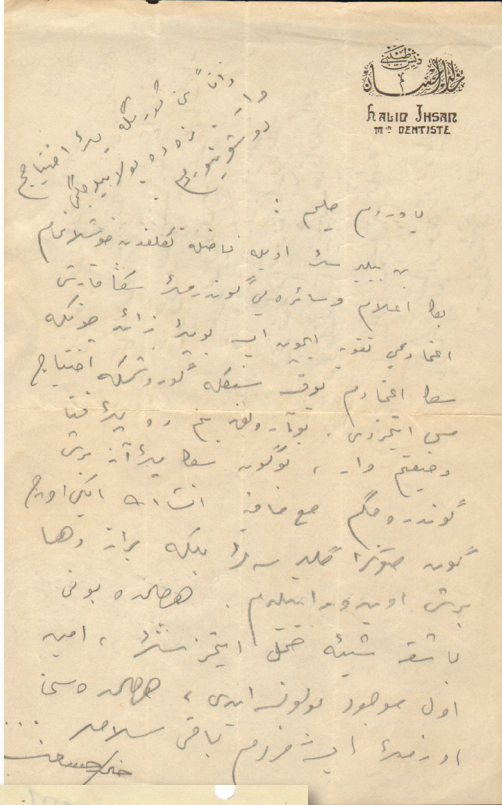

DİŞ HEKİMLERİ'NE AİT REÇETE ÖRNEKLERİ

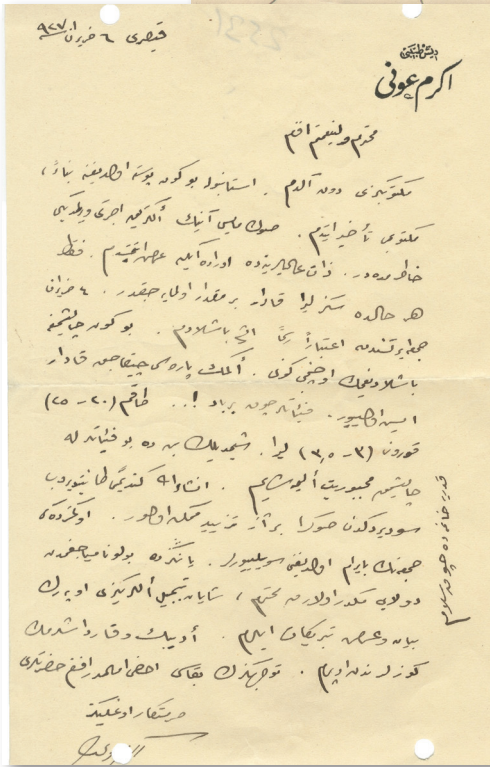
Diş Tabibi
Halid İhsan
(Halim imzalıdır)

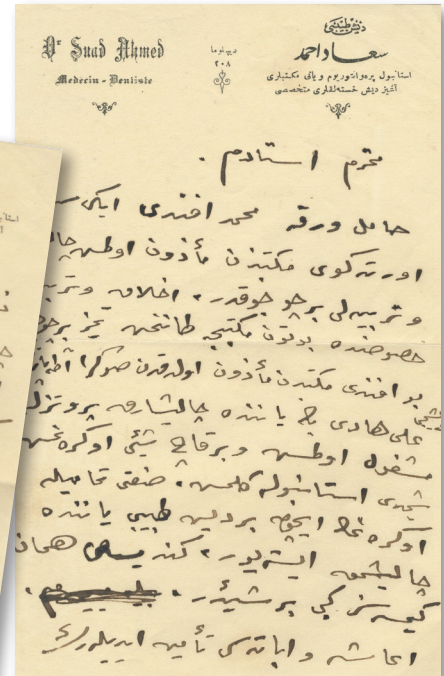
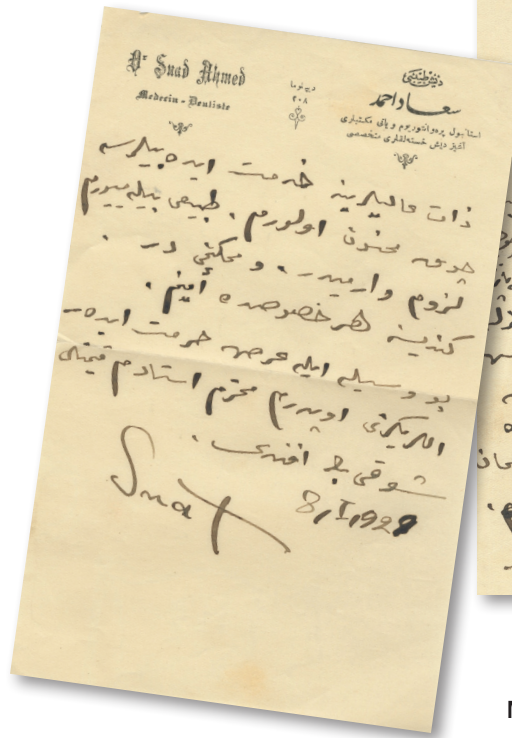
Diş Tabibi
A. Sarim

Emraz-ı
Asnan ve Fem
(yanak)
Mütehassısı

Adresi:
İstanbul Yeni
Postahane
caddesi Sanayi
ve Maden
Bankası karşısı
Numara 71.

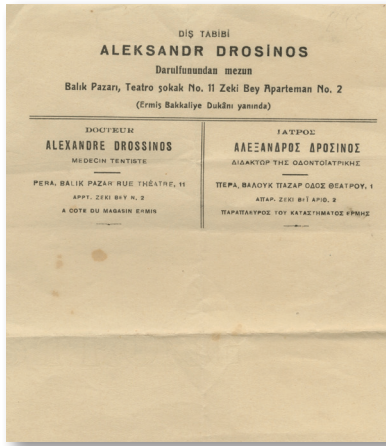
Diş Tabibi Ekrem Avni
Diploma Numarası 371

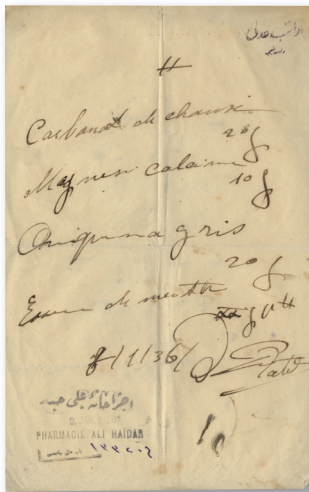
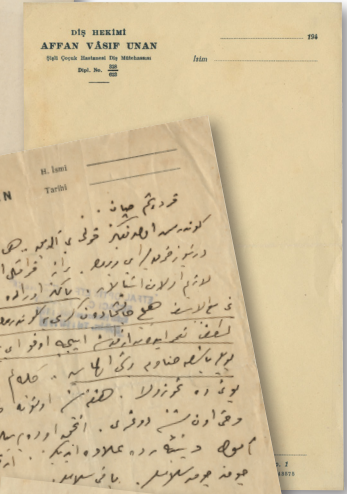
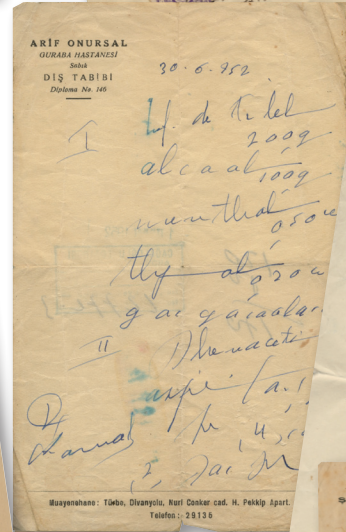
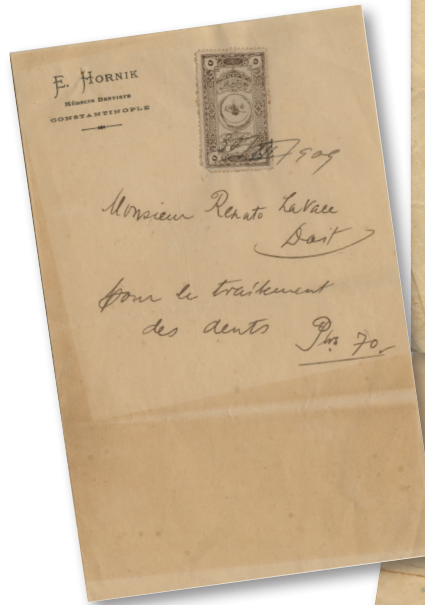
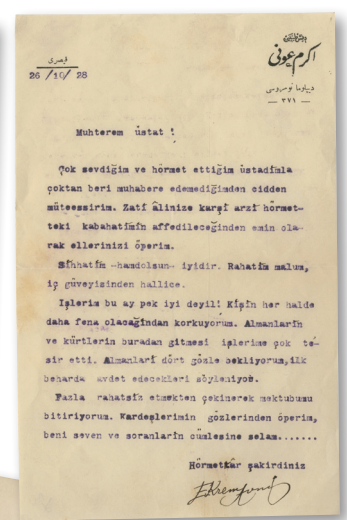
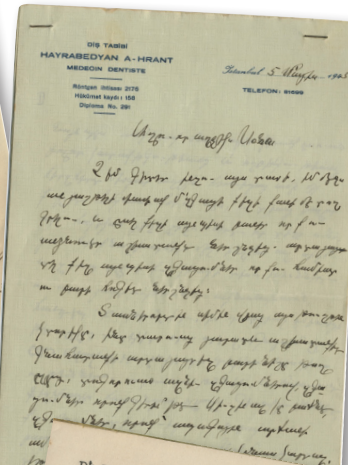
Diş Tabibi Suad Ahmed

İstanbul Treventoryum Viyani
Mektepleri; Ağız Diş Hastalıkları
Mütehassısı; Diploma 208.

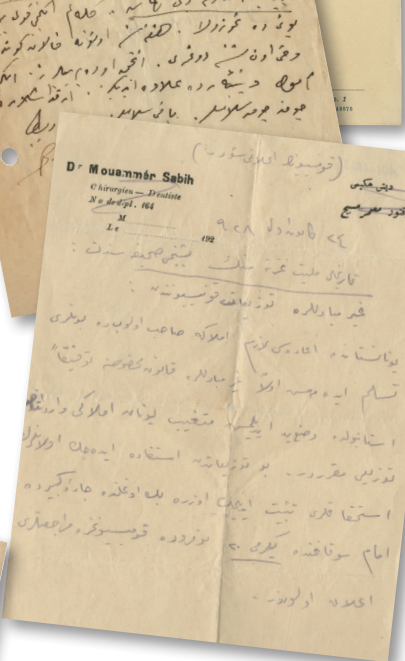
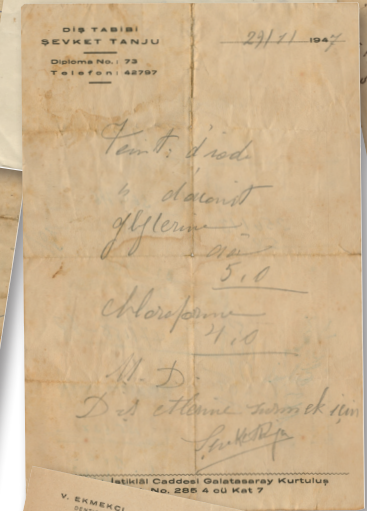

Diş Tabibi Aleksandr Drosinos'un üç dilli (Türkçe, Rumca, Fransızca) reçetesi.
Darülfünundan mezun olduğunu özellikle belirtmiş.

Râtib Adli; Diş Tabibi

Kaşe vurularak hazırlanmış 8.1.1936 tarihli reçetede ayrıca yine kaşeli Eczahane-i Ali Haydar; Bab-ı Ali Caddesi yazılı okunmaktadır.

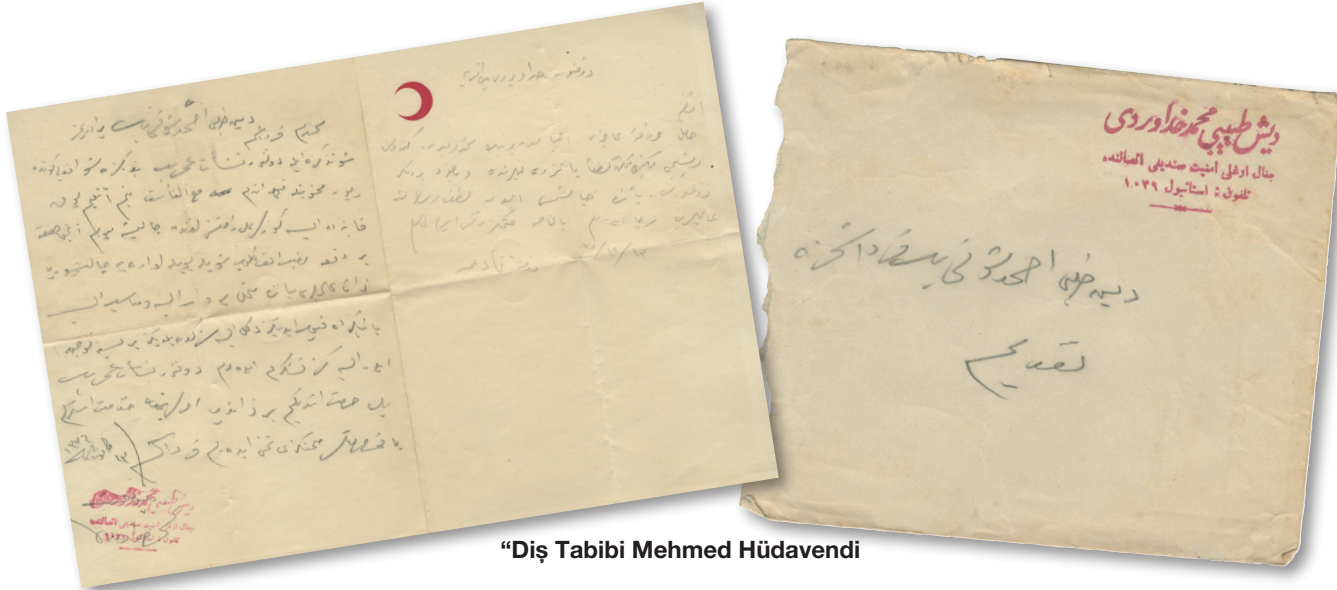
Diş Hekimi Doktor Muammer Sabih'in

iki dilli (Arap harfli Osmanlıca ve Fransızca) antetli 1920lerin reçetesi.

DİŞ HEKİMLERİ'NE AİT ÖZEL YAZIŞMA ÖRNEKLERİ

“Diş Tabibi Mehmed Hüdavendi

Cağaloğlu Emniyet Sandığı İttisaliinde;
Telefon: İstanbul 1039” kaşe başlıklı mektup “Diş Tabibi Ahmed Şevki”
(zarfta) ye yollanmıştır.

Göztepe'de Galip
Paşa'nın köşkünde
Diş Tabibi Halid Şazi'ye
(Diş Mektebi kurucusu
hoca olabilir, tam
incelenemedi),
Diş Tabibi Mehmet
Hayri tarafından
Şehremaneti'den
gönderilen Kardeşim
Halid bey diye başlayan
dostluk mektubu.

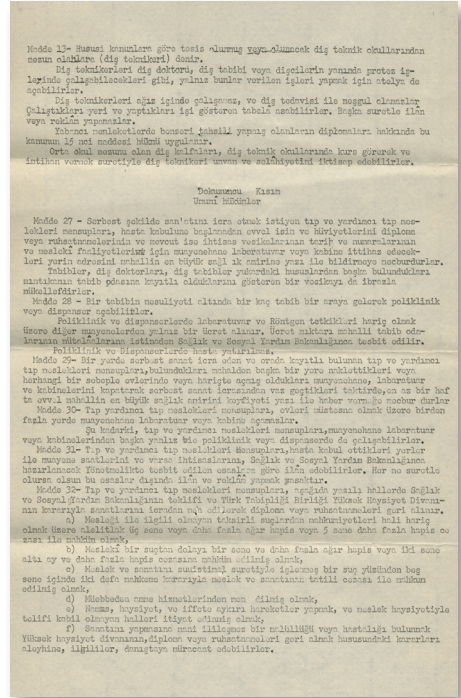
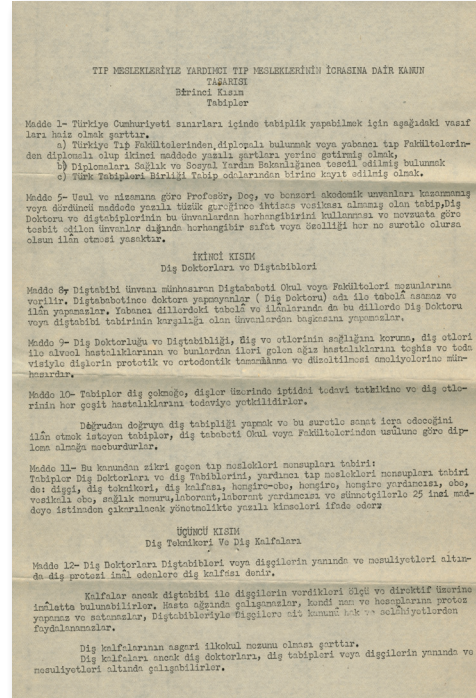
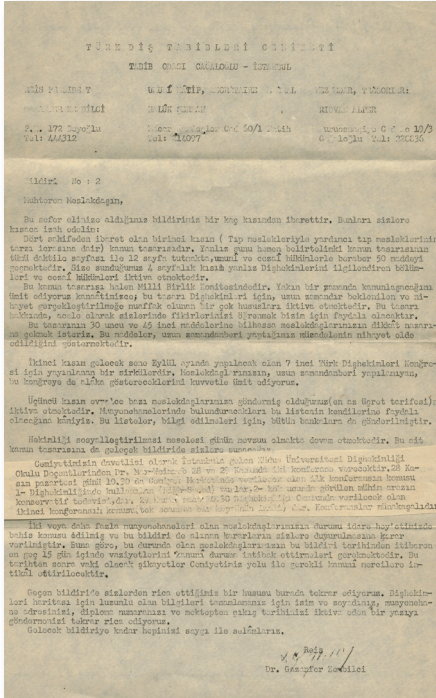
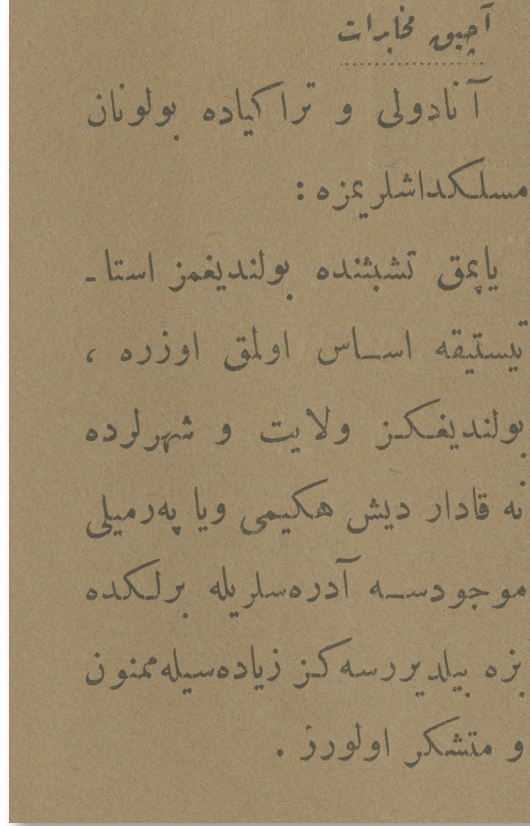

DİŞ HEKİMLİĞİNE AİT RESMİ YAZIŞMA ÖRNEKLERİ

Açık Muhaberat

Anadolu ve
Trakya'da Bulunan
Meslektaşlarımıza
Yapmak
teşebbüsünde
bulduğumuz
istatistiğe esas
olmak üzere
bulduğunuz
vilayet ve şehirlerde
ne kadar diş hekimi
mevcutsa
adresleriyle
birlikte bize
bildirseniz
ziyadesiyle
memnun ve
müteşekkîr oluruz.
(1924 yılı Dişçilik
Alemleri Dergisinin
6. sayısında çıkan
bir ilan.)

Türk Diş tabipleri Cemiyeti - Tabib Odası'nın 25.10.1960 tarihli 2 numaralı bildirisinin ilk sayfası ve ekindeki "Tıp Meslekleriyle Yardımcı Tıp Mesleklerinin İcrasına Dair Kanun Tasarısı"nın diş hekimliği ile ilgili kısımları.

ZARA AHALİ-İ MUHTEREMESİNE

Yaşamak mevad-ı gıdaiyenin hazmı yani gıdanın midede ve bağırsaklarda eriyerek kana karışmasıyla temin edilir.

Mahlukat intizamı hareketını dişleri vasıtasıyla temin eder. hayatı yaratan esbabın bir çoğu dişler ile alakadardır. Sıhhat kavi bir dişe malik olan insanlarda müşahade olunur. Diyebiliriz ki dişler hayatın nazımıdır.

Her altı ayda bir kadın erkek herkes dişlerini bir dişçiye muayene ettirmek zaruriyet-i sıhhiye ve afiyettendir.

Dişlerin kıymetini biliniz ve muhafazasına ihtimam ediniz.

Dişler ve damaklarından muzdarip olanlar ve hazmında güçlük çekenler için terakkiyat ve icabat-ı fenniyeye tevfikân altın kronlar ve berçler Amerikan usulü köprüler parça ve bütün her nevi ve son sistem beyaz dişler imal olunur.

İhtar: Diş yaptırmak isyeten zevatın çütük ve istimali salih olmayan kök ve dişleri çekilmedikçe dişleri yapılamaz. Bu gibi zevatın bir iki günden bir iki aya kadar beklemeleri lazımdır. Binaenaleyh, burada yalnız bir ay kadar kalabileceklerinden ahali-i muhtereme fırsattan isitifade eyyamları ilan olur. İki hafta içinde müracaat edenlerin işleri kabul olunur. fiyatlarımız maktu olup nisfi peşin ve nisf-i diğeri imalatın hitamında tediye edilir.

FİYAT LİSTESİ

EVRAK-I NAKDİYE

Kabinde muayene meccanidir. Keza dişleri yaptıracaklar için ayrıca dişi çekme ücreti alınmaz.

Diş çekmek	50
Şırınga ile diş çekmek	100
Amalgam dolgu	150
Altın kronlar (yirmi mikronluk)	400
Altın kronlar ve berçler (yirmibeş mikronluk)	500
Tek ve parça beyaz dişler (beşten aşağı olursa) beheri	200
Beyaz dişler (beşten onüç kadar) beheri	150
Takım dişler (ikinci nev'i)	3000
Takım dişler (birinci nev'i) altın tellidir.	4000

İşlerimizden menün olmayanlar veya yaptığımız dişleri kullanamayanlar bir aya kadar iade ettikleri takdirde paraları tamamen kendilerine iade edilir. Bu hususta müşterinin arzusu veçhiyle teminat verilir. 17 kanun-u evvel (1) 341

DİŞÇİ Ali Sami - Ahmet Kazim (imza)

DİŞ HEKİMLERİ İLE İLGİLİ REKLAMLAR

Diş Hekimi Ahmet Hamdinin kendisini
tanıtıcı ve reklamları

Kağıt Su Bardağı üzerine yapılmış reklam.

Hasılatı kâmilen donanma içindir.
F.10 para (Vergisi Donanmaya gitmektedir.)Damağsız ve acısız Diş İmal Tedavihanesi
Diş Tabibi Ahmet HamdiÜsküdar İttihat ve Terakki Numune Sultanisi Füyuzatı
Osmaniye ve Kemal Harmanlı Numune mektebi
Feyzi Hürriyet Ayazma Tunus Bağı Mektepleri
diş mütehassısı

Üsküdar ahmediye caddesi telefon numerosu 74

Damağsız ve Acısız Diş İmal
ve Tedavihanesi
Diş tabibi Ahmet HamdiHaydarpaşa Zeynep Kamil
Hastahaneleri ile Üsküdar'da kain
İttihat ve Terakki Numune Sultanisi
Harmanlık Numune Mektebi
Füyuzatı Osmani Kemalet ve Feyzi
Hürriyet Ayazma ve
Tunus Bağı Mektepleri -

Diş Tabibi Ahmet Hamdi -

Üsküdar ahali - I muhteremesine :

Muhtaç olduğunuz samai dişleri
damaksız yaptırmak isteyen
bir emniyeti hak köklü ağrısız
cıkarmak çürük olanlarını
muayene ile parasız doldurtmak
ve kök üzerine sabit vidalı diş
(darülfünun ile paristen mezun)
hamdi diş muayene hanesine bir
kere teşrif buyurduğumuz nezafet
defaten vermeyecekleri bir sululet
olmak üzere bir aydan bir seneye
kadar ödenmek şartı ile veresiye
veresiye olarak ta imal olunurBağladaki mekatip talebesinden
olupda fakir olanları meccamen
(muccamen de olabilir ?) hali vakti
hali vakti musait olanlara da bir
hizmeti müffehare olmak üzere
muayenehanemizde mevcut
tarifedeki ücretin nisfını istia
olunur. Yanlız efendilerin
yetlerinde mektebin vesikası
bulunmak şarttır. Muayene
zamanları hergün sabahdan
akşama kadardır.Adres :
Üsküdar ahmediye cad.
Telefon numarası 74

راغبزور و جبره دسیه اعمال و تدوینجانیسی

حیدر پاشا، زینب کامل خسته خانم لری ایله اسکدارده کان اتحاد و ترقی نمونه سلطانیسی،
خرمانلق نمونه مکتبی فیوضات عثمانیه، کالات و قیض حریت آیازمه و تونس باغی مکتبیلری

رئیس طبیبی احمد صری

اسکدار اهالی محترمه

محتاج اولدیمکیز صنفی دیشلری دامانمیز یلدریق، ایشیه برابریحق کوکوری قریبیز
چیقارمق چورونک اولانلری مینه ایله بایریمیز دولدورمق و کولک اوزرینه ثابت و بدلی دیش
وناج یلدریق آرزوایدیسه کیز اسکدارده احمدیه جاده سنده هر درلوم مناسبه مکمل و منتظم (عثمانی طب
دارالفنونیله یارسدن ماذون) حمدی دیش معاینه خانه سینه برکرم تشریف پورتن کرک نطفات
و کرکسه اعونیت جهتلریله هر حالده نمون اولورسکیز. دیش یلدریق آرزو ایدیده بدلی
دفعتا و بره میه جکله بر سهولت اولمق اوزره بر آیدن بر سینه قدر اوده نیک شرطیله و بره سینه
اوله وقده اعمال اولنور.

بالاده کی مکاتب طلبه سندن اولوبده فقیر اولانلری محبتاً حال ووقتی مساعد اولانلرده بر
خدمت مفتخره اولمق اوزره معاینه خانه مزده موجود تعرفه ده کی اجرتک نصفی استیفا اولنور
یالکیز افندیلرک بدلرنده مکتبک و سیمه سی بولنق شرطدر.

معاینه زمانلری هر کون صباحدن اقامه قدردر.

آدرس

اسکدار احمدیه جاده سی

تلفون نومروسی ۷۴

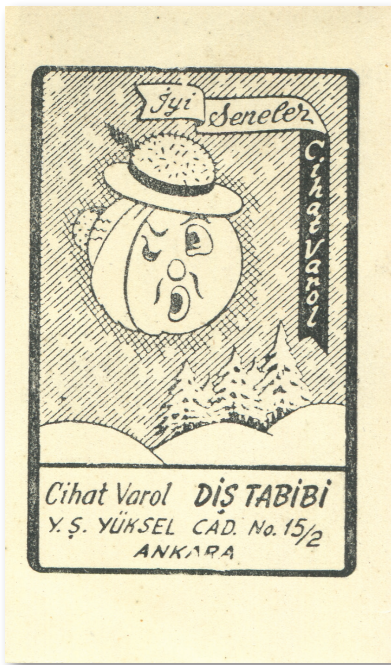
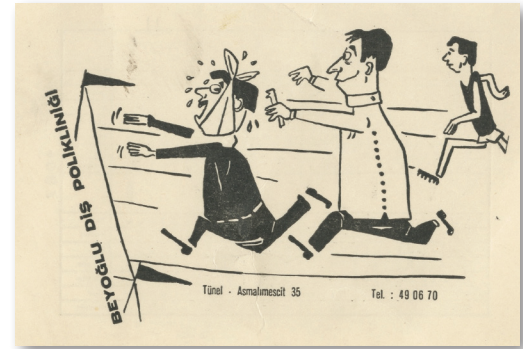
Diş Tabibi Mehmed Tahir
Darülfünun Tıp Fakültesi Eczacı ve Dişçi Şubelerinden mezun
Gureba-ı Müslimin Hastanesi Diş Tabibi

Hiç ağrı hissetmeden diş çektirmek. Tabii surette diş imal ettirmek isterseniz; Her gün öğleden sonra Fatih'te; Çarşamba Caddesinin Otluğcu yokuşu başındaki hanesinde her gün öğleye kadar Küçük Mustafapaşa'da Müceddiden inşa olunan Ali Feyzah beyin eczanesinde hastagan kabul ve tedavi olunur. Cumartesi günleri muhtacin meccanendir. (Yan tarafı yıllık takvim sene 1329 sene 1327 rumi.)

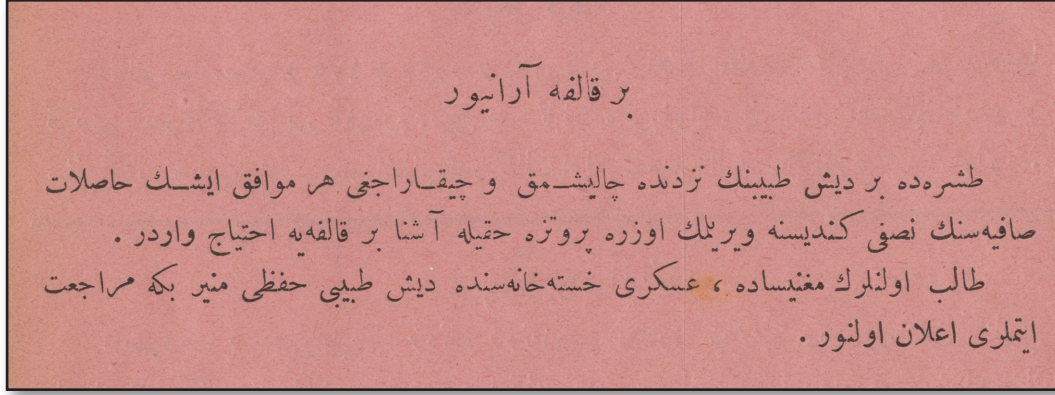
“Dış Tabibi Fehmi İbrahim”in Harb Malülleri Mecmuasının 1926 senesi 1. sayısında çıkmış ilanı.

DİŞ HEKİMLERİ İLE İLGİLİ HABERLER

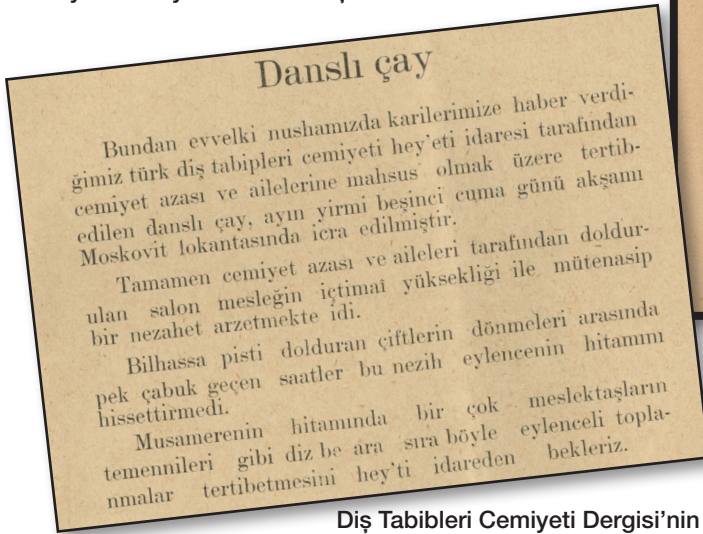

Bir Kalfa Aranıyor

Taşrada bir Diş Tabibinin nezdinde çalışmak ve çıkaracağı her muvafık işin hâsılât-ı sâfiyesinin nısfı kendisine verilmek üzere proteze hakkıyla âşına bir kalfaya ihtiyaç vardır.; Talep olunanların Manisa'da Askerî Hastahanesinde Diş Tabibi Hıfzı Münir Bey'e mürâca'at etmeleri ilan olunur.

Diş Tabipleri Cemiyeti Dergisi'nin
1929 yılı 40. sayısından alınmıştır

Diş Tabipleri Cemiyeti Dergisi'nin
1929 yılı 40. sayısından alınmıştır

Müessif vefat

1333 Senesi mevzunlarından diştabibi Karamustafa zade Şahabettin Hasip Bey 29/11/930 tarihinde konjesion serebral neticesi vefat etmiştir. 1333 de eczacılığı terkederek aramıza dahil olan merhum mesleğine pek ziyade merbut ve vatanperver, kıymetli bir arkadaşımız idi. Pek sevdiği memleket ve mesleğine müfit hizmetler ifa edebilecek henüz genç bir yaştaki bu uful, bütün meslektaşlarını ve bilhassa kendisini yakından ve takdirle tanıyan tahrir hey'etindeki arkadaşlarını pek müteessir ve dilhun etti. Merhuma rahmet diler ve kardeşleri meslektaşlarımız Dr. Hikmet ve diştabibi Yekta Hasip beylerle muhterem ailesine ve yavrularına sanîmi taziyetlerimizi takdim ederiz.

Diş Tabipleri Cemiyeti Dergisi'nin 1931
yılı 46. sayısından alınmıştır

DİŞ HEKİMLERİNİN ÖRGÜTSEL FAALİYETLERİ

Türkiye’de ilk dişhekimliği meslek kuruluşu 1912’de “Tıp Fakültesi Dişçilik Şubesi Mezunin ve Talebe Cemiyeti” adıyla İstanbul’da kurulmuş, başkanlığına Prof.Dr. Halit Şazi Kösemihal getirilmiştir. 1914’de «Darülfünun’u Osmanî Tıp Fakültesi Dişçilik Şubesi Mezunin ve Talebe Cemiyeti» adı ile tescil edilmiş, ancak 1. Dünya Savaşı’nda üyeler askere gidince bu kuruluş kısa bir süre sonra dağılmıştır. İkinci girişim 1922 yılında “Müslüman Diş Tabipleri Mezunin ve Talebe Cemiyeti” adı altında kurulmuştur. 1925 yılında derneğin adı “Türk Diş Tabipleri Cemiyeti” olarak değişmiştir. 1926’da “Diş Tebabeti Odası” kurulma önerisi ilk kez dile getirilmiş, ancak gerçekleşmemiştir. 1953 tarihinde Türk Tabipleri Birliği kurulur ve dişhekimleri bu meslek örgütünün içinde yer alır. 1968’te Türk Diş Tabipleri Cemiyeti Genel Kurul Toplantısı’nda alınan bir kararla şubelerin kurulmasına başlanır. 1985’de “Türk Dişhekimleri Birliği” kurulur ve örgütlenmesine 12 oda ile başlar.

“Müslüman Diş Tabipleri Mezunin ve Talebe Cemiyeti”nin mühür baskısı.

“Türk Diş Tabipleri Cemiyeti”nin mühür baskısı

TAAHÜTNAME

Türk Diş Tabipleri Cemiyetine aza kayıtlıyım.
Sancı / / 193
taahhüt ettim.

İmza

İsmi ve adres

Diploma No.

Yer ve tarih

İHTAR:

- 1 - Sancı taahhüdü her türlü sözleşmeye (2-5) lirdir.
- 2 - Cemiyetin Mezunin ve Talebe Cemiyeti azaına müracaatıdır.
- 3 - Taahhüdün iki kopya ile birlikte gönderilmesi gerekir.
- 4 - Bu suretle kayıtlar tescil edilecektir.

Türk Diş Tabipleri Cemiyeti Boş Kimlik örneği

Diş Kabında: Türk Diş Tabipleri Cemiyeti Hüviyet Varakası; İç Kapakta: Fotoğraf, Hüviyet varakası numarası; İsmi ve şöhreti, Diploma numarası, İkametgah, Sahibinin imzası, Türk Diş Tabipleri Cemiyeti Reisi, yazılıdır.

Türk Diş Tabipleri Birliği Konulu Milli Piyango

NEOCAİNE:
NOVOCAİNE
müteradifi

Şark laboratuvarı tarafından imalolunan işbu anestezi ampuller

Türk Diş Tabipleri Cemiyeti tarafından tavsiyesi kabul olunmuştur.

Her kutuda iki santimetre mikâp içinde dört santigram NEOCAİNE i havi 25 ampul bulunur.

Kutular Türk Diş Tabipleri Cemiyetinin etiketini haavirler.

Fiatı 125 kuruştur

Laboratuvarda Cemiyet azasına 110 kuruştur.

Her diş deposunda bulunur

Laboratuvarı : Sirkeci demir kapı, Şark laboratuvarı

46. sayının 2. sayfasında 30.1.1931 yılı kongre özeti yazılırken “Bioks diş macunu ile Alfa ambül neokain” ile mukave imzalandığını meslektaşların Alfa ambülü kullanmalarını ve hastalarına Bioks diş macununun tavsiye edilmesi rica olundu.

TÜRK DİŞ TABİPLERİ CEMİYETİ MAKBUZ ÖRNEKLERİ

Aidat Makbuzları
Dernek üyelerine kesilen makbuz değerleri belli olup 1940lı yıllara aittir.

Teberru (Yardım) Makbuzları
1950 - 1960 yıllarına aittir.

2.3.DİŞ HEKİMLERİNİN KULLANDIĞI ALETLER

KOLTUK VE ÜNİTELERİ

Demirden
Döküm Koltuklar.
(1900'ler)

Pompalı Çocuk Sandalyesi
(Nakai; s.5-1930)

Pompalı Elmas Sandalye
(Nakai; s.14-1930)

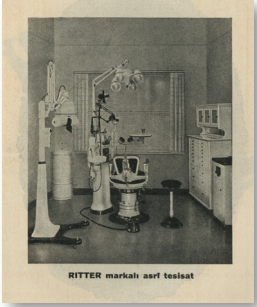
Elektrikli Diş Sandalyesi
(Nakai; s.7-1930)

1937

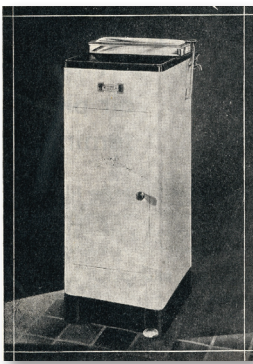
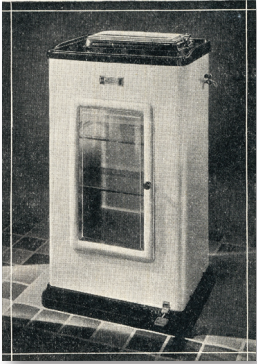

Kraşuar (1930)

STERİLİZATÖR ALETLERİ

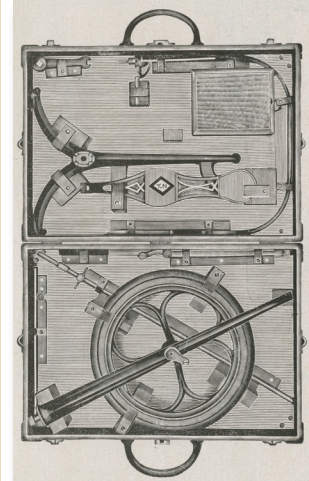
1970lerin
Sterilizatörü.

“Kastl Sterilizatörü”
markalı steril cihaz
tanıtım reklamı(1937)

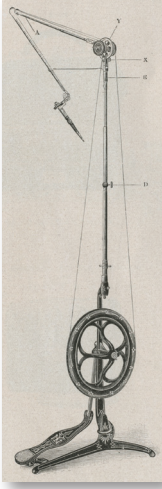
PEDALLI DİŞ TURLARI

Taşınabilir
Diş Turu
(Motoru)
(Nakia;
s.31-1930)

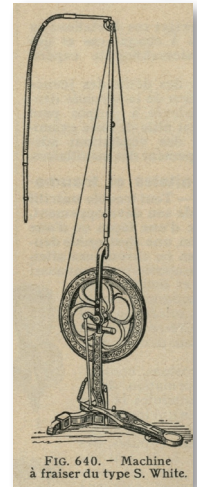
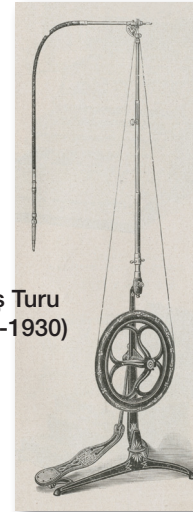

Kayışlı Diş Turu (Motoru)
(Nakia; s.30-1930)

Kablolu Diş Turu
(Nakia; s.30-1930)

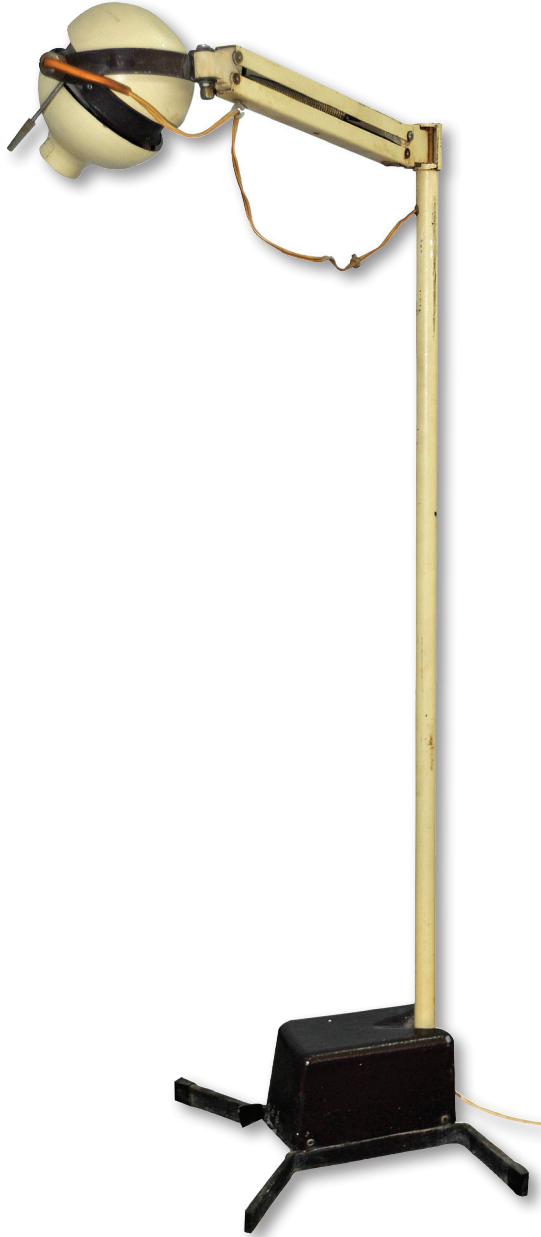
Kablolu Diş Turu
(Freze Makinası),
Tip: S. Beyaz
(Laures Medical;
s. 358-1924)

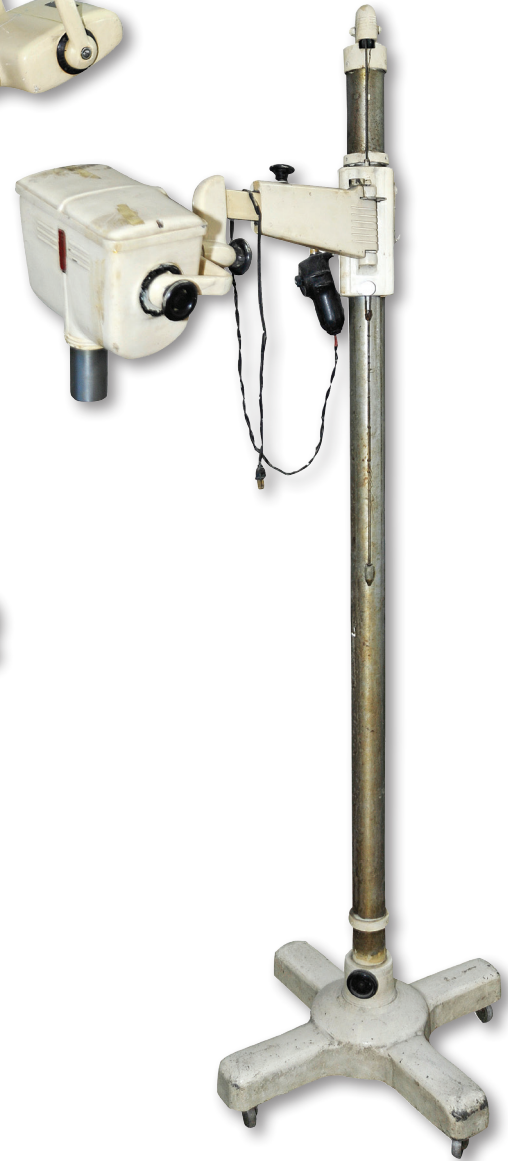

RÖNTGEN CİHAZLARI

(شکل : ۱)
دیشجیلکده مستعمل رادیوگرافی جہازندہ فولیج ٹوپک عینطاسی
و بعض اقسامی ... رسمندہ کورلیکی اوزرہ توبہ ایستہیان
وضعت و برطیالیوہ استہارہ اوسقزی ایچرن آکریجہ
پر ترتیبات دخی وضع اولئشندو .

(Şekil 1)

Şekil 1 : Bu tarif edilen usul yerine fotonun önüne bir yazıhane veya meyilli bir masa konulur. Hastada başını bunun üzerine dayayabilir. Mamafı bu şekilde erae ettiğimiz vaziyetin pek basit olduktan maada muayene odasını fazla eşya ile doldurmamak gibi bir faidesi mevcuttur. (Dişçi Alemi; S.12-1925)

Son sistem dişçilikte müsteamel bir x şua makinası. (Dişçilik Alemi S.3-1924)

Şekil - 2

(3) Nijî şekil şua cihazının istikametinin her cihaz için nasıl vaz icap ettiğini işaret etmektedir. Eğer dişin bütün aksamını tamamiyle gösteren bir resim elde etmek isteniyorsa yalnız bir radio grafinin gayri kafi geldiği anlaşılır. (Dişçi Alemi; S.8 - 1925)

(Şekil 2 : 2)
Molemlerle مخصوص فیلم لر .

آلت قاطمه لرك راديوغرافينيك اخذنى كوسترهن رسم قاطمه ونايه لرده

آلت مولرلرك راديوغرافينيك آلدى
خسته لك فېلى فاطولدىنى ويا طولنامادى كورولدىكى قىدرده اولمىمىت
ايتدىكىز برىمطار دستكلا جهز كوچوك خىصوصى قىلبلر استعمال اولتور .
بوچوك قاطمه لرى كورولتور . لىكن مساحه لرنيكه آز اولسندن آتقى برديتلك
راديوغرافينى آلله كافي كلكدهدر .
(دوام ايده چكدر)

Alet katotlarının radyografisinin ahzını gösteren resmi kati. (Dişçi Alemi; S.9-1925)

İŞIN / ELEKTRİKLE TEDAVİ ALET ÖRNEKLERİ

Elektrodental Fabrikası
Son Sistem Kollu
Reflectorları Elektrik
Kabinatörleri; İki taraflı
ziya (ışık) verir; Adres: 333
numara ile mahallinden
talep olunmalıdır.
(Fisher) ve (Ritten) Deresd.

Resimde görüldüğü üzere
Dr. Konnifis İltihab Rabat
sathi siniye mübtela bir
hastayı civa buharatı neşr
eden lambası ile tedavi
etmektedir. Ameliyatın pek
kolay olduğu pek ala takdir
olunabilir. (Dişçi Alemi;
S.10-1925)

(Diş Tabipleri
Mecmuasının 1931
yılı 49. Sayısında
yayınlanmıştır.)

KAVİTRON

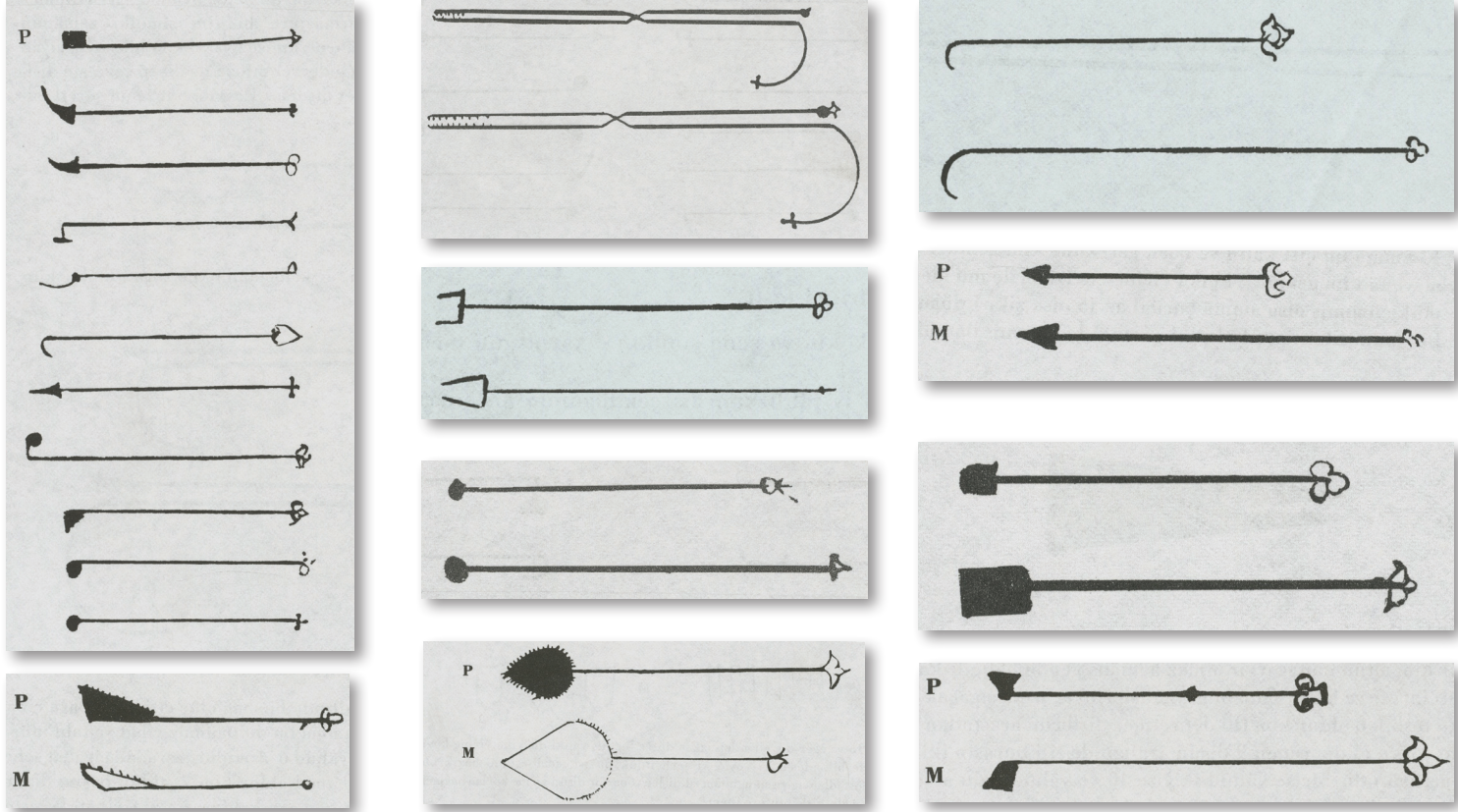

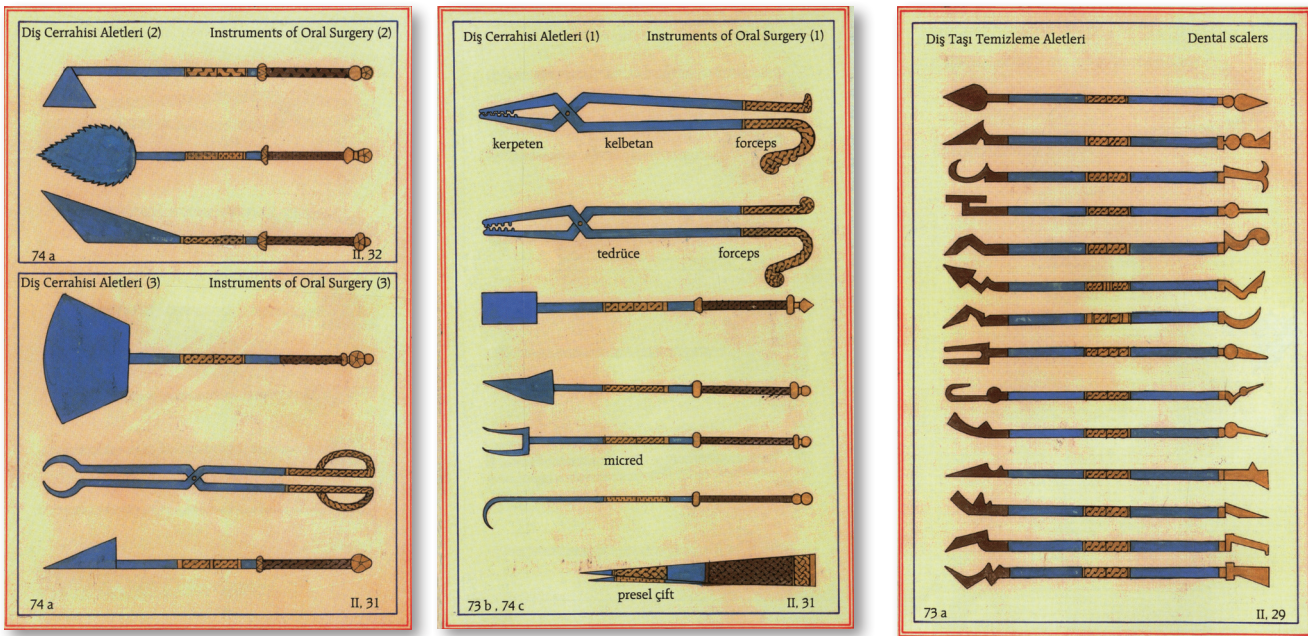
DİŞ HEKİMLERİNİN KULLANDIĞI EL ALETLERİ

Şerefeddin Sabuncuoğlu'nun Dişçilik Aletleri Çizimleri

15. yüzyılda yaşamış hem hekimlik, hem eğitmenlik hemde tıp alanında önemli eserler vermiştir. Kendisinin zamanında yazdığı eserlerini Değerli Hocam İlter Uzel kapsamlı çalışmalarıyla günümüze aktarmıştır.

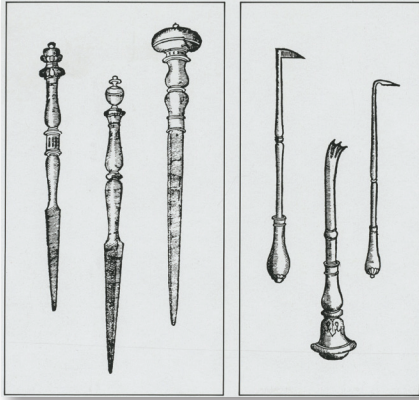

(Uzel 1992 a-b'den alınmıştır)

Sabuncuoğlu'nun Dişçi Alet Çizimleri (Uzel 1992a, Uzel 1992b ve Uzel 2014 kaynaklardan)

Diş Oyucuları - Neşterler, (Lyons – Petrucelli 1987;s.388'den, Ambroise Pare'nin Cerrahinin On Kitabı, York Academy of Medicine.)

DİŞ KERPETENLERİ (DAVYELER)

Roma Dönemi, Demir.

Kerpetenlerin kolları ayrı ayrı demirden dökülerek sonradan birbirlerine pençinlenerek birleştirilmiştir.

Benzerleri: Künzl 1982; s.71., Uzel 2000a; lev. CII/117-118, Yayınladığı yer: Perk

Antik dönem tıpçılardan Celsus, “dişin alveolden tam gevşetilmesi, sonra da elle veya forseps’le çıkarılması gerektiğini” söyler. “Eğer dişin içi çürükse, içi kurşun veya bez parçası ile tıkanır böylece forseps tatbik edildiğinde kırılması önlenir. Diş, alveol kırılmasın diye dosdoğru çekilir.” Diş forsepsi başka amaçlar için de kullanılmıştır. Mesela Soranus, fetüsün başı içeride kalmışsa, kemiklerin bir kemik forsepsi veya diş forsepsi ile çıkarılması gerektiğini önerir. Gene Paul’e göre baş kırıklarında parça matkapla delinmeli, keski ile ayrılmalı; kırık parça parmakla, diş ya da kemik forsepsi ile çekilmelidir.

(HPM 6367); uz. 187mm.

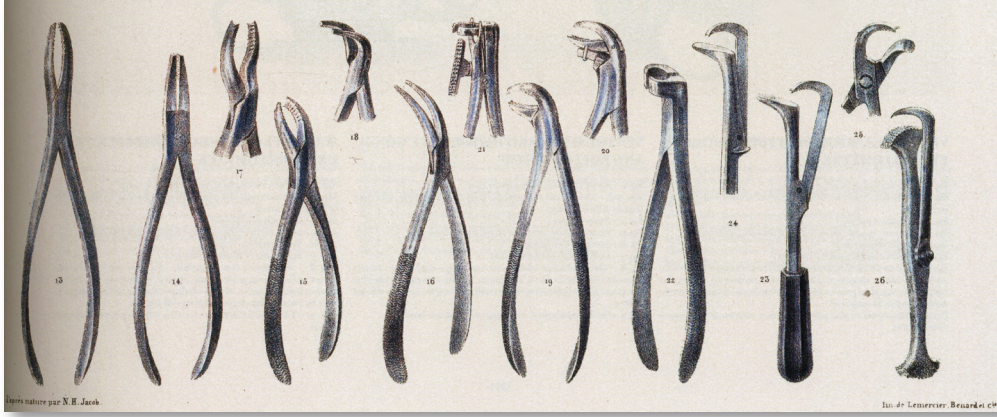

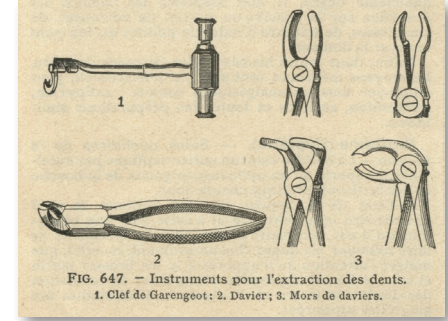

(HPM 6366); uz. 198mm,

19.yy Diş Kerpeten Örnekleri (Bourgerie – Jacop; s.472-3ten, Evulsiones Dentium, Instrumenta Chirurgica Denteria, Tome 6. Plate 26.)

(Larousse Medical 1924; s.361'den)

OSMANLI DÖNEMİ DİŞ KERPETENLERİ (Davyeler)

Tamamı dövme demirden halk atölyelerinde yapılmışlardır. Bunlar seyyar berber/dişçiler tarafından kullanılmışlardır. 18. yüzyıldan beri neredeyse günümüze kadar kullanım alanları bulmuştur. Gerek demir olmalarından gerekse formlarının sürekliliği bakımından tarihlenmesi zordur. (Benzerleri için bkz. Uzel 2000; s.42-43,63-68)

SAFAVİ DİŞ KERPETENLERİ

19. yy. İran'dan gelmedir. Demirden dövme tekniği ile yapılmış ve kollar perçinlenerek tutturulmuştur.
(Benzerleri için bkz. Allan-Gilmour 2000; s.401.)

MODERN DÖNEM (FABRİKASYON ÜRETİM)

Markası okunamayanlar

“Lüsyen Faragi-Real” damgalıdır.

“Süreyya Fethi” Diş Deposu damgalıdır.

“Aesceulap” damgalıdır.

Markasızlar Markası okunamayanlar

“Baldjian Freres - CONS/PLE (Constantinople)” diş deposu ve “Aesculap” amblemi damgalıdır. Saplarında; “Upper central incisors and caniner” - “Upper stumps” - “Lower molar” yazıları okunmaktadır.

“Jensen Jp-1nr - German Stainless Stell” marka yazılıdır.

“M.F. London” “C.ASH&SONS London” “TG London” (sapında Upper molar yazılıdır) marka damgalıdır.

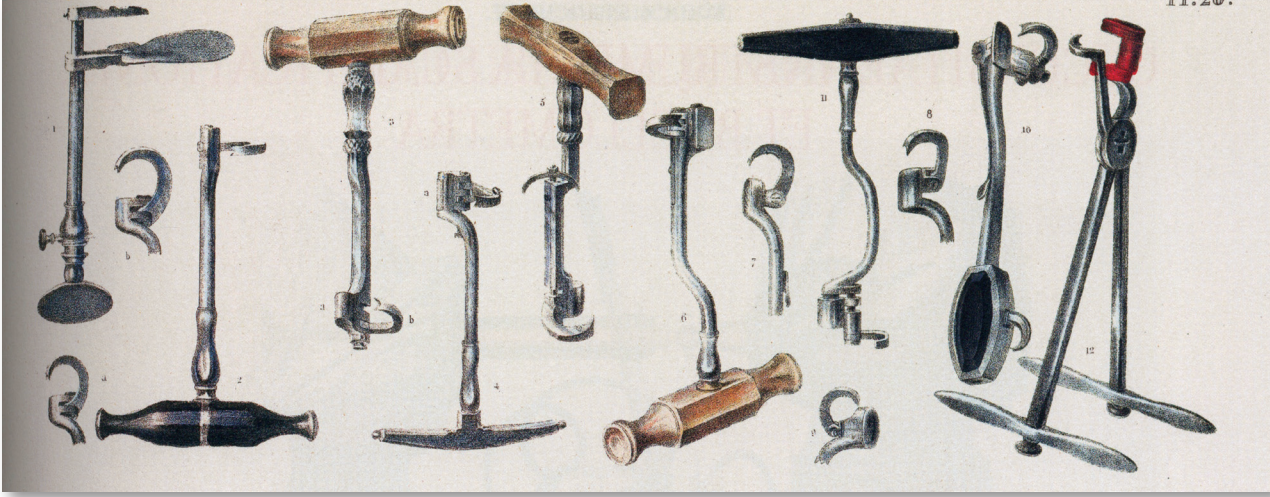

“Raphael Faraggi – İstanbul” diş deposu damgalıdır. (Saplarında: “Upper wisdom” - “Upper stumps” - “Lower molar” - “Lower wisdom” - “Lower bicuspidis” yazılıdır.

DİŞ ANAHTARLARI

19. yy. Diş Anahtarı Örnekleri (Bourgerie – Jacop; s.472-3ten, Evulsiones Dentium, Instrumenta Chirurgica Dentaria, Tome 6. Plate 26.)

18. yy. ait Diş Anahtarı
(Lyons – Petrucelli 1997; s.543den, Cooper Bridgeman Library, Londra)

Sap kısmı
boynuzdandır.

Tutamak kısmının
kırılması üzerine
sonradan tahta
sap takılarak
kullanılmıştır.

BAĞA SAPLI NEŞTERLER (1900 başları)

**Bağa Saplı Ustura
(1900 başları)**

DİŞ HEKİMLERİNİN KULLANDIĞI ÇEŞİTLİ EL ALETLERİ

Dış Elevatörü
(Roma Dönemi)

Dış Taşı
Kazıyıcısı
(Roma Dönemi)

19.yy Dişçi El Aletleri Örnekleri (Bourcery
– Jacop; s.472-3ten, Evulsiones Dentium,
Instrumenta Chirurgica Denteria, Tome 6.
Plate 26.)

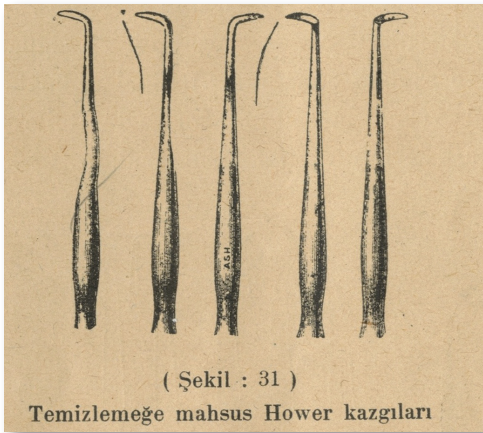

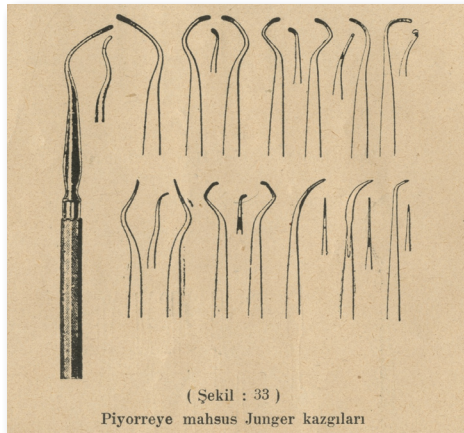

“POLAND FM STAINLESS” ve “POLAND MIFAM STAINLESS” damgalıdır.

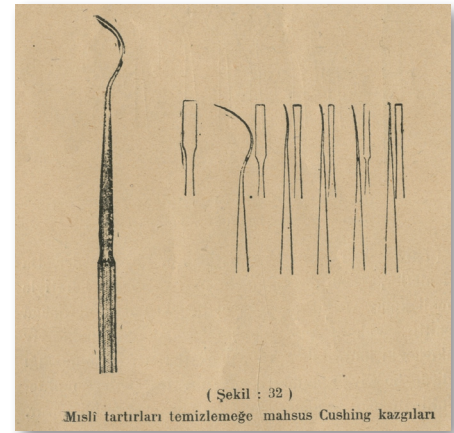
Dış deposu “PAPHAEL FARAGGI – İSTANBUL” damgalıdır.

(Şekil : 31)
Temizlemeğe mahsus Hoyer kazgıları

(Şekil : 33)
Piyorreye mahsus Junger kazgıları

(Şekil : 32)
Misli tartırları temizlemeğe mahsus Cushing kazgıları

Dış Tabipleri Cemiyeti Mecmuasının 1931 tarihli 49 sayısında çıkan diş kazıcıları/temizleyici alet örnekleri

ALTIN DOLGU TAKIMI

Altın Dolgu Takımı
(C.Ash ve Sons marka.
Benzeri: Uzel 2000;
s.79/134-1925)

FREZE ÖRNEKLERİ VE REKLAMLARI

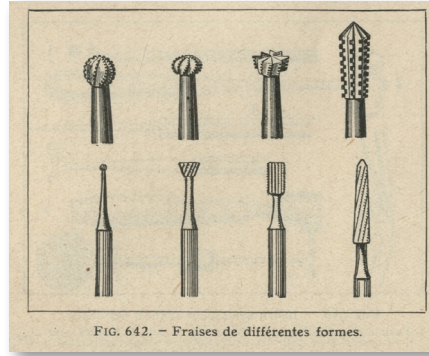

FIG. 642. - Fraises de différentes formes.

Niçün Yalnız Kullanırsınız ? **Yota - Frezlerini**

Çünkü :

1 Yota Frezleri daha iyi keserler	2 Yota Frezleri çok çabuk işler	3 Yota Frezleri ağrısız deler
4 Yota Frezleri o kadar serttir ki camı bile keser	5 Yota Frezleri yürekli hareketle tahammül eder	6 Yota Frezleri hırlamazlar
7 Yota Frezleri diğerlerinden daha dayanıklıdır	8 Yota Frezleri her türlü tıkanmaz	9 Yota Frezleri porselen, dantin, amalgam ve her çeşit cımant dolguları kolaylıkla deler

Yota - Frezleri ambalaj üzerinde işaretilen olarak tanımlanır. İstimali nazari ilibara alınacak olursa sair bütün frezlerle farklıdır.

İmtiyazlı olarak imâl edilmiştir. Dusseldorf da Gebr. Funke A. G. mamulâtıdır

NAMIK SEZER
DİŞ, SİĞİRTİ VE SANAYİ MALZEME DEPOSU
Emineönü, Arpacılar Han 1. no'lu kat
İSTANBUL

Telegraf adı : NAZER
DEPO : 22699
Telefon : 24802
Belli Ticaret No : 21642

Sayın meslekdaşımız,
Depomuzun sureti mahsusada getirdiği Almanya'nın bütün dünyaya tanınmış ve emsali ile mukayese edilemeyecek evsafı bulunan diş tedavisine mahsus leveci çeşidinden mamul alet ve malzemeleri için hazırladığımız katalog ile fiyat listesini ilgilik olarak sunuyoruz. Malzeme ve bilhassa tıbbi müstahzarat mevcudı pek az kalmış olduğundan, bir an evvel siparişinize intizar ederiz.
Depo, her türlü mesleki arzunuzu zamanın imkânı nisbetinde yerine getirmeye gayret edeceğine arz ederek, sonsuz saygılarımızı sunarız.

Namık Sezer

NOT : Kırmızı ile çizili olan figürler, ahvâli hasara dolayısıyla teslimi mümkün değildir.

PLASTİK AMBALAJ İÇİNDE, Ash FREZLERİ
HIZLA MÜKEMMEL TE ULAŞIR

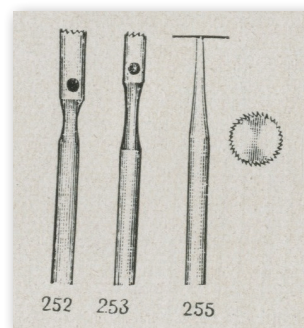
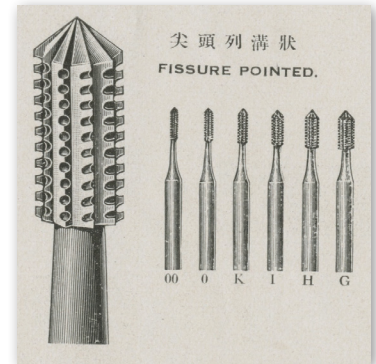
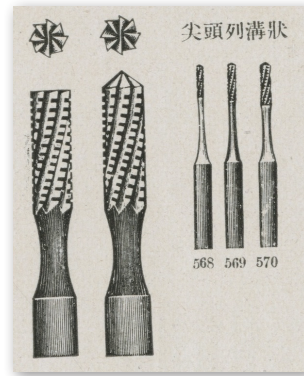
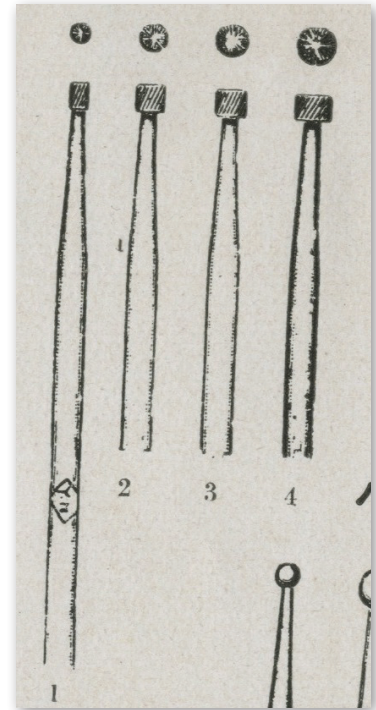
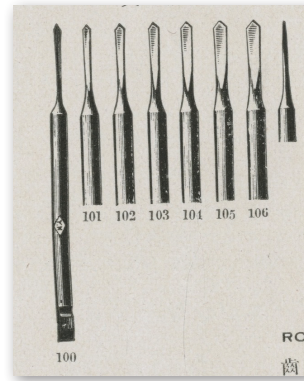
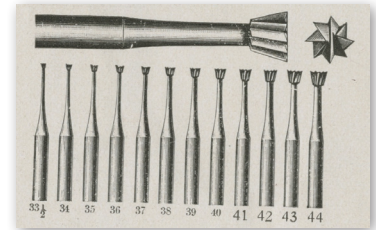
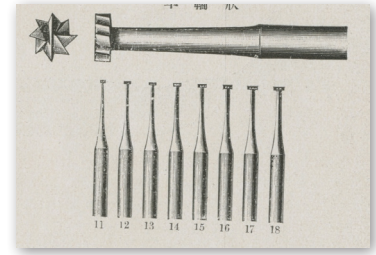
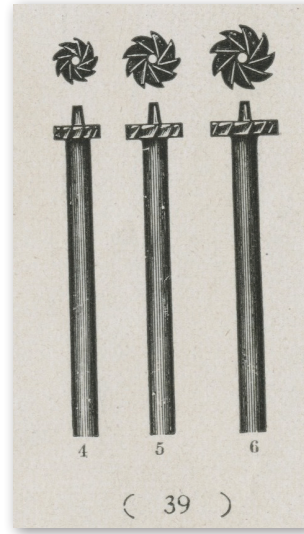
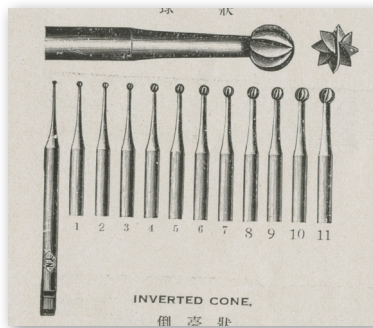
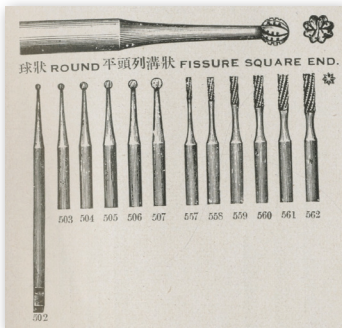
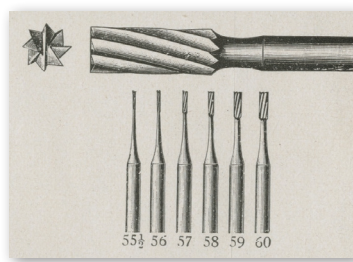
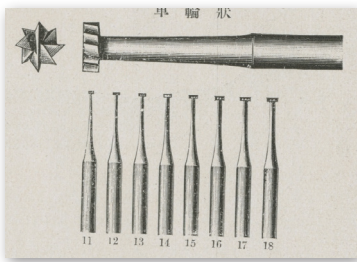
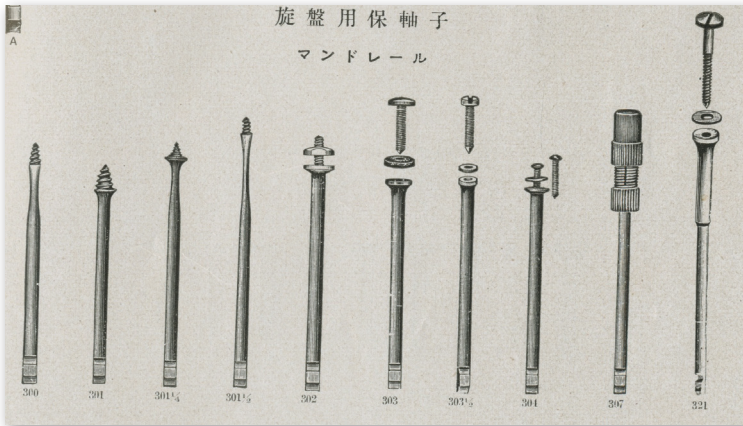
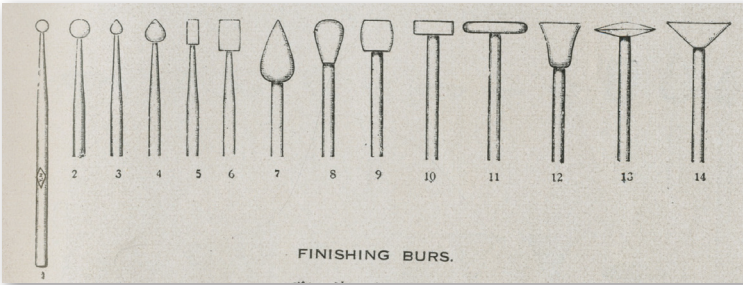
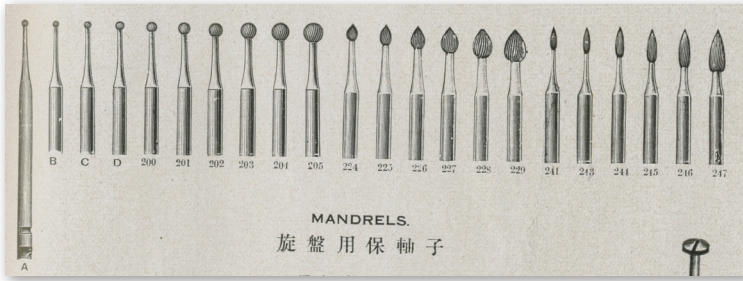
Ash frezleri muayene edildikçe, her bir safıya ustura kadar keskin olarak, elinize ulaşır, çünkü hususi surette hazırlanmış plastik kutular içerisinde itina ile muhafaza edilmiştir. Her frez, kutuda kendine mahsus oyugu içindedir ve yarımdakilere temas etmez. Her oyugun da ayrı kapağı vardır ve diğerlerinin dizisi bozulmadan frezin dışarı çıkarılmasına imkân verir (resme bakınız).

Tabletinizde var ise asan için ZİNİ

eder : 7
esamen.
enktedir.

AN "AMALGAMATED DENTAL", PRODUCT
Trade Distribution :
Amalgamated Dental Trade Distributors Ltd.
7 Swallow Street, Piccadilly, London, W. 1

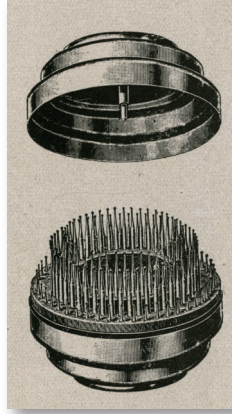

1930'lara ait satış kataloglarındaki Freze örnekleri.

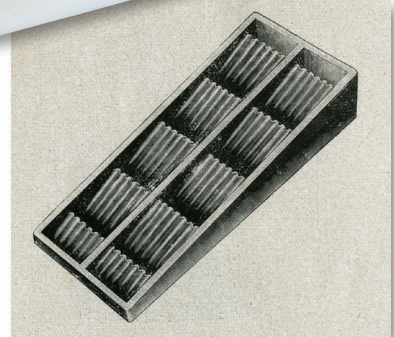

FREZE KAPLARI

Dönerli ters
çevrilebilir kapaklı
freze standı (Nakia
1930'dan)

Aseptik freeze rafı
(Nakia 1930'dan)

KANAL TEDAVİ ALETLERİ

DİŞ AYNALARI

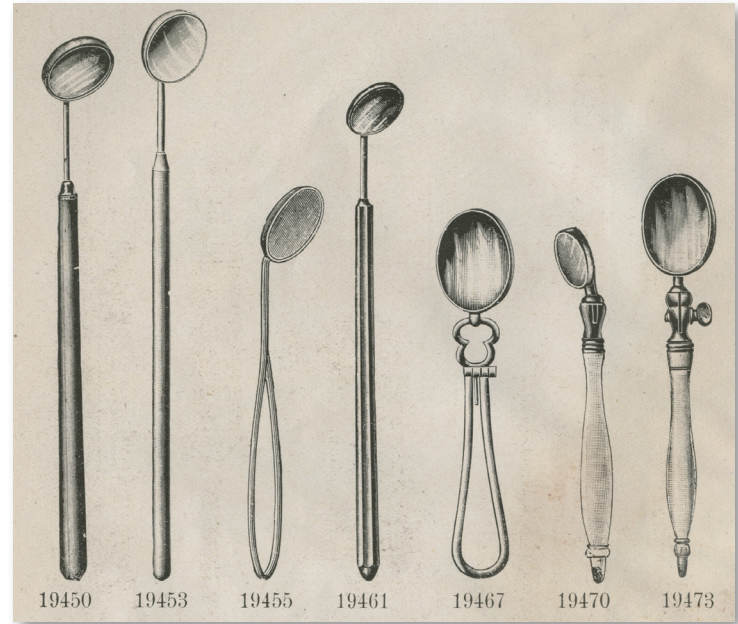
1930'lar

1980'ler

1920'ler

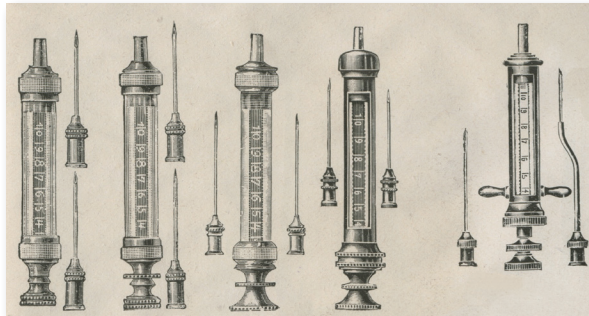
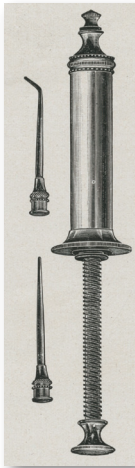
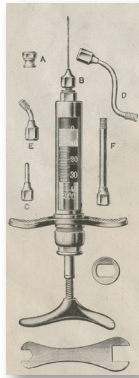
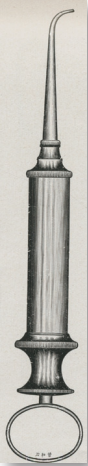
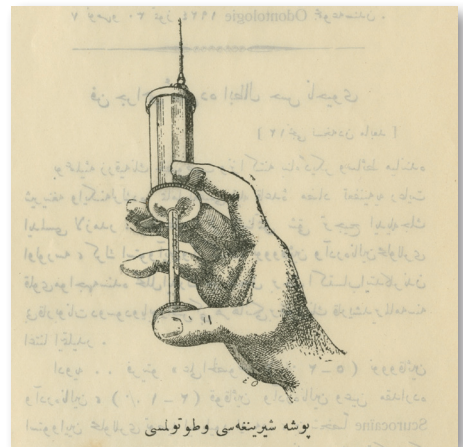
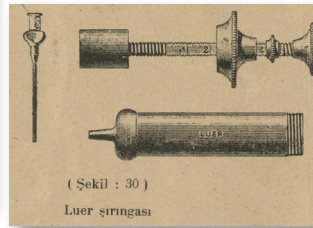
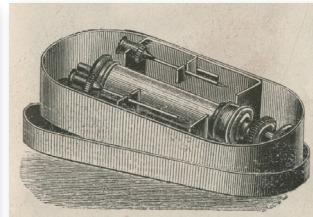
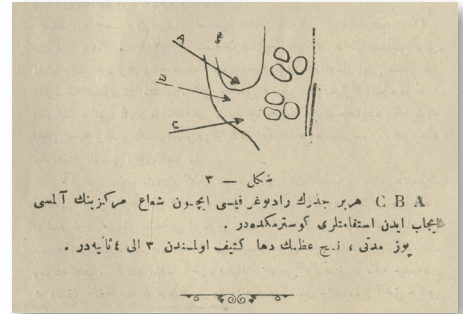
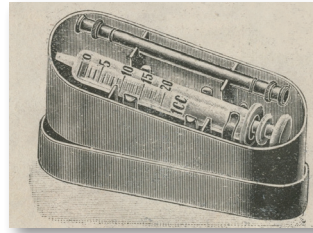
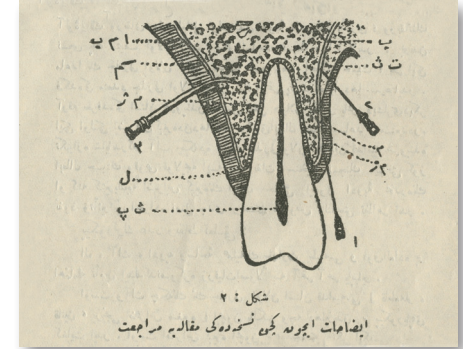
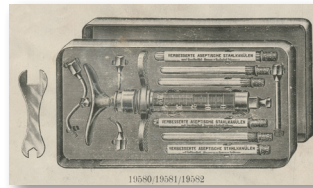
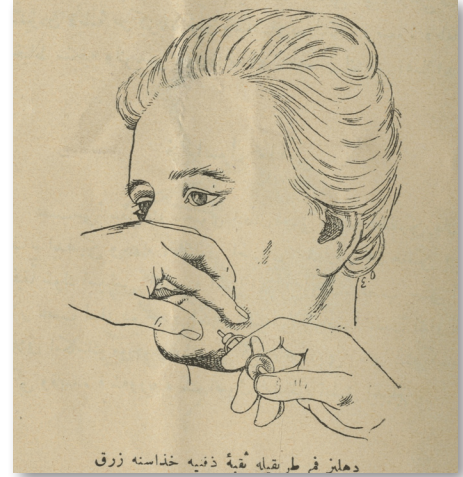
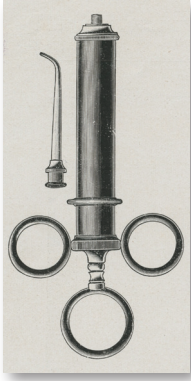
1921 yılı Diş Ayna Örnekleri. (Franz Stamm 1921; s.40'dan)

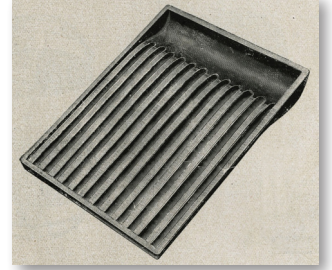
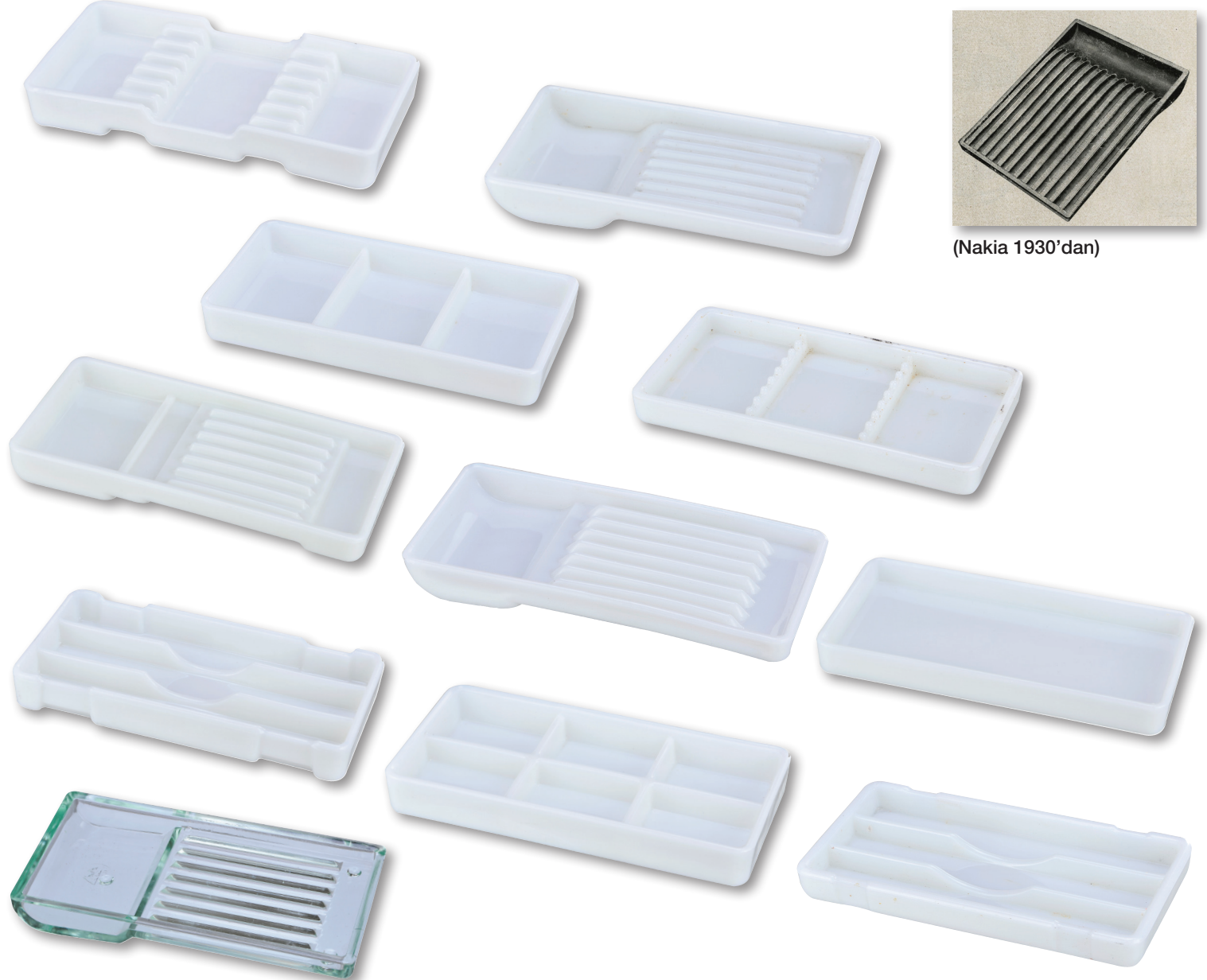
ŞIRINGA ÖRNEKLERİ VE KULLANIM BİLGİLERİ (1920'ler)

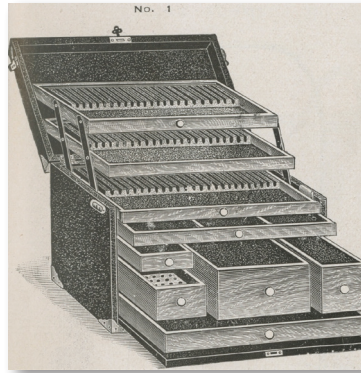
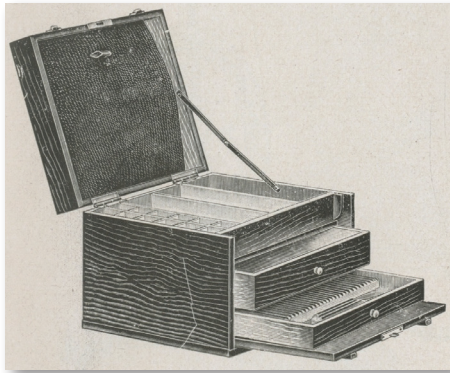

EL ALET KAPLARI

(Nakia 1930'dan)

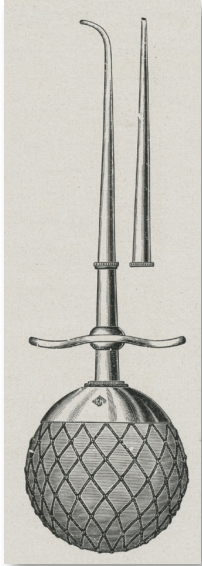
Taşınabilir alet çantaları (Nakia 1930; s.1929'dan)

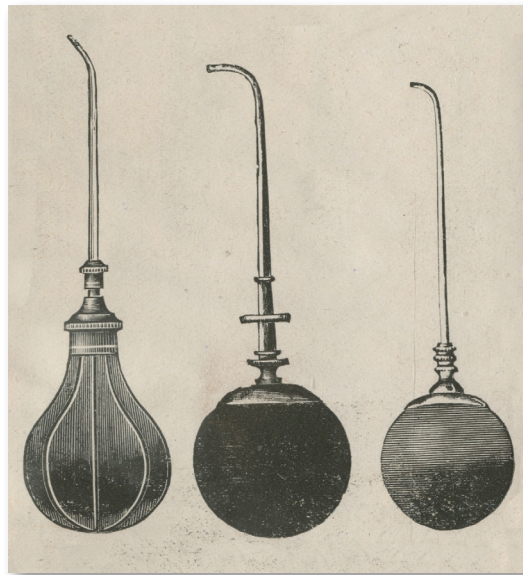

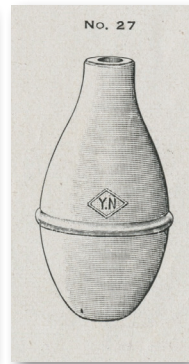
SU VE HAVA POMPALARI

Su Pompası
(Nakia 1930;
s.84'den)

1921 satış kataloğundan alınmıştır. (Franz Stamm)

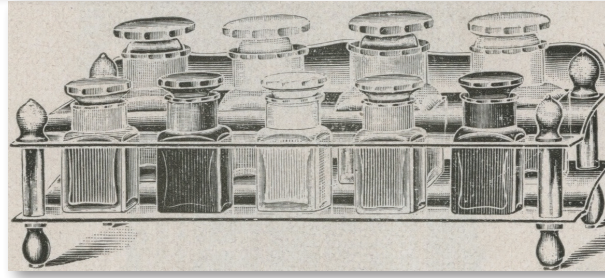
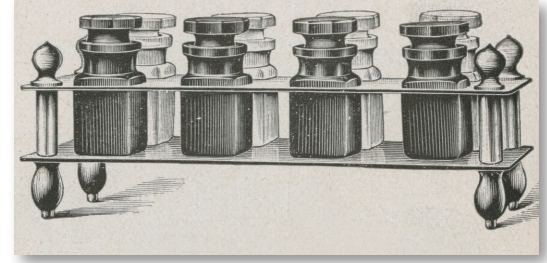
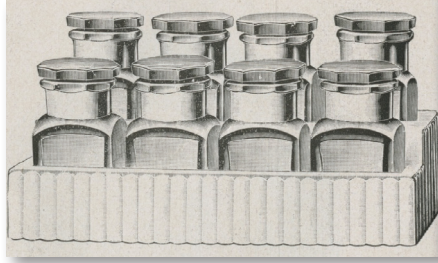
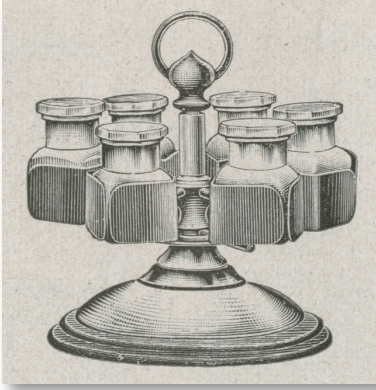
(Nakia 1930; s.84'den)

İLAÇ KAPLARI

(Nakia 1930; s.28'den)

İlaç karıştırma kapları

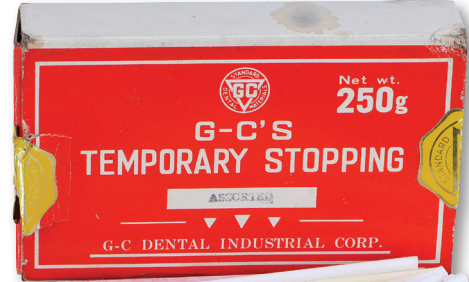

DİŞ HEKİMLERİNİN KULLANDIĞI DİĞER YARDIMCI ALET VE MALZEMELER

Karbon kağıdları

İspirto ocağı

Gutepërka'lar

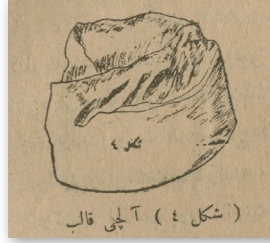
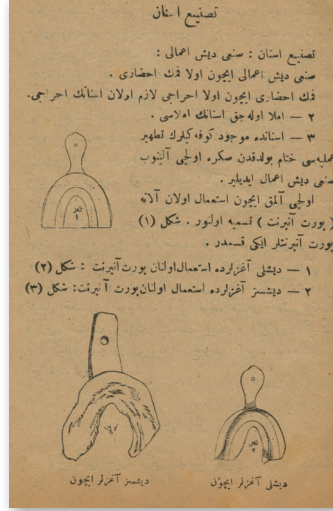
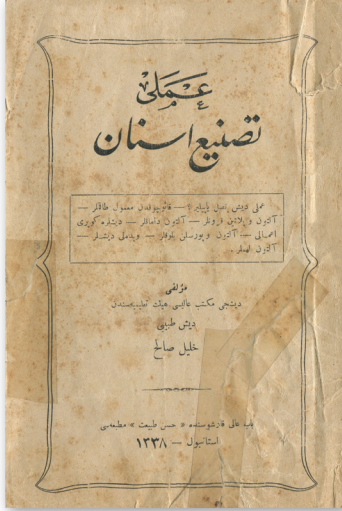

3. PROTEZ (YAPAY DİŞ) YAPIMI

3.1. PROTEZ YAPIMI İLE İLGİLİ YAYINLAR

İlk matbu Türkçe diş hekimliği monografisi olan Diştabibi Halil Salih'in h.1338 tarihli "Amel-i Tasni'i - Esnan"

(Takma Diş Yapımı) kitabından takma diş yapımı ile ilgili bazı çizim örnekleri

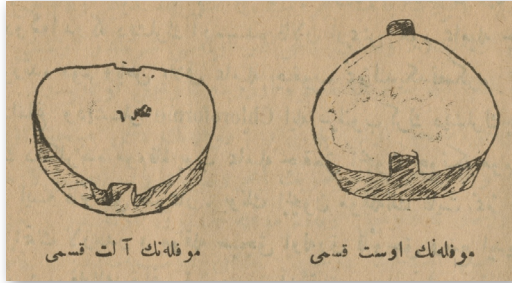

Şekil.4: Alçı kalıp.

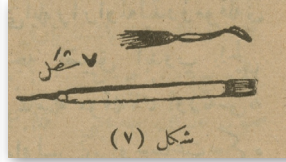
Şekil.5: Arnikülator.

Şekil.1 ve 2: Dişli ağızlar
Şekil.3: Dişsiz ağızlar için.

Şekil.6: Muflenin üst kısmı.

Şekil.6b: Muflenin alt kısmı.

Şekil.7: Kauçuk vazına (koymak) mahsus alet.

Şekil.7b: Kauçuk yapıştırmak için gazgan (Vulcanisateur)

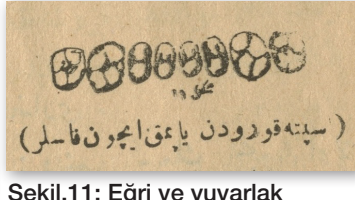
Şekil.5b: Arnikülator (anatonique)

Şekil.8: Alt çene için (damak kalıbı) (suction)

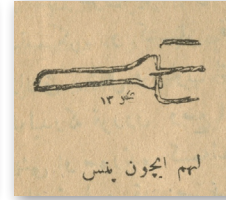
Şekil.9: Kroşe

Şekil.11: Eğri ve yuvarlak kron pense

Şekil.12: Eğri kron pense

Şekil.13: Lehim için pense

Şekil.14: Düz kron pense

Şekil.15: Kron makarası

Şekil.16: Pres

Şekil.17: Kronları tornada tutturmak için

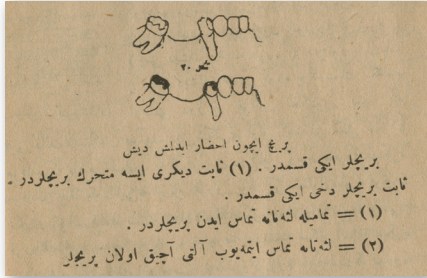

Şekil.18: Berçlerin artikülasyon ile beraber ölçüleri almak için istimal edilen anpernet

Şekil.19: Berçler için artikulanatör

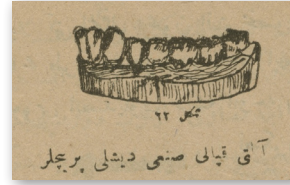

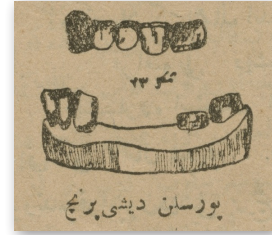
Şekil.20: Berç için ihsar edilmiş diş

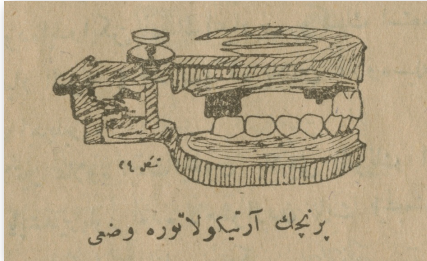
Şekil.21: Altı açık damağı dişli berçler

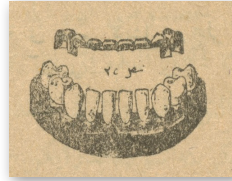
Şekil.22: Altı kapalı damağı dişli berçler

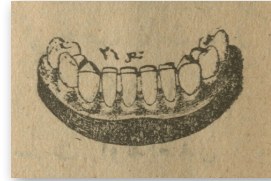
Şekil.23: Porselen dişli berç

Şekil.24: Berçin artılakölötöre vazı

Şekil.25: Vidali dişler

Şekil.26: Vidali dişin en kalın noktası

Şekil.28: Vidali diş

Şekil.29: Porselen blok

Şekil.30: Porselen yapıştır-mak için kron

Şekil.31: Vidali dişlerin köklerini ölçmek için
Şekil.31: Dökme Vidali diş

Şekil.32, 33: Kontraplaklı vidali diş

Şekil.34: Logan diş

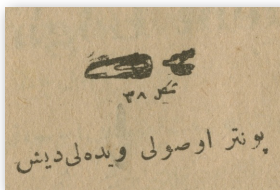
Şekil.35: Vidali dişlerin vidalarını tırtıl yapmak için pense

Şekil.37: Vidanın üzerine dişin kotru kadar 22 ayar altın bir plak istanpa edilmesi

Şekil.40: Sallanan dişlerin plakla sallanmamasını tevfiğ etmek

Şekil.38:

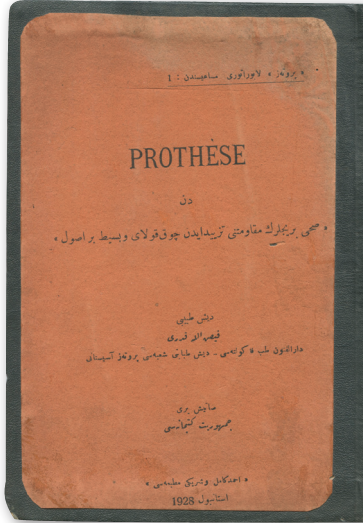
Şekil.39: Kökleri ayrılmış olan dişlerin köklerini bağlamak

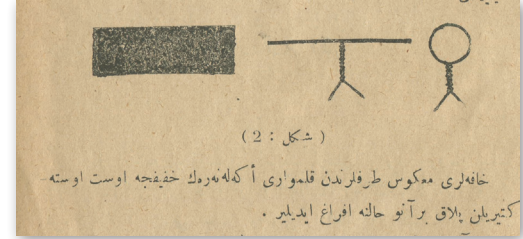

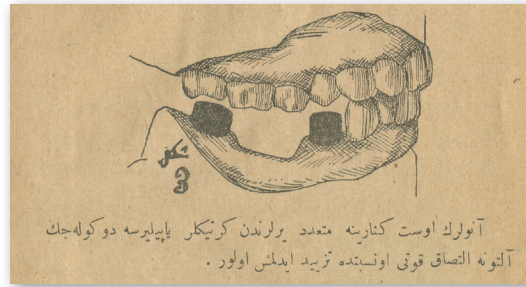
DİŞ TABİBİ FEYZULLAH KADRİ'NİN (1928) PROTEZ KİTABINDAKİ ÇİZİMLERİ

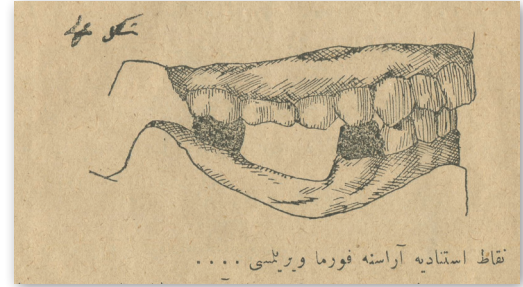
Şekil.1: Berçlerin imalindeki kavaid-i esasiyeye göre dişlerin muvazililiği temin edilir.

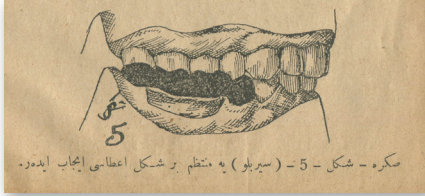
Şekil.2: Çift parçada yapılan kronlarda altın plak derecesine göre mutlaka bir şeye münhıraf şeklinde getirilir

Şekil.3: Altın kaplama diş protezi örneği

Şekil.4

Şekil.5

Şekil.6

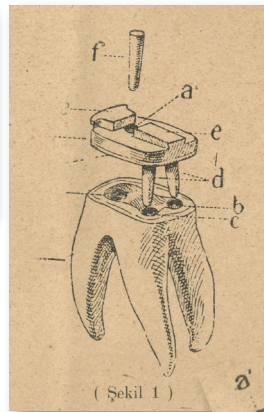
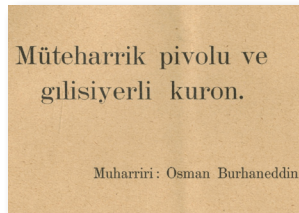
Şekil.7

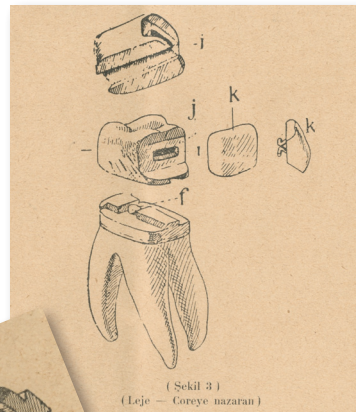
Şekil.8

“Müteharrik Pivonlu ve Gılisiyerli Kuron” başlıklı yazısındaki şekiller.

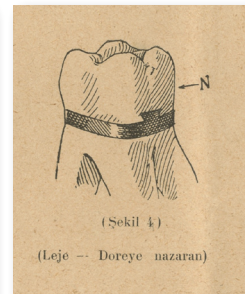
(Osman Burhaneddin tarafından 1928 yılında Dişçilik Alemi Dergisinin 39. sayısında yayınlanmıştır)

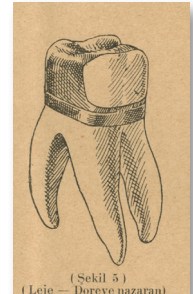
(Şekil 1)

(Şekil 3)
(Leje — Goreye nazaran)

(Şekil 4)
(Leje — Doreye nazaran)

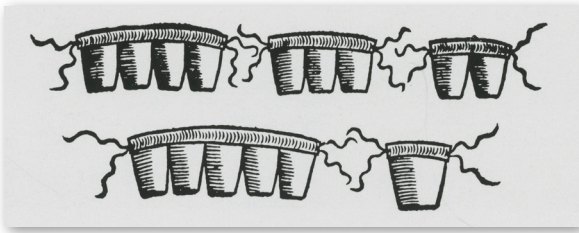

(Şekil 5)
(Leje — Doreye nazaran)

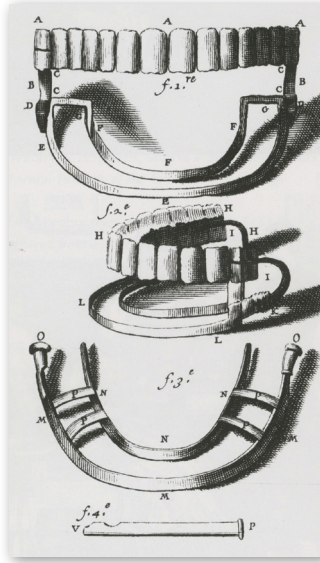

(Şekil 2)
(Leje — Doreyena nazaran)

Yapay Dişler, (Lyons – Petrucelli 1987;s.388'den,
Ambroise Pare'nin Cerrahinin On Kitabı,
York Akademy of Medicine.)

(Lyons – Petrucelli
1997; s542den,
Pierre Fauchard'ın
Le Chirurgien
Dentiste (1728))

George Washington'un Takma
Dişleri (Lyons – Petrucelli 1997;
s.542den, New York Akademi
of Medicine)

Etrüks'lere ait yapay diş

İnsanoğlunun ilk takma dişi

Fransa'daki arkeolojik kazılarda gömülü halde bulunan
Demir Çağ'a ait bir kadın iskeletinden diş implantı çıktı

Az önce İngiltere'de yapılan arkeolojik kazılarda, Fransa'nın kuzeyindeki La Chaux-de-Fonds'da bulunan, yaklaşık 25-30 yaşlarında bir kadının diş implantı bulundu. Bu implant, yaklaşık 25-30 yaşlarında bir kadının diş implantı bulundu. Bu implant, yaklaşık 25-30 yaşlarında bir kadının diş implantı bulundu.

M.O. 3'ÜNCÜ YÜZYILA AIT
Civrilin ağız veya kemikten yapılan bir takma diş tutmak için kullanılmaya başlandı ve sonunda çivili bir dişin yerinde kadığı belirleniyor. Kazılarda bulunan ve aynı kapalı kolonye günün 6 veyahut 12'de edildi.
Mimar için malzemeler, Otu ve Sati Arvigo da gelmiş. La Tene kil- tırıcısı ait enilük- lar beyaz- lıklaştı- bulund- du. 2009'daki

SABAH Gazetesi'nin
30 Mayıs 2014 tarihli haberi.

Protez Modelleri
(Visual Edution
1929; s.317-18'den)

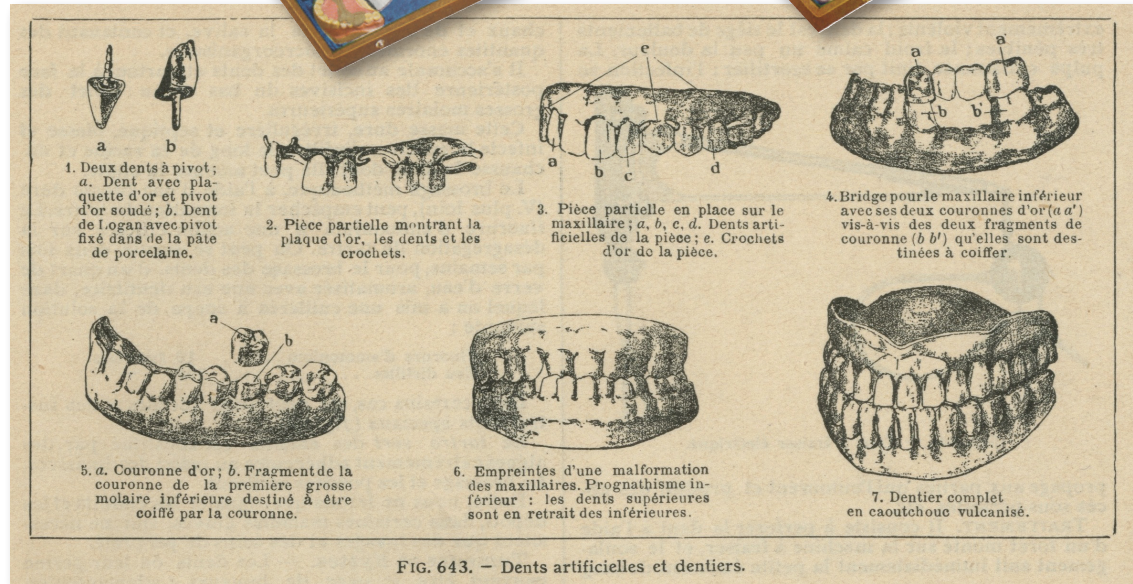

FIG. 643. – Dents artificielles et dentiers.

Yapay Dişler ve Protezler (Larousse Medical 1924; 360.)

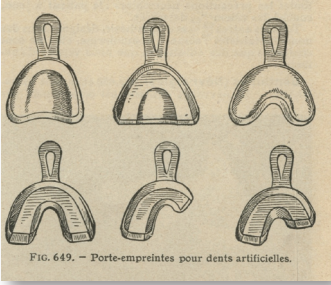

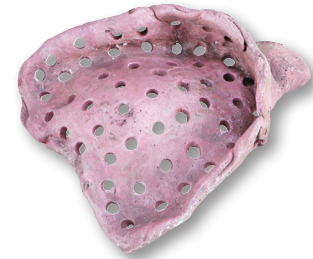
3.2. PROTEZ YAPIM ALETLERİ

Teknisyen Seyid Abdülalim Seyidoğlu'nun (Siirt Doluharman köyü) kullandığı takım oğlu Yahya Seyidoğlu tarafından müzemize hediye edilmiştir.

(Larouse Medical 1924; s.361'den)

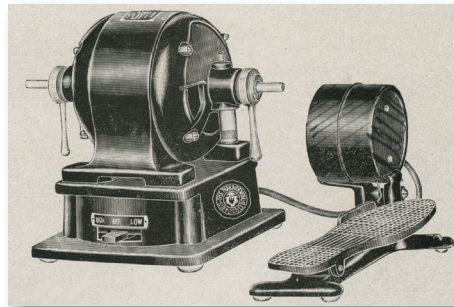

Tel Kırırma Pensleri

Hrant ve Ardeş Balçıyan Biraderler
Diş Deposu
 SAMSON markalı kron preslerimiz gelmiştir.
 Çelikten 80lik Avrupa imalatı ve prinçten yerli
 malumat. 150 lik diş kromlarımız vardır.
 İşlerimizde sürat ve istikamet ve sadakat
 rehberimizdir. Yeni cami eski postahane
 arkasında şirin han numara
 9 ve 10 şubeleri " Beyoğlunda Aznavurhan
 numara 14 ve 15. (Dişçilik Alemi; S. 10-1925)

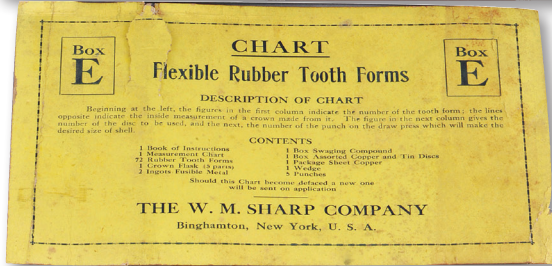

Geliştirilmiş
 laboratuvar torna
 motoru
 (Nakai; s.11-1930)

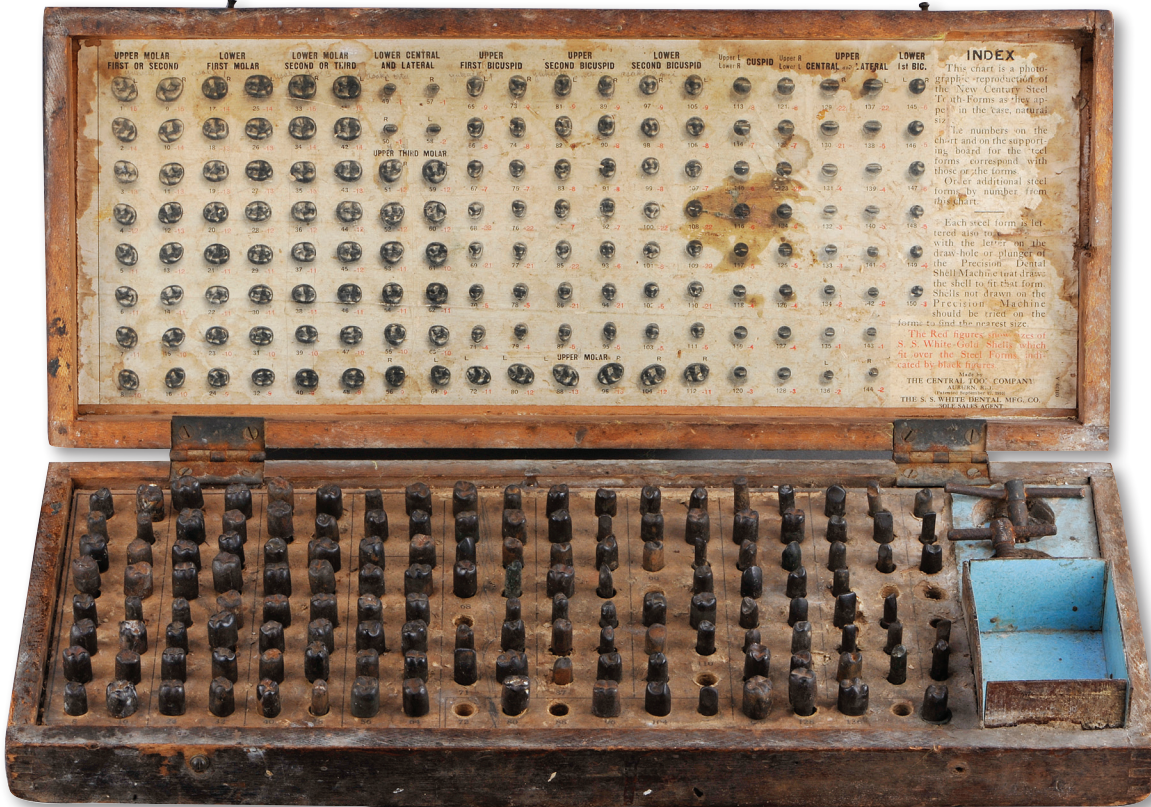
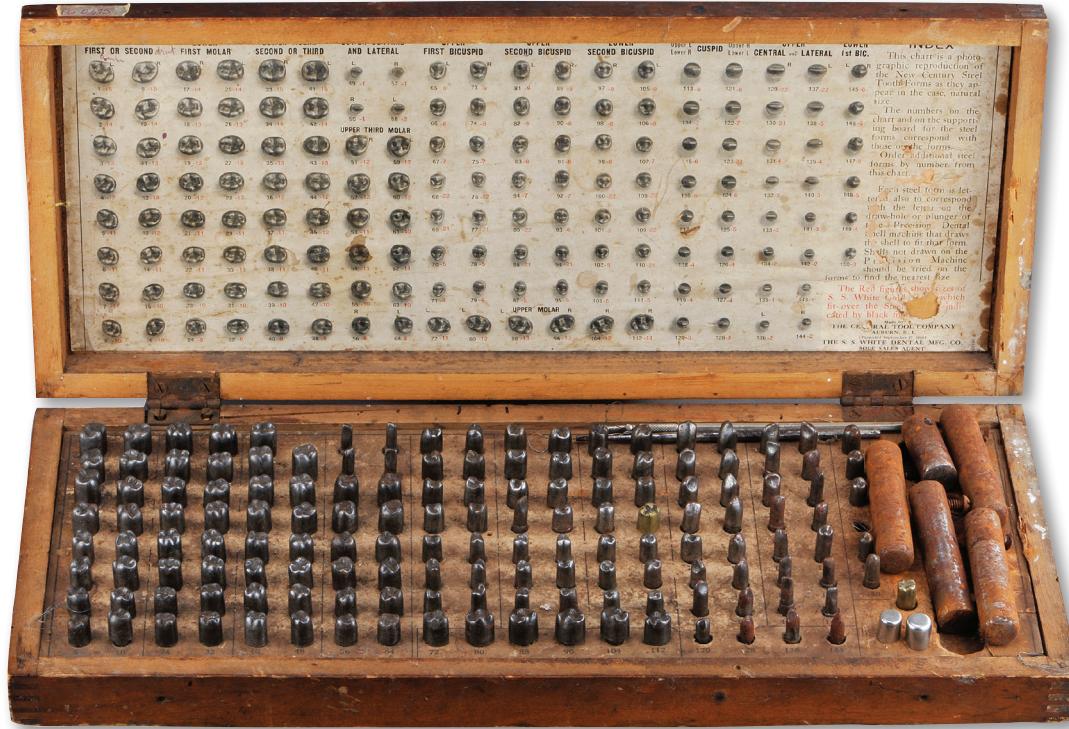

İTHAL DİŞ KALIPLARI

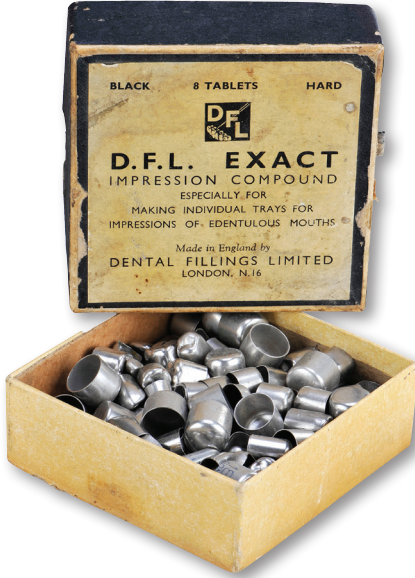

YERLİ ÜRETİCİ DİŞ KALIPLARI

YAPAY DİŞ ÖRNEKLERİ

3.3. DİŞ LABORATUARI MALZEMELERİ

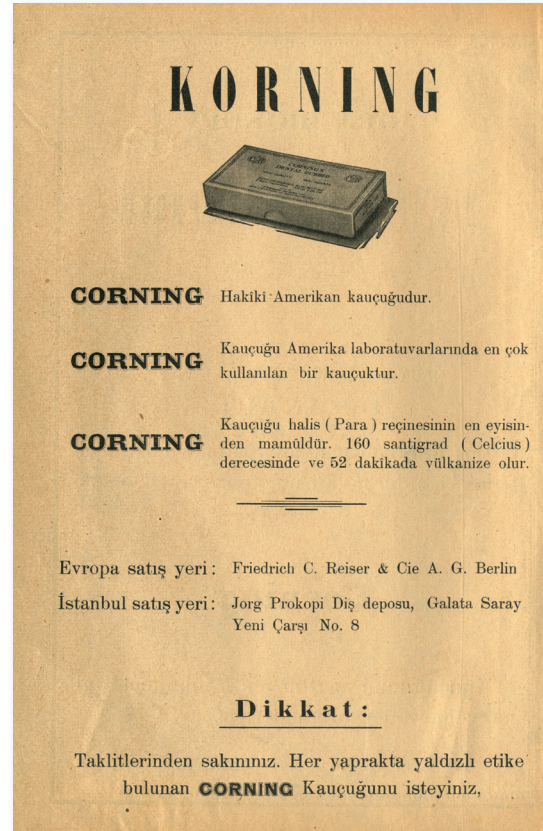
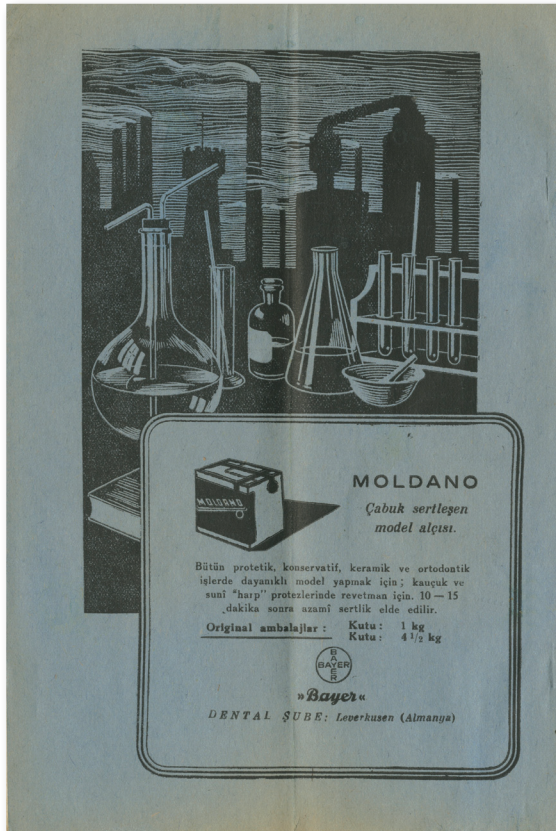
KAUÇUK VE REKLAM ÖRNEKLERİ

HERANT VE ARDAŞ BALCIYAN BİRADERLER
New York'ta Mc. Cormicks Diş Kauçukları Farikasının
Türkiye İçin Yegâne Deposu; Yeni Cami eski postahane
arkasında Şirin Han Numara 8-10; Telefon: İstanbul 1651.;
Arzu eden Diş Tabibleri Beyler'e meccanen numune
takdim olunur.

Hali hazır ve istikbalin yegane diş helios kavuqur işleri için
Altın kronponlu dişler
Hakiki Helios Dişleri
Lehim ve perçin hamiyelerinde müstemel
Bütün dünya için mümessili: A. Herzog Dental
(Dişçilik Alemi; S.23 – 1927)

KAUÇUK ÖRNEKLERİ

MUM ÖRNEKLERİ

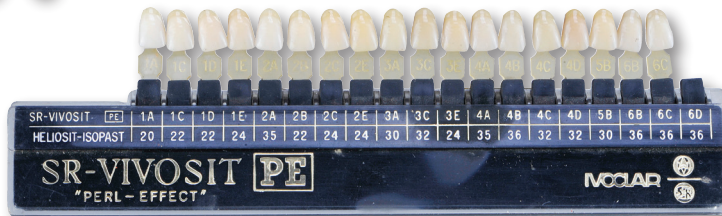
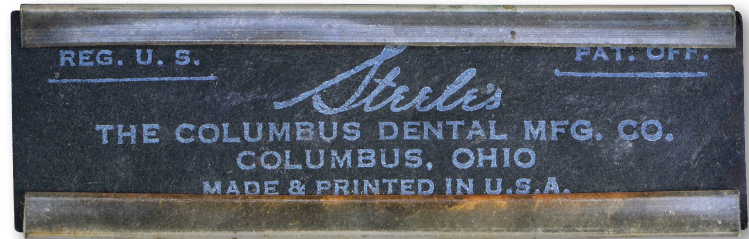
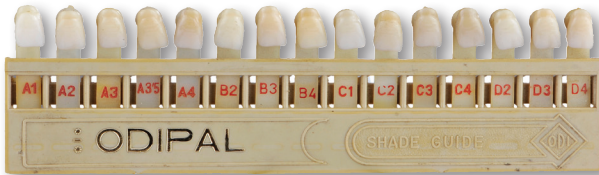
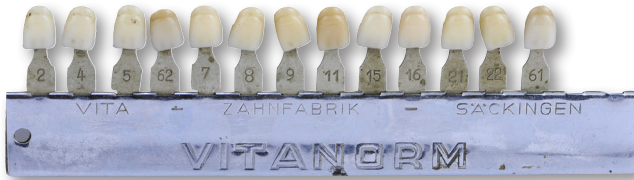

YAPAY DİŞLERE AİT RENK KARTELA ÖRNEKLERİ

4 DİŞ ALET VE MALZEME SATIŞ DEPOLARI

D. B. ANANİYADİS DİŞ DEPOSU REKLAM ÖRNEKLERİ

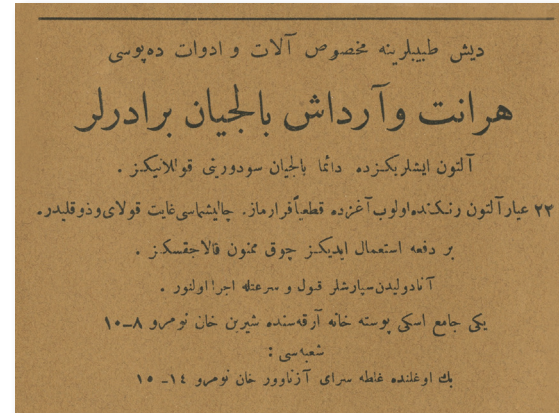

D. B. ANANİYADİS DİŞ DEPOSU
Beyoğlu'nda Galatasaray Yeni Çarşı sokağında 8 numara. (1924 tarihli).

BALCIYAN DİŞ DEPOSU REKLAM VE FATURA ÖRNEĞİ

DİŞ DEPOSU ARDAŞ BALCIYAN
Beyoğlu'nda, Galatasaray Aznavur han numara: 14 - 15;
Anadolu'dan siparişler kabulü süratle icra olunur.

HERANT VE ARDAŞ BALCIYAN
Diş Tabiblerine Mahsus Alet ve Edavat deposu
Altın işlerinizde daima Balciyan Sudverini kullanınız. 22 ayar altın renginde olup ağızda katiyen kararmaz. Çalışması gayet kolay ve zevklidir. Bir defa istimal ediniz çok memnun kalacaksınız. Anadolu'dan siparişler kabul ve süratle icra olunur. Yeni cami eski posta hane arkasında şirin han 8 - 10 şubesi . Beyoğlu'nda Galatasaray Aznavur han numara 14 -15.

دیش طیبیلرینه مخصوص آلات و ادوات ده پوسی

هرانت و آرداش بالجیان برادرلر

آمریکا و انکلیز فابریقه لرینک هر نوع لاستیک و
دیشلریله آلمانیا نیک ال مشهور فابریقه لرینک دیشچی اسکمله سی
و طورلری شارپ ماکنه لری ، بنزین شالومولری ایله
ده پورلری و سائر لوازمات عمومیه موجود در .
آناطولیدن وقوع بولان سپارشلر ایچون بیوک دقت
صرف اولنوب ۲۴ ساعت ظرفنده اجرا ایدیلور .
پیوره ایچون (نهو قلوبین) دیش توزی توصیه اولونور .
استانبول یکی جامع شیرین خان نومرو ۸ ، ۹ ، ۱۰

HERANT VE ARDAŞ BALCIYAN

Dış Tabiblerine Mahsus Alet ve Edavat deposu
Altın işlerinizde daima Balcıyan Sudverini kullanınız. 22 ayar altın
renginde olup ağızda katiyen kararmaz. Çalışması gayet kolay ve
zevklidir. Bir defa istimal ediniz çok memnun kalacaksınız. Anado-
lu'dan siparişler kabul ve süratle icra olunur. Yeni cami eski posta
hane arkasında şirin han 8 – 10 şubesi . Beyoğlu'nda Galatasaray
Aznatur han numara 14 -15.

Yota frezleri

Geçen nushada ilânedilen **Düsel Dorf. Geber. Funke. A. G.** mamulâtından **Yota** frezleri, mölleri. Karborandum puvantları ticarethanemizde satılmaktadır. Talep üzerine frezlerden meccanen nümune gö derilecektir.

Herant ve Ardaş Balcıyan
Biraderler
Yeni cami eski postahane arkasında Şirin han. No. 9, 10
Telefon : İstanbul 1651

Saf Pilatin

DİSK VE LAVHA HALİNDE

Depomuzda her zaman talebolunan mıkarda mevcuttur.
Eski ve müstamel her nevi Pilatin kıranponlu
dış satın alırsız
Uzun kıranponlular : Beher diş 40-45 kuruşa kadar
Kısa kıranponlular : Beher diş 20-25 kuruşa kadar

HERANT ve ARDAŞ BALCIYAN
BİRADERLER
Yeni cami eski postahane arkasında Şirin han. No. 8, 9, 10
Telefon: İstanbul 1651

SAF PİLATİN

DİSK VE LAVHA HALİNDE

Depomuzda her zaman talebolunan mıkarda mevcuttur.
Eski ve müstamel her nevi pilatin kıranponlu
dış satın alırsız
Uzun kıranponlular : Beher diş 40-45 kuruşa kadar
Kısa kıranponlular : Beher diş 20-25 kuruşa kadar

Nerant ve Ardaş Balcıyan
Biraderler
Yeni cami eskipostahane arkasında Şirin han. No. 8, 9, 10
Telefon : İstanbul. 1651

BLUMENTAL DİŞ DEPOSU REKLAM ÖRNEKLERİ

ه. و. ژ. بلومنتال برادرلر

استانبول قاطرجی اوغلی خاندنه نومرو : ۳۲ - ۲۷

دیش طبیلرینه مخصوص هر درلو آلات و ادوات ده پوسی

آش مارقهلی قانچوق ، قرامپونلی و دیاتوریک آمریقا دیشلری ، آناتولیدن وقوعبولان
سپارشلر ایچون بیوک دقت صرف اولنوب سرعتله اجرا اولنور .

ه. و. ژ. بلومنتال برادرلر

***

استانبول قاطرجی
اوغلی خاندنه
نومرو ۳۲ ، ۲۷
دیش طبیلرینه
غصصرس هر درلو
آلات و ادوات
ده پوسی

آش مارقهلی قانچوق : قرامپونلی و دیاتوریک
آمریقان دیشلری ، آناتولیدن وقوع بولان سپارشلر
ایچون بیوک دقت صرف اولونوب سرعتله اجرا ایدیلور .

ه. و. ژ. بلومنتال برادرلر

استانبول قاطرجی اوغلی خاندنه نومرو : ۳۲ - ۲۷

دیش طبیلرینه مخصوص هر درلو آلات و ادوات ده پوسی

آش مارقهلی قانچوق ، قرامپونلی و دیاتوریک آمریقا دیشلری ، آناتولیدن
وقوعبولان سپارشلر ایچون بیوک دقت صرف اولنوب سرعتله اجرا ایدیلور .

H. ve J. Blumental Biraderler

Katircı Oğlu Han, N° 27
İSTANBUL
Telefon: İstanbul 474

Depomuzda dişçiliğe ait her nevi
mâlzeme, alât ve eşya bulunur.
Fietlerimiz rekabet kabul etmez
derecede uygundur.

Arzu edenlere tediyatta kolaylık
yapılır.

Her türlü müetamel alât cerra-
htyenin nikelajı için depomuza
muracaat .

Nikelaj işlerimiz garantidir

H. V. J. BLUMENTAL BİRADERLER

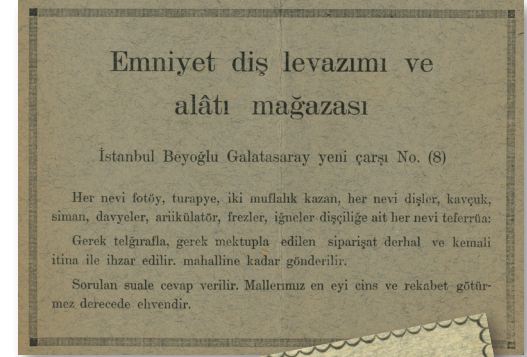
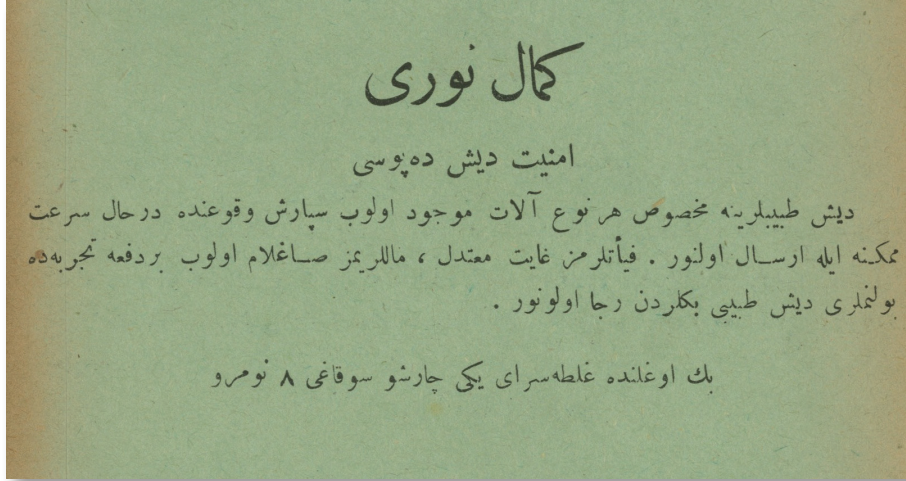
İstanbul, Katircioğlu Hanında Numara 27- 32. Diş Tabiblerine mahsus her türlü alât ve edevât deposu.; Aş markalı Kauçuk: Kramponlu ve Diyatorik Amerikan dişleri, Anadolu'dan vuku' bulan siparişler için büyük dikkat sarf olunup sûratle icra edilir.

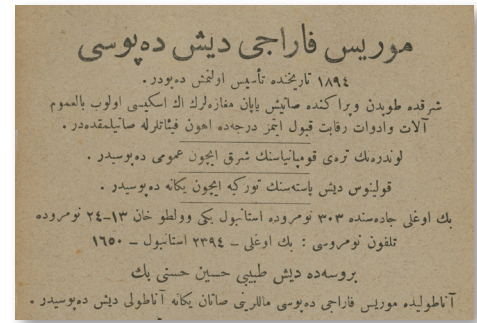
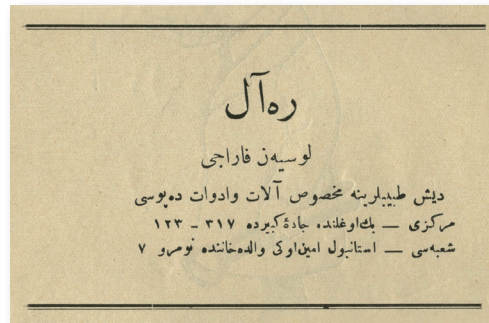
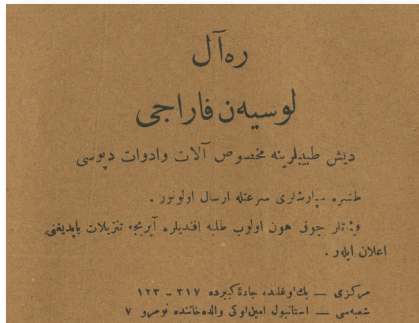

EMNİYET DİŞ DEPOSU (KEMAL NURİ) DİŞ DEPOSU REKLAM ÖRNEKLERİ

Diş tabiblerine mahus her nev'i âlât mevcut olub siparişi vukû'unda derhal sūr'at-i mümkün ile irsâl olunur. Fiyatlarımız gâyet mu'tedil, mallarımız sağlam olub bir defa da tecrübe de bulunmaları Diş Tabibi Beylerden rica olunur.; Beyoğlu'nda, Galatasaray, Yeni Çarşı Sokağı 8 numara.

LÜSYEN FARACİ DİŞ DEPOSU REKLAM ÖRNEKLERİ

LÜSYEN FARACİ

Diş Tabiblerine Mahsus Âlât, Edevâtve İtriyyat Deposu
Toptan ve perakende satış, fiyatlarda, rekabet kabul etmez, derecede ehveniyet, taşra da vukû' bulacak sipârişâtın sūr'at ve büyük dikkatle irsâli.; Merkezi: Beyoğlu, Cadde-i Kebîr 317-323 numaralarda; Telefon: Beyoğlu-3207; Şubesi: İstanbul Eminönü Vâlide Sultan Han Numara 7; Telefon: İstanbul 1094; İstanbul Sanâyi'-i Nefise Matba'ası. (1924 tarihliidir.)

RAHEL LÜSYEN FARACİ

Diş Tabiblerine Mahsus Alât ve Edevât Deposu
Merkezi: Beyoğlu'nda Cadde-i Kebirde, No. 123 - 317. Şubesi: İstanbul, Eminönü, Valide Hanında numara 7.

LÜSYEN FARACİ

Diş Tabiblerine Mahsus Alât, Edevât ve İtriyyat Deposu
Toptan ve perakende satış fiyatlarda rekabet kabul etmez derece de ehveniyet taşradan vuku bulacak siparişâtın sūr'at ve büyük dikkatle irsali.
Merkezi: Beyoğlu cadde-i kebir 317 - 323 numaralarda; Telefon: 3207; Şubesi: İstanbul Eminönü Valide Sultan Hanı 7 numara; Telefon: 1094.

LÜSYEN FARACI VE ŖERİKİ

DiŖ tabiplerine mahsus alat ve edevat deposu
İstanbul Bağçe kapusunda eski postahane arkasında arabacılar
sokağında No. 16 ve 18
Telgraf adresi: İstanbul Real
Telefon: İstanbul 4005

Muhterem diŖ tabipleri beylere

Muhterem efendim;

İstanbulda Bağçe kabusunda eski postahane arkasında arabacılar sokağında 16 ve 18 numaralarda yeni küŖet ettiğimiz LÜSYEN FARACI VE ŖERİKİ müessesesinde diŖ tabiplerine ait gerek Avrupa ve gerek Amerikan en benam fabrikalarının alat ve edevatını ve diŖcılıkte müstamel bîlcümle levazımatı hakikaten rekabet kabul etmeyecek derecede ehven fiat ve muvafık Ŗerait ile emrinize amade bulundurduğumuzu ve hariçten vukubulacak sipariŖat için son derece Ŗur'at ve dikkat sarfedeceğimizi beyan vesilesiyle teyidi müveddet eyleriz efendimiz.

LÜSYEN FARACI VE ŖERİKİ

Lüsiyen Faraci ve Ŗeriki

DiŖ tabiblerine mahsus alat ve edevat deposu
İstanbul Bağçe kapusunda eski postahane arkasında arabacılar
sokağında No. 16 ve 18
Telgraf adresi: İstanbul Real
Telefon : İstanbul 4005

MUHTEREM DİŖ TABİBLERİ BEYLERE

Muhterem efendim ;

İstanbulda Bağçe kapusunda eski postahane arkasında arabacılar sokağında 16 ve 18 numrolarda yeni küŖet ettiğimiz LÜSYEN FARACI VE ŖERİKİ müessesesinde diŖ tabiblerine aid gerek Avrupa ve gerek Amerikan en benam fabrikalarının alat ve edevatını ve diŖcılıkte müstamel bîlcümle levazımeti hakikaten rekabet kabul etmeyecek derecede ehven fiat ve muvafık Ŗerait ile emrinize amade bulundurduğumuzu ve hariçten vukubulacak sipariŖat için son derece Ŗur'at ve dikkat sarfedeceğimizi beyan vesilesiyle teyidi müveddet eyleriz efendimiz .

LÜSYEN FARACI VE ŖERİKİ

MORİS FARACI DİŖ DEPOSU REKLAM ÖRNEKLERİ

DiŖ tabipleri Beyler

Kullandığınız bütün levazımatı en eyi mal
ve ehven fiatla

Moris Faraci

Depolarından tedarik ediniz.

SipariŖat derhal ve azamî Ŗur'atle ifa edilir

Sur'atle Kesen

İki uçlu AŖ ekiskavatörlerini
arayınız

Bu aletler kaŖık Ŗeklindeki uçlarının vaziyeti bütün ekiskavatörlerde olduğu gibi kazanıyup aci sını kesmeğe hizmet eder.
Bu suretle AŖ ekiskavatörleriyle çabuk ve hastaya mümkün olduğu kadar az zahmet vererek cöfi şimnilerin ihzarı kabildir .

Umum Türkiye deposu

Moris Faraci deposudur

Beyoğlu İstiklal caddesi Venedik sokağı No 5

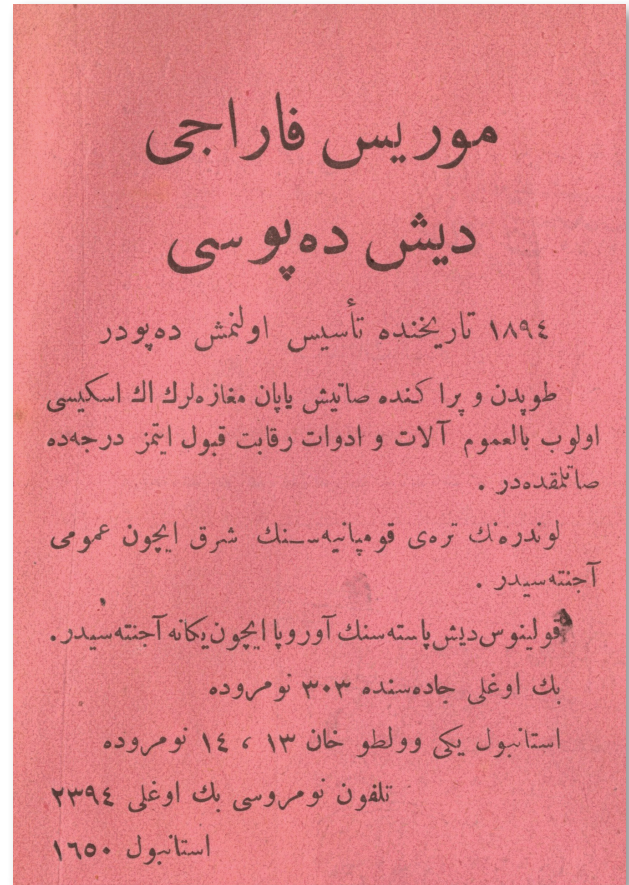
İstanbul Voltohan, N° 13- 4.

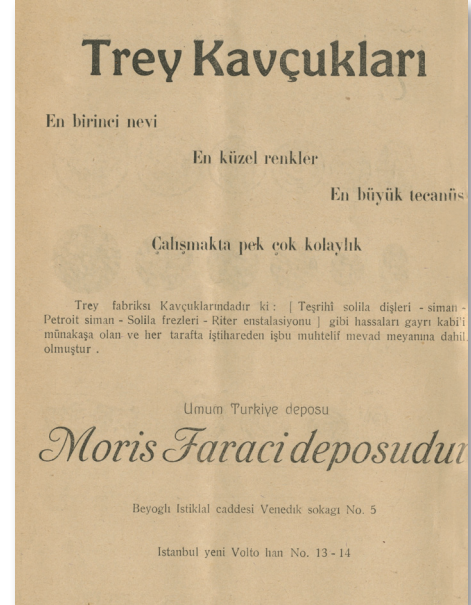

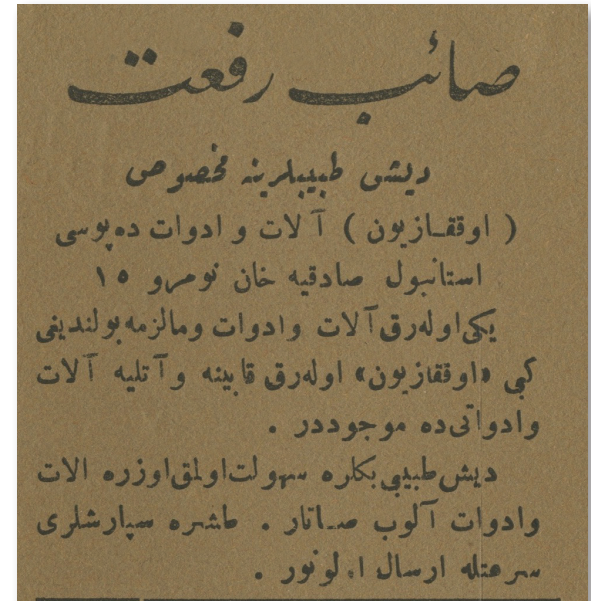
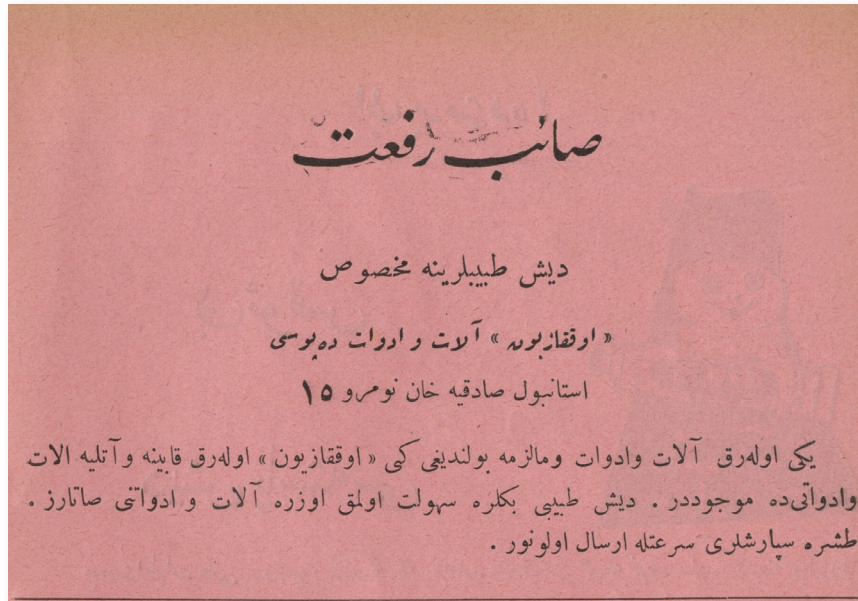
Dâima Güler yüz; Büyük ve küçük müşteriyi aynı sûrette karşılayacaktır; İster bir aded söksün, lastikî veyâ tam bir tesisat iştirâ edilsin en mükemmel şerâit; Fevkalâde hüsnü kabul; Muhtelif çeşidler; MORİS FARACİ Beyoğlu İstiklal Caddesinde Venedik Sokağı köşesinde 5 numara.

SAİB RIFAT DİŞ DEPOSU REKLAM ÖRNEKLERİ

SAİB RIFAT

Diş Tabiblerine Mahsus

OKAZYON??? "Okkazbun" Âlât ve Edevât Deposu

İstanbul, Sadıkiye Han Numara 15.; Yeni olarak âlât ve edevât ve malzeme bulunduğu gibi "Okkazbun" olarak kabine ve atelye âlât ve edevâtı de mevcuttur. Diş Tabibi Beylere suhûlet olmak üzere âlât ve edevâtını satarız. Taşra siparişleri sür'atle irsal olunur.

SÜREYYA FETHİ DİŞ DEPOSU REKLAM ÖRNEKLERİ

رَبَّاعِي

دیسر طبیبلرینہ مخصوص ہر نوع آلات
و مالزمہ دہ بوسی
استانبول باغچہ قبو برنجی وقف خان
نومرو ۱۷-۱۸
تلفون : استانبول ۱۲۷۷
آش مارقلی فائوجوقلر ایله آوروپانک
اک مشہور فابریقلری معمولاتی اک اھون
فیأت و مساعد شرائطلہ صانان .
[یکانہ تورک دیش دہ بوسی در]
آش فابریقلر سنک سہنتہ تیک سیمانلری ایله
فرانسزمعمولاندندن مشہور Winter آنہ ستہ
زیک آمپوللرینی لطفاً تجربہ ایدیکز .

رَبَّاعِي

دیش طبیبلرینہ مخصوص ہر نوع آلات
و مالزمہ دہ بوسی

آش مارقلی فائوجوقلر ایله آوروپانک
اک مشہور فابریقلری معمولاتی اک
اھون فیأت و مساعد شرائطلہ صانان
بطور تورک دیسہ دہ بوسیدر
آش فابریقلر سنک سہنتہ تیک سیمانلری ایله فرانسزمعمولاندندن مشہور
(WINTER)
آش فابریقلرین لطفاً تجربہ ایدیکز

دیش طبیبلرینہ مخصوص ہر نوع آلات
و مالزمہ دہ بوسی استانبول باغچہ قبو
برنجی وقف خان نومرو ۱۷-۱۸
تلفون : استانبول ۱۲۷۷
آش فابریقلر سنک سہنتہ تیک سیمانلری ایله فرانسزمعمولاندندن مشہور
(WINTER)
آش فابریقلرین لطفاً تجربہ ایدیکز

دیش طبیبلرینہ مخصوص
ہر نوع آلات و مالزمہ دہ بوسی

محترم مشتریلرینہ بر سہولت مخصوصہ اولمق اوزرہ ہر
نوع آلاتی اھون فیئاتلہ مکملاً تعمیری درعہدہ ایدر .
طلب وقوعندہ طشرہدہ بولنسان دیش طبیبی بکلرہ
فیئات لیستہ سی درحال تقدیم و سپارشات کمال دقت
و سرعتلہ ارسال اولئور .

آدرہس : باغچہ قبو برنجی وقف خان نومرو ۲۰
تلفون : استانبول ۱۲۷۷

SÜREYYA FETHİ

Diş tabiblerine mahsus

her nev'i âlât (ve edevat) ve malzeme deposu;

Diş tabiblerine mahsus her nev'i âlât ve malzeme deposu. İstanbul, Bahçekapı Birinci Vakıf Han Numara 17-18 Telefon: İstanbul 1277; Aş markalı kauçuklar ile Avrupa'nın en meşhur fabrikaları ma'mulâtını en ehven fiyat ve müsâ'id şerâitle satan yegâne Türk Diş Deposudur.; Aş Fabrikasının sentetik Simanları ile Fransız ma'mûlâtından meşhur WINTER Anestezik ampüllerini lütfen tecrübe ediniz.

Dip Not.

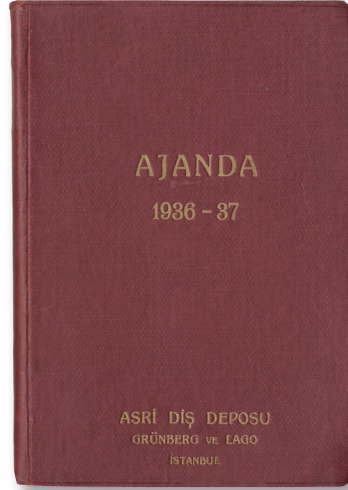
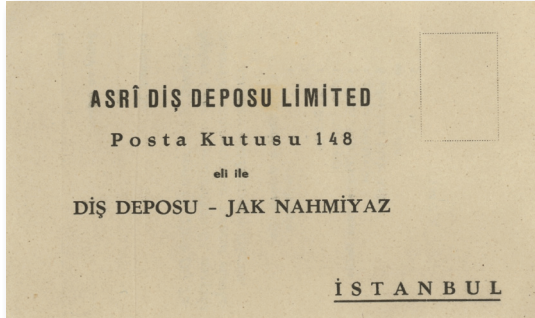
Katalogun aletler kısmında bu depo isim damgalı bir diş kerpeteni bulunmaktadır.

ASRİ DİŞ DEPOSU

İsim : .....

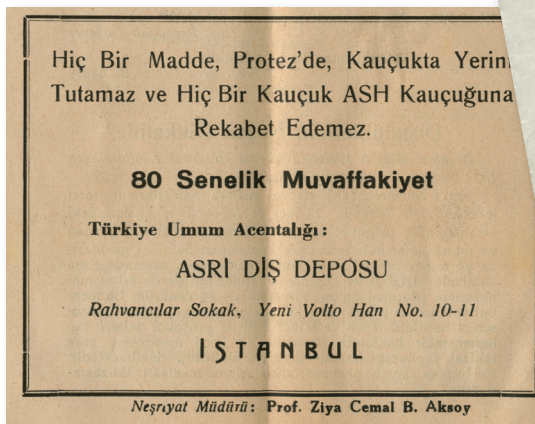
Şehir ve Adres : .....

Diploma No. ....

Tediyeli olarak posta ile, Türk Diş Tıbbi Cemiyeti mutabakatı ile, aşağıda gösterilen malzemelerin mevcut olanlarını adresime göndermenizi dilerim.

1 kutu Stellan damak için
1 " " tamir için
1 " " "C"
1 " Zeleks
1 şişe Amalgam
3 takım New Vitype veya Solila
2 x 16 revelasyon
6 adet baz plak ASH
40 " separe
5 " mül

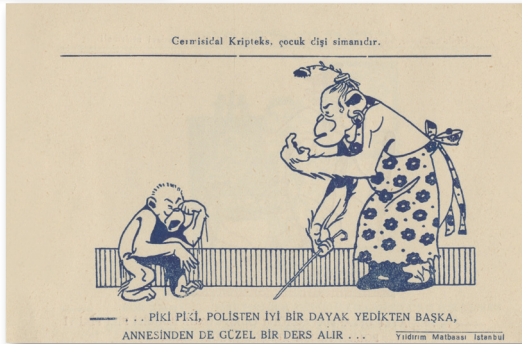
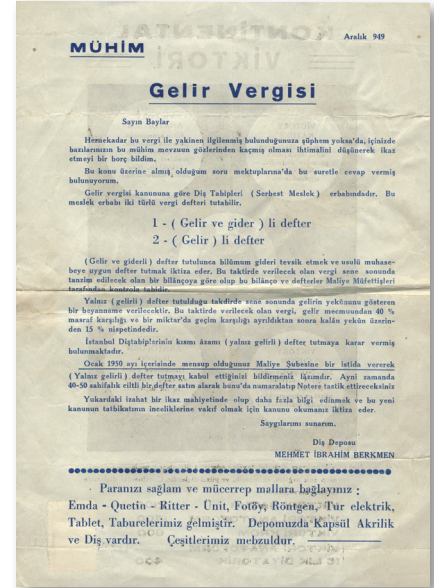
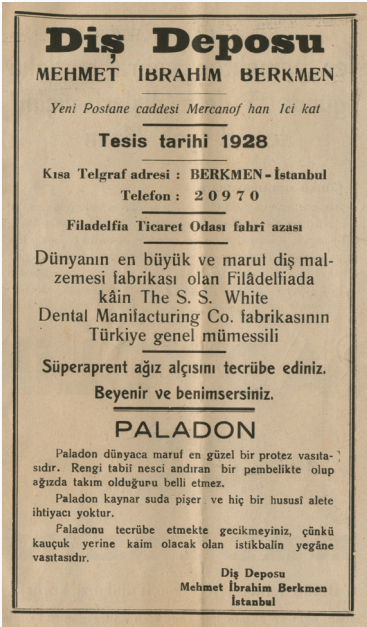
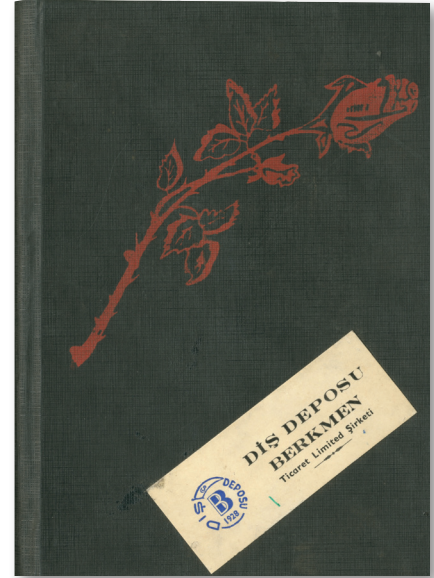
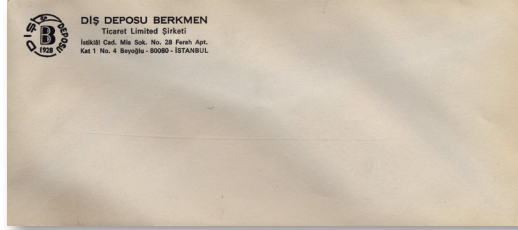
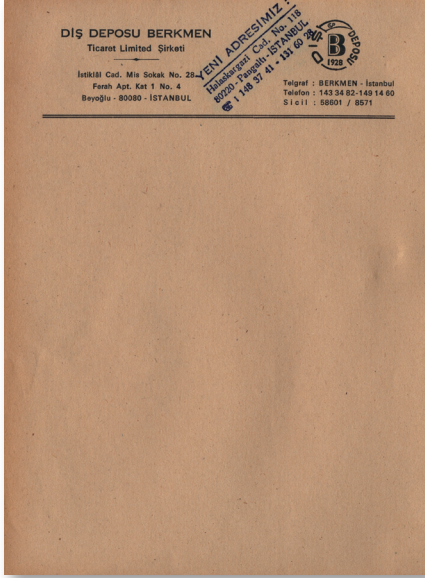
İ M Z A

MEHMET İBRAHİM BERKMEN DİŞ DEPOSU

DİŞ DEPOSU
MEHMET İBRAHİM ve Şeriki
Sirkeci - Yeni Postane karşısında

Eyi ve ucuz malzeme satır. Siparişleri sür'ale ifa eder. Kırşuar, tablo, tur, sterilizator gibi alat üzerine mevcut depoların en kuvvetlisidir. Her zaman külliyeili miktarda mevcuttur. Fiyatlar ucuzdur. En saglam ve en eyi malları daha ucuz bir fiatle satmak gayemizdir. Anadoludan alınan siparişler büyük bir itina ile ıhtar ediliş günü gününe sevk olunur.

MEİSİNGER FREZLERİ
İmal Kesim Metanet
İtibarile frezlerin en eyisidir. Lütfen nümune ve fiat isteyiniz.

MEHMET İBRAHİM ve ŞERİKİ
Dış Deposu - Letafet Han - Sirkeci

Hepsinin fevkinde olan Meshur
INTERNATIONAL
İngiliz kaucugunu kullanırız.
İtibarile hepsinden üstündür.

Metanet
Manzara
Çiğ
Kazma

JTB.
Markalı Kırşuar, sterilizator ve tabletler en dayanıklı olanlardır.

Türkiyede JTB. malı yüzlerce Türk diş hüsni şehadet mektubudur.

Dış Deposu
MEHMET İBRAHİM ve Şeriki tarafından emrinize amade bulundurulmaktadır.

Bu gibi esyaya bir defa para vermek. Bunların metaneti hakkında imza tahtında teminat verilir.

EMDA
G. M. B. H.
Frankfurt a. M.

En sayanı itimat marka EMDA dır.

Her fiatle tablo vardır.

Türkiye umum acentası:
DİŞ DEPOSU
MEHMET İBRAHİM ve ŞERİKİ'nden ıhtar isteyiniz.

ROUGE DE PARIS
S. S. WHITE
LONDON

Dünyanın en iyi Rujudur.

Kuyumculukta ve Dişçilikte kullanılan dünyada mevcut Rujların en iyisidir. Bir tecrübe, üstünü-ğünü anlamaya kifayet eder.

Dış Deposu
MEHMET İBRAHİM BERKMEN
Yeni Postane ceddesi
Mevlânî Han kâi 1
İSTANBUL

Dış Deposu
Mehmet İbrahim Berkmen
İSTANBUL
Makulyan Han 23456 A

EKONOR

EKONOR: Beyaz altındır. Altın yerine kain olan beyaz madenlerin en iyisidir. 98% nispetinde. Zikriyet meadinî havidir.

Kroşe Keçeleri
Kroşelerin 10 tane ile temizleme ve cilalamada mükemmeltir. Her bir keçe olarak monte edilmiş keçelerdir. Tanesi 30 Kuruşdur.

Kâğıt Pompasaliş
Su geçmez kâğıtın suyu itmek için kullanılır. Her bir kâğıt 10 tane ile kullanılır. Tanesi 30 Kuruşdur.

Portfrez Hediyesi
Portfrez Hediyesi için 10 tane ile kullanılır. Her bir portfrez 10 tane ile kullanılır. Tanesi 30 Kuruşdur.

Temizlik
Frezlerin temizlenmesi için 10 tane ile kullanılır. Her bir temizlik 10 tane ile kullanılır. Tanesi 30 Kuruşdur.

Kartotek
Siparişlerin her bir tanesini 10 tane ile kullanılır. Her bir kartotek 10 tane ile kullanılır. Tanesi 30 Kuruşdur.

Pamuk Otomatoni
Her bir otomatoni 10 tane ile kullanılır. Her bir otomatoni 10 tane ile kullanılır. Tanesi 30 Kuruşdur.

Cam Eşya
Cam eşya 10 tane ile kullanılır. Her bir cam eşya 10 tane ile kullanılır. Tanesi 30 Kuruşdur.

GALATASARAY DİŞ DEPOSU

**KONTİNENTAL
VİKTORİ**

**VICTORY
NATURE**
Tabii güzellikte olup
altın kramponlu
porcelen dişlerdir.
New - Hue
sınıftandır.

**VICTORY
ANATOFORM**
Altın kramponlu
porcelen dişlerdir.
Formaları cazip
renkleri parlak ve
cokguldur. New
Solis sınıftandır.

**VİKTORY
CHROM**
Stainless-paslanmaz
çivili porcelen
dişlerdir. Formaları
güzel ve ekonomiktir
Gibraltır sınıftandır

**VICTORY
ANATOFORM
Diatrices**
Harikülâde güzel
ve cazip renklerde
16 lik dişlerdir.

Not : Viktorikrom dişlerini tavsiye ederiz. (Stainless) paslanmaz cinsten olup çok sağlam, ekonomik, ve güzel dişlerdir. Continental dişlerinin fiyatları hervechizidir :

VİKTORY NATUR	2100 krş.
VİKTORY ANATOFORM	1500
VİKTORY KROM	800
VİKTORY ANATOFORM	400
16 LİK DİYATORİK	

DİŞ DEPOSU

Galatasaray
DİŞ DEPOSU
Meşrutiyet Cad. No. 22/24
GALATASARAY

Diş Tabibi
Jirayir Sakayan
Villa ap. No: 375

Şişli

Galatasaray
DİŞ DEPOSU

Yeni yılınızı tebrik eder başarılar diler.

DFL

Meşrutiyet Caddesi No. 22-24 Galatasaray Tel: 44 34 48

Mikâil Mirzazade
DİŞ DEPOSU
İstanbul İş başısı arkası, celâl bey sokakı № 15
TEL. İst. 4005

Diş tabiplerine lazım olan her türlü malzime Amerikan ve ingiliz fabrikalarının birinci cins malıdır. Satışımız hiç bir depo ile rakabet kabul etmiyecek derecede ucuzdur.
Tağra siparişleri süratle gönderilir.

JORJ PROKOPI
Diş Alât ve Edevat Deposu

GALATA SARAY, YENİ ÇARŞI No. 8
İSTANBUL

Doktor Şöyerin diştababetinde müstamel tedavi usullerine ait mustahzarat listesini
ve

„Corning”

Kauçuğunun matbu renk nümunelerini isteyenlere derhal göndeririz.

Sorak ithal etmiş olduğumuz

A. B. Special M. G. F. marka çift
Fotüy - J. L. B. Krasuar Fonten -
nitleri ve ASDI İsveç Operasyon
lâmbaları gelmiştir.

Uras
Diş Deposu

Rahvancılar Yeni VOLTO Han 6 - 7
Tel. Ad. HAZET Tel. 25540 P. K. 847

5. AĞIZ - DİŞ SAĞLIĞI

5.1. DİŞ TEMİZLEME ALETLERİ

Taşınabilir Hijyen Takımları; Üzerinde taşınabilinen hijyen takımları antik dönemden yakın zamana kadar kullanılmaktadır. Bu takımlar içerisinde genellikle istenmeyen kılların alınması için epilasyon cımbızı, tırnak temizleme, kürdan gibi aletlerden oluşmaktadır.

Demir Çağ,
Bakır Alaşım.

20. yy. Çin
Hijyen Seti

Demir Çağ,
Bakır Alaşım.

Son Roma
Dönemi
(Bizans)
Bakır Alaşım.

Roma Dönemi
(Bizans)
Bakır Alaşım.

Son Roma Dönemi
(Bizans)
Bakır Alaşım.

Yunan Dönemi,
Bakır Alaşım.

SAFAVİ DÖNEMİ TEMİZLİK SETLERİ

Osmanlı Dönemi, Kemik.

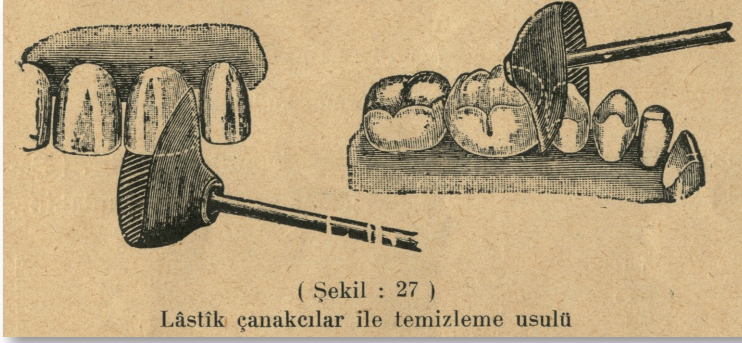
Ahşap Kürdanlar
Cam tüpten muhafazası üzerinde ...
Droguiste-Constantinople yazılıdır.

DİŞ TEMİZLEME ALETLERİ

(Şekil : 27)
Lâstik çanakcılar ile temizleme usulü

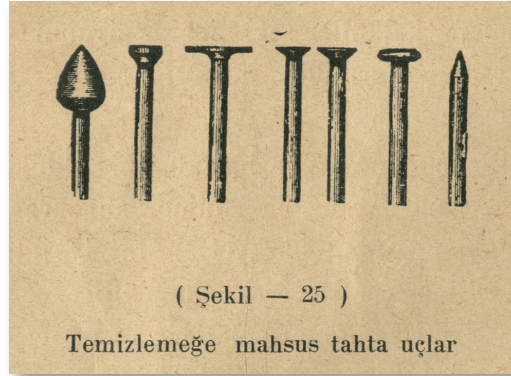

(Şekil : 26)
Temizlemeğe mahsus lâstik çanakcıklar

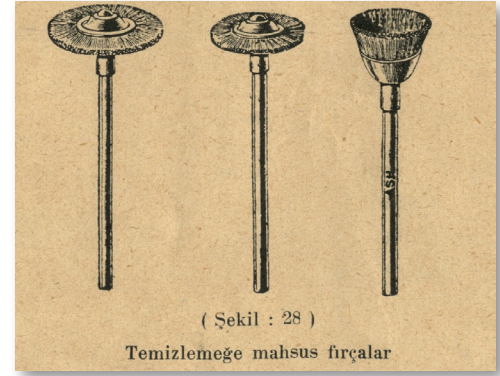
Dış Tabibleri Cemiyeti Mecmuasının 1931 tarihli
49'uncu sayısından alınmıştır.

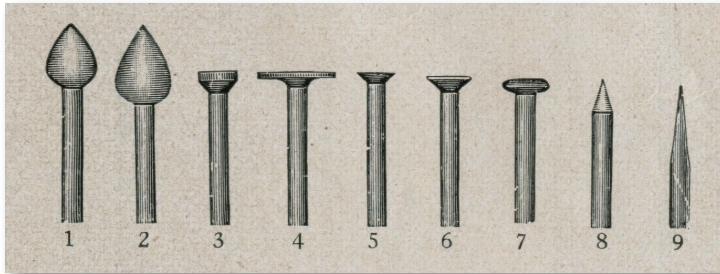
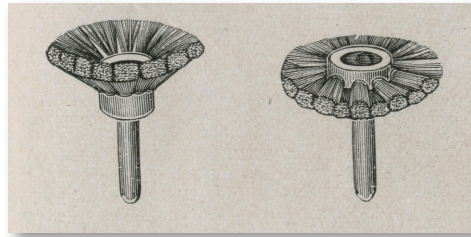
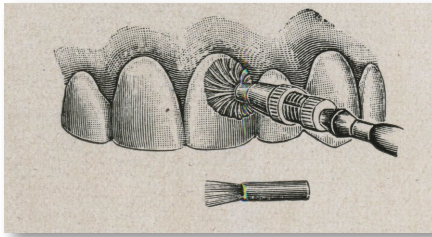
(Şekil : 29)
Temizleme fırçalarının kullanılışı

(Şekil — 25)
Temizlemeğe mahsus tahta uçlar

(Şekil : 28)
Temizlemeğe mahsus fırçalar

1921 tarihli satış kataloğundan
alınmıştır.

DİŞ FIRÇALARI

Misvak

Arapların sivak dediği misvak, Arap çöllerin bazı kısımlarında bulunan “arak” olarak adlandırılan “Salvadora Persica Linne” ağacının köklerinden elde edilir. Bir ucu ezilerek lifli hale getirilir. Hz. Muhammed sağlık sorunlarına özellikle de vücut temizliğine özel ilgi göstermiştir. Ağız sağlığı içinde “ Misvak ile ağız ve dişleri temizlemek, ölümden başka her derde çaredir” ve “Ümmet ve eshaplarıma zor gelmeyecek olsa idi her abdest vaktinde misvak ile ağızlarını ve dişlerini temizlemelerini emrederdim.” buyurmuşlardır. Günümüzde artık misvak yerine diş fırçaları alınmıştır. (Efeoğlu 1992; s.31).

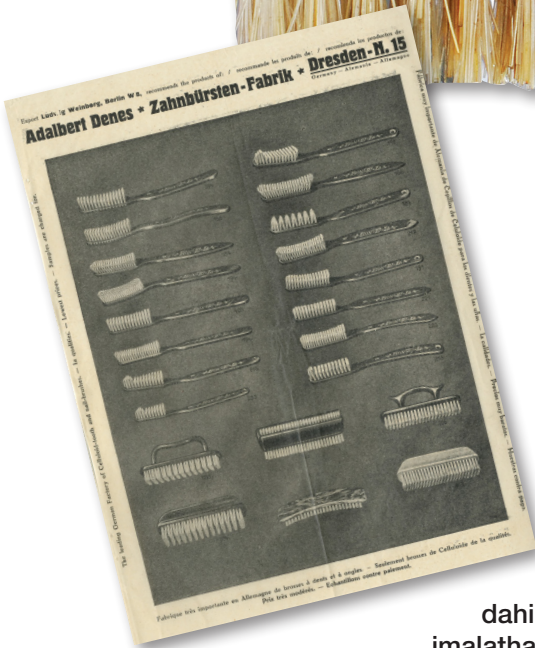
Dentyne Marka Sakız
Klasik sakızlardan farklı olarak özellikle diş temizliği ve beyazlatılması amacıyla üretilmiştir. Etiketinde “Dişlerin beyaz tutulmasına yardımcı olur” ibaresi bulunmaktadır.

Kutusunda
Katlanır Diş Fırçası
Metal kutu üzerine
altın ve gümüşten
kakma tekniği ile
AFİYET OLSUN
yazısı ile
çeşitli süsler
yapılmıştır.

Diş fırçaları
dahil çeşitli fırça
imalathanesinin ilanı

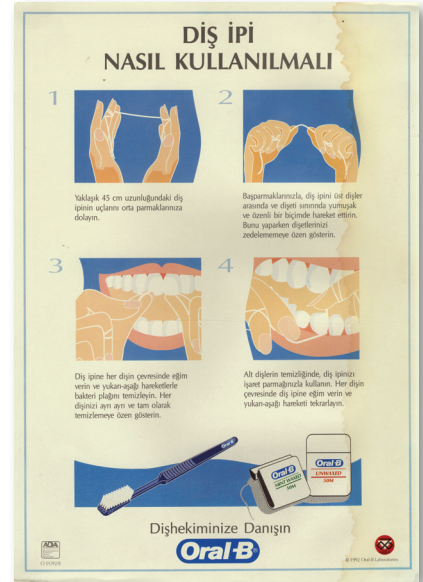
Kemik Diş Fırça Sapları
(1900ların başı, Benzeri Uzel
2000; s.133/215)

Diş Fırçası Muhafaza Kapları
(Seyahat Takımları içinde bulunmaktadır)

5.2. AĞIZ-DİŞ TEMİZLİK MÜSTAHZARLARI

DİŞ TOZU

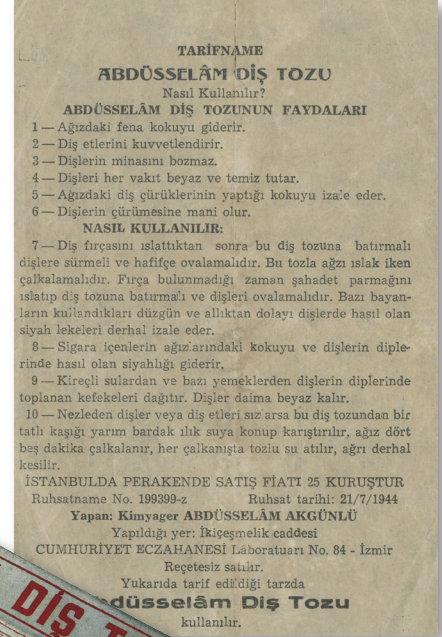
Doktor Berinin (Barry) tertip gerdesi olan Diş Tozu

ABDÜSSELAM DİŞ TOZU

Tarifnamesi

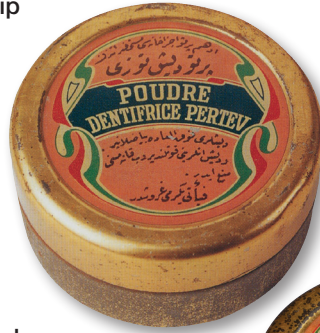
Diş Tozu Kullanım Tarifi

Diş fırçasını ıslattıktan sonra bu diş tozuna batırmalı dişlere sürmeli ve hafifçe ovalamalıdır. Bu tozla ağız ıslak iken çalkalamalıdır. Fırça bulunmadığı zaman şahadet parmağını ıslatıp diş tozuna batırmalı ve dişleri ovalamalıdır. Bazı bayanların kullandıkları düzgün ve allıktan dolayı dişlerde hasıl olan siyah lekeleri derhal izale eder.

Pertev Diş Tozu

Harf devrimi öncesi (1928) kutuda Latin harflerin aynısı Arap harfleri ile yazılmıştır. (Sandalcı 2000; s.126) (Bu müstahzar Dr. Nejat F. Eczacıbaşı Vakfı koleksiyonunda olup yayınlanmasına izin veren Vakıf yönetimine şükranlarımı sunarım.)

Pertev Diş Tozu

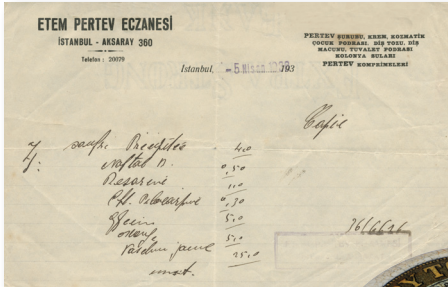
“Arkasında Dişleri fevkalade beyazlatır ve diş etlerini güçlendirip kanamasına mâni olur. Fıatı 20 kuruş.” yazılıdır.

Abdülsselâm Diş Tozu

Dişleri temizler, parlatır, minesini bozamaz., ağızdaki kokuları izale eder, mikropları öldürür, diş etlerini kuvvetlendirir. (Sandalcı 2000; s.11.) (Bu müstahzar Dr. Nejat F. Eczacıbaşı Vakfı koleksiyonunda olup yayınlanmasına izin veren Vakıf yönetimine şükranlarımı sunarım.)

DİŞ PASTASI

Cherry Diş Pastası
19.yy. sonu

Cherry Diş Pastası
(1856) (Benzeri Uzel
2000; s.84)

Gibbs Diş Pastası

En hakikî ve müessir Gibbs pastasını musırırn isteyiniz.; Dersaadet için umum deposu; İstanbul'da: Alyanak Han Birinci Kat Numara 1-3-4.

Bioks Diş Pastası

Dış etlerini kuvvetlendirir, dişleri beyazlatır ve ağza güzel bir koku verir. Sâî hastalıklara karşı bir tedbir olduğu gibi tütün kullananlar için faidelidir. Her yerde satılır.; Acente ve Depozitolari: İstanbul Çiçek Pazaraltı Parmak Han (Herenşittayin ve Toledo) ticarethanesidir.

Bioks Diş Pastası

(Resimde: Bioks Sevimli Diş); Dış etlerini kuvvetlendirir, dişleri beyazlatır ve ağza güzel bir koku verir. Sarı hastalıklara karşı bir tedbir olduğu gibi tütün kullananlar için faidelidir. Her yerde satılır.; Acente ve Depoziterleri: İstanbul çiçek pazarı altı Parmak Han (Herenşittayin ve Toledo) ticarethanesidir.; Telefon: İstanbul 775.

İyi Bir Müjde Biox Diş Pastası

Mebhasü'l-hayât âlimî Profesör (Züker)'in tetebu'at ve tedkikât-ı amîka neticesinde keşfine ve az zaman zarfında bütün dünyada iştiharına muvaffak olduğu (Biox Diş Pastası) kavâ'id-i sıhhiyye dâiresinde ta'kîm edilmiş tüpler derûnunda olub müvellidü'l-humûzanın inkişafına hizmet ve gayr-i kâbil-i kıyas müsmire istihsal edilmektedir.

- Bioks dişleri beyazlatır ve güzelleştirir.
- Bioks ağızdaki fena kokuları def' ve izâle eder
- Bioks grip, difteri vesairenin sirâyetini men' eder
- Bioks (Nikotin)'in tesir-i muzırrını tabrîb eyler
- Bioks tütün isti'mal edenlerin sıhhatidir.

Bütün bu musenâtâ rağmen her yerde mu'tedil fiyatlarla fûruht edilmektedir.; Bioks ; Diş pastasının yegâne acentesi İstanbul'da çiçek Pazarında Altıparmak Hanında 2 numara da "Herenşittayin ve Toledo"dur

DİŞ MACUNLARI

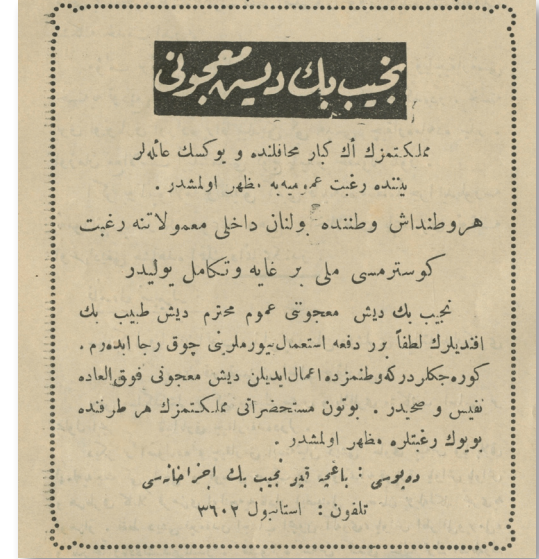

NECİB DİŞ MACUNU

Necip Bey Eczahanesi Müstahsaratı
Necip Bey Esansları, Necip Bey Kolonyaları, Necip Bey Tuvalet
Pudraları, Necip Bey Kokulu Tuvalet Sabunları, Necip Bey Asri Göz
Sürmeleri, Necip Bey Saç Suları.; Bahçekapı Eminönü
Telefon: İstanbul 3602.

Dip notta:

Necip kolonyaları ile ilgili pek çok grafik çalışmasını Hattat Mustafa Halim Özyazıcı yaptığı için bu afişin de kendi tarafından yapılmış olma ihtimali yüksektir.

Necip Bey Diş Macunu Reklamı
(Dişçilik Alemi S 8 - 1925)

PATE DENTIFRICE
(Diş Macunu)

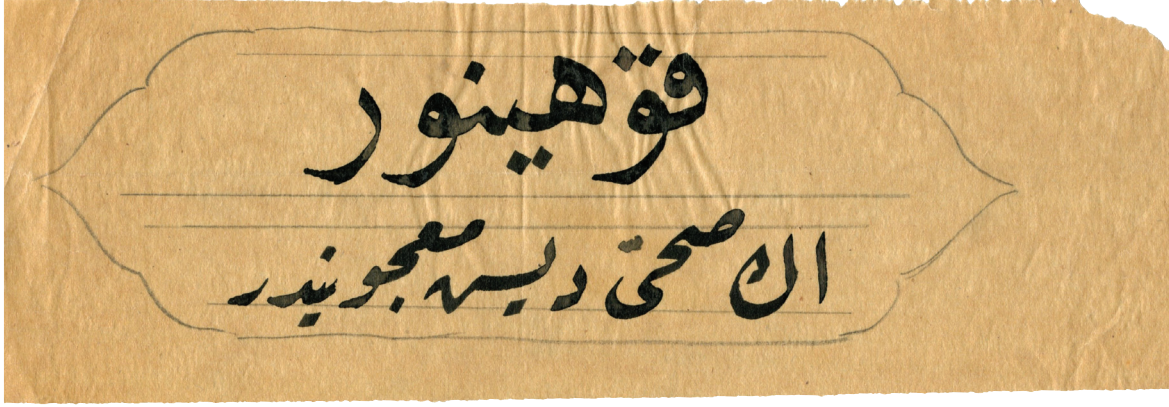
Du Docteur Pierre
8 Place Dt. L Opera 8 - Paris

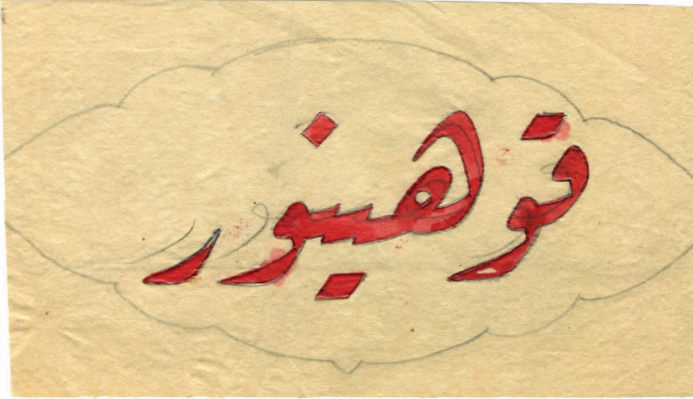

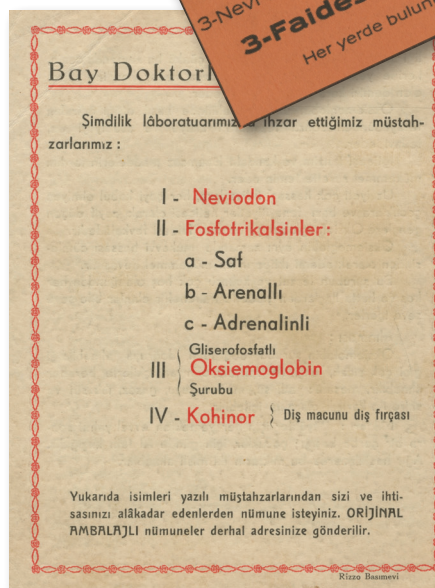
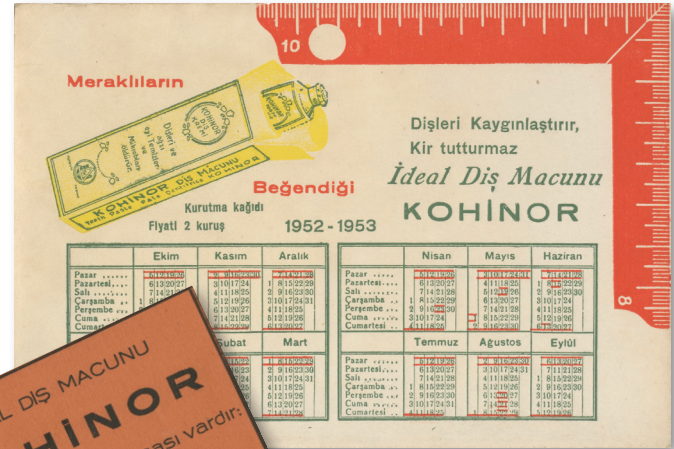
KOHİNOR DİŞ MACUNU

Hattat Halim Özyazıcı Tarafından hazırlanmış “KOHİNOR En sıhî
Dış Ma’cunudur” yazılı etiket çalışması.

Hattat Halim Özyazıcı tarafından hazırlanmış
KOHİNOR yazılı etiket çalışması.

BIOKS DİŞ MACUNU

Bioks Markalı ürünlerin tanıtıldığı emaye reklam. (Burak Müzayede'de satışa çıkmıştır)

Bioks Diş Macunu reklamı kurutma kağıdı.

Osmanlıca ve Fransızca "Bioks Macunu, Diş Macunu idealdir" yazılı küllük.

1931 senesi Türkiye Güzellik Kraliçası Naside Saffet fotoğrafı reklam. Reklamda; "Bioks diş macunu ve fırçasını kullanıyorum çok memnunuz" yazılıdır.

Bioks Diş Macunu Tanınmış diş macunlarının en iyisi ve en meşhurdur.

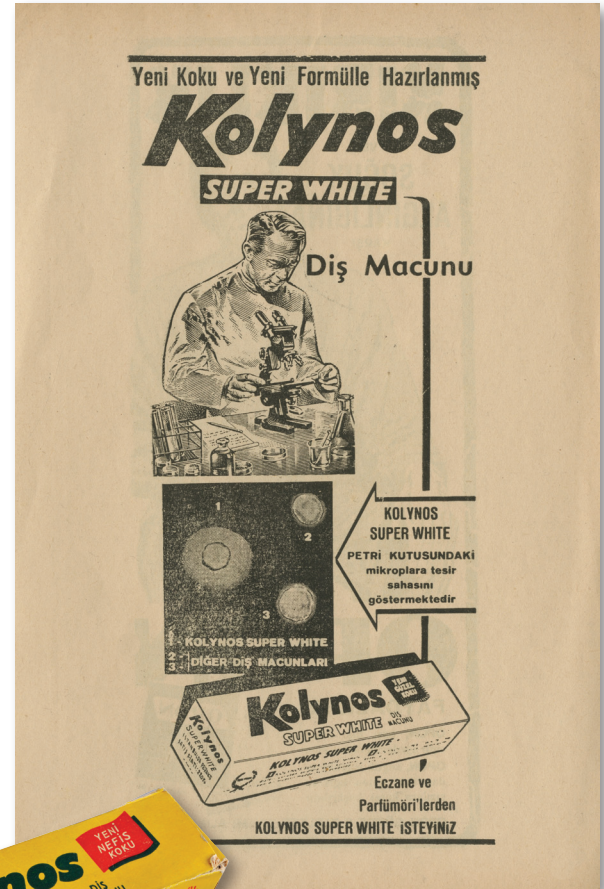
FERİD DİŞ MACUNU

Ağız Hıfzısıhhası.; “Ferid diş macununu kullananlar ağızlarında duydukları ferahlıkla incileşen dişlerinde daima sıhhat tebessümleri hissederler.” yazmaktadır. (Sandalcı 2000; s.113.)
(Bu müstahzar Dr. Nejat F. Eczacıbaşı Vakfı koleksiyonunda olup yayınlanmasına izin veren Vakıf Yönetimine şükranlarımı sunarım.

KOLYNOS DİŞ MACUNU

Oh ne kadar iyi!; Latîf lezzeti ve ağızda saatlerce devam eden serinlik bırakması itibariyle çocukların se-verek dişlerini temizledikleri yegane diş macunu (kolynos)’dur.; Günde iki defa istimalini öğretiniz. Ağızda ki milyonlarca mikrobu öldürüp ve bi’n-netice dişlerin çürümesini men’ cihaz-ı hazmın intizamsızlığını izale eder. Sağlam dişlere ve sıhhi bir ağza malik olmak için istimali şayan-ı tavsiye yegane diş macunudur. Sabah ve akşam günde iki defa kullanmak lazımdır. Taklitlerinden sakınınız. Türkiye için Depoziteri: Moris Faraci; KOLYONS; Beyoğlu İstiklal Caddesi Venedik Sokağı İbrahim Paşa Han.

RADYOLİN DİŞ MACUNU

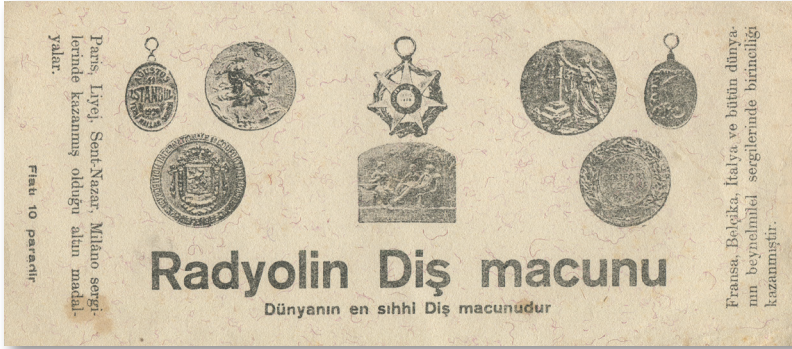
RADYOLİN
FLURİDLİ DİŞ MACUNU
(Sandalcı 2000; s.13.)
(Bu müstahzar Dr. Nejat F. Eczacıbaşı Vakfı
koleksiyonunda olup yayınlanmasına izin veren
Vakıf yönetimine şükranlarımı sunarım.)

Reklamlı arkası kurutma kağıtlı cetveller.

Reklamlı kurutma kağıdı.

Reklamlı okul defteri

Reklamlı eczane zarfı

Reklam Sayfaları.

Fotoğraf reklam.

DENTOL DİŞ MACUNU

GRİN DİŞ MACUNU

İPANA DİŞ MACUNU

KOZMİN DİŞ MACUNU

Kozmin Diş Macunu Reklamı

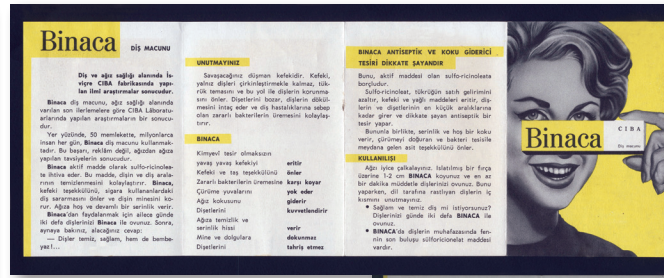
“Farmakoloğ”
dergisinin 1937
yılı şubat ayında
yayınlanan sayısında
çıkıştır.

Kozmin Diş Macunu Kutusu

(Sandalcı 2000; s.166.) (Bu müstahzar Dr. Nejat F. Eczacıbaşı Vakfı koleksiyonunda olup yayınlanmasına izin veren Vakıf yönetimine şükranlarımı sunarım.)

BİNACA DİŞ MACUNU

MEXYL DİŞ MACUNU

FLORAN DİŞ MACUNU

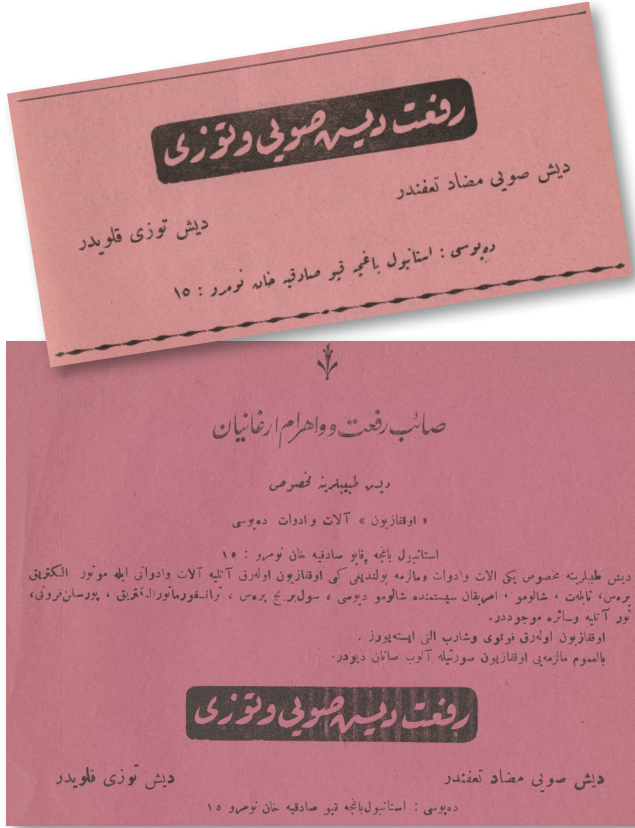
DUROBONT DİŞ MACUNU

DİŞ SUYU REKLAMLARI

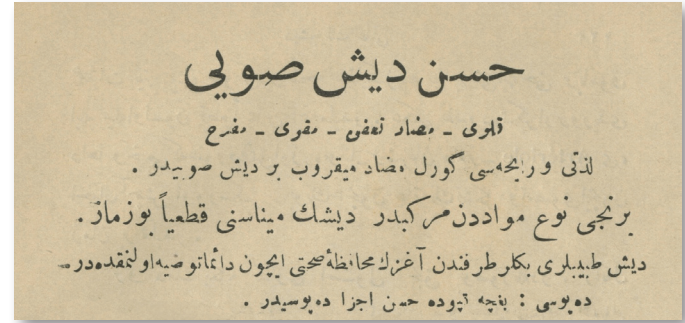

RIFAT DİŞ SUYU VE TUZU

Diş suyu muzâd ta'âffündür.; Diş Tuzu Kalvidir.; Deposu: İstanbul Bahçekapı Sâdikiye Han Numara 15.

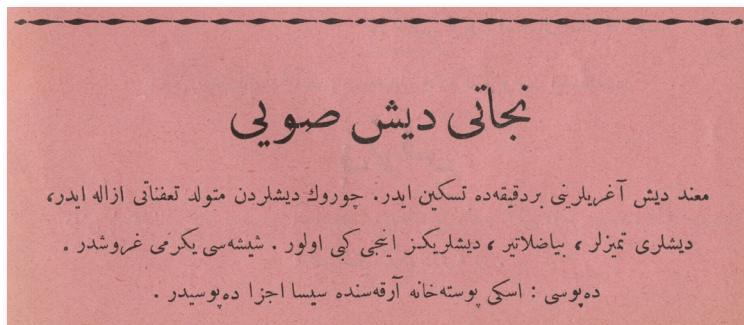
Erit Diş Suyu Reklamı

HASAN DİŞ SUYU

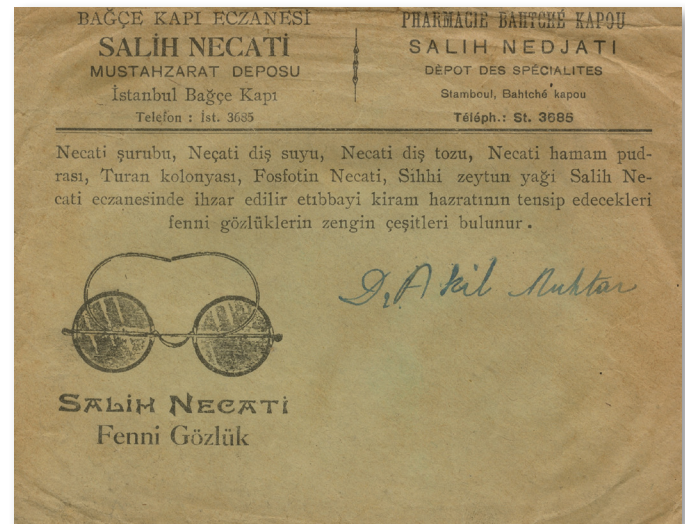
Lezzeti ve rayihası güzel muzdad-ı mikrop (mikrop önleyici) bir diş suyudur. Birinci nevi mevadden mürekkebtir. Dişin minesini katiyen bozmaz. Diş tabibleri begler tarafından ağızın muhafaza-i sıhhati için daima tavsiye olunmaktadır. Deposu: Bahçekapıda Hasan Ecza Deposudur.

NECATİ DİŞ SUYU

Necati Diş Suyu

Mu'annid diş ağrılarını bir dakika da teskin eder. Çürük dişlerden mütevellid ta'âffünâtı izâle eder, dişleri temizler, beyazlatır, dişleriniz inci gibi olur. Şişesi yirmi guruştur.; Deposu: Eski Postahane arkasında Sisa Ecza Deposudur.

ODOL DİŞ SUYU

Dişlerimiz.; Her gün fırça ve diş tuzlarıyla ma'cunları isti'mal olunduğu halde dahi dişlerin ale'l-husus azi dişlerinin bozulub çürüdüğü herkesin nazar-ı dikkatini da'vet etmiş bir keyfiyettir. Şu mesele dişleri hüsn-ü muhâfaza için tuz ve ma'cunların kâfi gelmediği isbat eder zannederiz. Vâkı'a dişler yalnız fırçanın temasıyla temizlenen yerlerden bozulub çürümez. Onların bi'l-akis tathîri zor olan noktalardan yani büyük dişlerin arasından. Temas mahallerinden fenalık başlar ve bunu fırça ile tuz ile def' zor olur. Binaen aleyh dişlerini bozulmaktan vikâye edeceklerin muzâd-ı ta'affün bir mayı' ile ağzını yıkayıp dişlerini temiz tutmaya alışması lazımdır. Eğer muzâd-ı ta'affün bir madde mayı' halinde ağıza alınırsa en zor noktalara bile nüfuz eder ve dişlerin hüsn-ü muhafazasına muzır her şeyi mahv eder. Bu babda kullanılacak en müessir ilaç "Odol"dur. Hakikat halde ağın tahâret-i kat'îyesi yalnız Odol ile temin olunur. Odol çürük dişlere dahi nüfuz eder, diş etlerinin aralarına işler, saatlerle devam eden bu tesir muzâd-ı ta'affün icra eyler. Şu halde odol ağzın hüsn-ü muhâfazasını muktezi en mükemmel vâsita-i sıhhiyedir. Odol damla damla suya konularak ağız çalkalandığı için on kuruş kıymeyinde olan bir şişesi aylarla gider. Odol her aczahânede ve itriyyat mağazasında bulunur. İstanbul'da umumi şubesi Büyük Yeni Han'dadır.; Almanya'da Lncer Kimyahânesi. (h.1320 tarihli bu reklam Servetî Fünun gazetesinde çıkmıştır.)

RİDA DİŞ SUYU

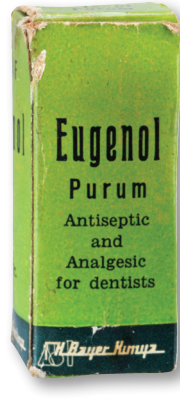
DİŞ İLE İLGİLİ İLAÇ ÖRNEKLERİ

Uygur Türklerindeki tıp metinlerinden “Diş Hastalıklarına Reçeteler” başlıklı bölümünde; Diş ağrısına karşı ilaç; Üç yaşındaki kara öküzün boku bir kata kaynatılarak üzerine sürülürse iyi olur. Diş çürümelerinde sirke ağıza alınır, çalkalanır ve tükürülürse iyi olur. Diş ağrısına karşı ilaç; Bir siyah öküzün boku sirkeyle kaynatılıp veya çayırdaki deve boku kırmızı tuzla kaynatılıp şarapla karıştırılıp bir tencere de ısıtıldıktan sonra ketenden torbacıklar içinde susam yağıyla diş üzerine konuşlu. Eğer bir zerdalinin çekirdeği dövülür ve sirkeyle ağızda tutulursa diş ağrısı geçer. (Bayat 2011; s.248)

Dişinol Hülûsi
Etiketinde “Diş
çürüklerini ve ağız
iltihapları tedavi
eder” yazılıdır.

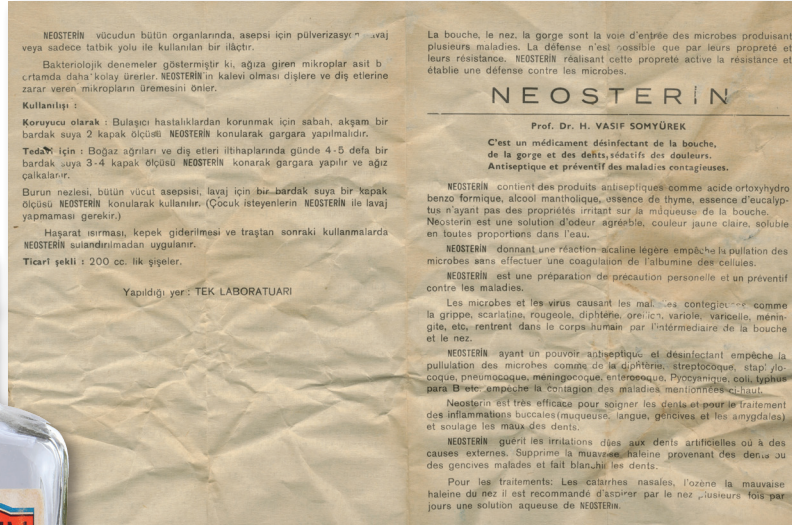

Dişinol Pastör Etiketinde diş ağrılarını
keser. Ağız iltihaplarını tedavi eder.
Ağız kokularını giderir” notu yazılıdır.

Eugenol Purum
Etiketinde İngilizce
“Dişhekimleri
için antiseptik ve
analjezik” yazılıdır.

NEOSTERİN DİŞ SUYU

“NEOSTERİN Vasif”
İlacın Kullanım ve Tanıtımı Türkçe ve Fransızca iki dilde yazılmıştır.

Neosterin Vasif
Etiketinde “Ağız Boğaz ve Dişleri Temizleyici, Ağrıları geçici antiseptik” yazılıdır.

Önceleri şark İспенçiyari Laboratuvarında Hasan Vasif Somyürek tarafından üretilen müstahzar sonradan Kemal Müderrisoğlu’nun Tek İlaç fabrikasında üretilmeye devam etmiştir. Bu sebeple iki farklı etiketli olarak üretilmiştir. (Bkz.Sandalcı 2001; s.165 ve 204)

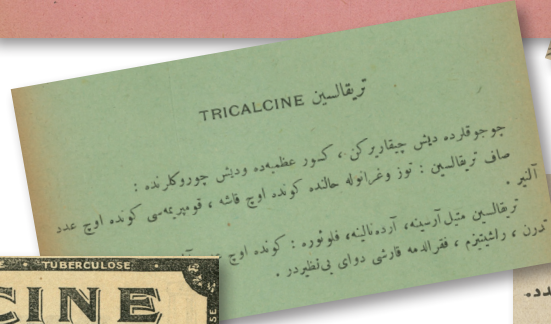
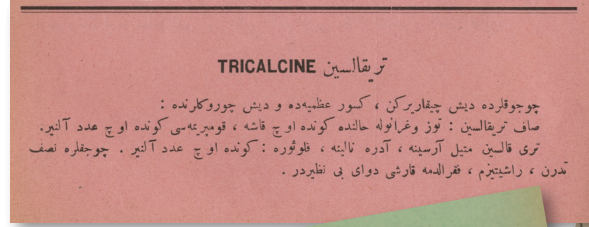

5.3. DİŞ İLE İLGİLİ İLAÇLAR “TRICALCINE” İLAÇ REKLAMLARI

Çocuklarda diş çıkarırken, küsür-i azimiye de ve diş çürüklerinde; Saf Tricalcine: Tuz ve Granula halinde günde üç kaşe, kumprimesi günde üç adet alınır; Tricalcine Metil arsine, Ardenaline, Filoüre: Günde üç adet alınır. Çocuklara nisf, tedrin, raştizm, fakr'd-deme karşı devâ-yı bî-nazirdir. (Dişçilik Alemi; S.9 - 1925)

Reklam “Farmakoloğ” dergisinin 1937 yılı şubat ayı sayısında çıkmıştır.

COREGA YAPAY DİŞ TAKIM YAPIŞTIRICILARI VE REKLAMI

ÇEŞİTLİ REKLAM ÖRNEKLERİ

KAŞE
Neo-Kalmina

BAŞ ve DİŞ AĞRILARI
ile ameliyattan sonraki
evca, ROMATİZMAYA
NEZLE, KIRIKLIK ve
GİRİP

Neo-kalmina her eczanede
bulunur

— — —

CACHETS
Neo-kalmina

Remède héroïque contre migraines,
neuralgies, maux de tête, maux de dent,
rhumatismes

GRİPİN

KİNİNLİ

**BAŞ, DİŞ, NEZLE GRİP
ROMATİZMA, SOĞUK ALGINLIĞI
VE BÜTÜN AĞRILARA KARŞI**

OPON

FAYDALIDIR

6 şaselek kutu

4 tabletlik şase

OPON, baş, diş, adale, sinir, romatizma, sıyatik
ve lumbago ağrılarına karşı
OPON, bayanların muayyen zamanlardaki sancı-
larında ve keyifsizliklerinde
OPON, soğuk algınlığından mütevellit bütün
ağrıları ve sesleri teskin için
OPON, fazla yorgunluktan ileri gelen ağrı, dor-
mansızlık ve kırıklığa karşı
OPON, grip ve nezle başlangıcında bir çok fenalık-
ları önlemek bakımından FAYDALIDIR.

OPON... SAF ACIDE ACÉTYLSALICÏLYQUE' dir

KAŞE
"Neokürin"

Baş, diş, grip, romatizma ve bütün ağrılara karşıdır.

1 - 6 Kaşelik kutuları dePolarda bulunur.

İstiyen meslekdaşlara kolipostal olarak derhal gönderilir

"Neokürin laboratuvarı,"
Fatih: Gündoğdu Eczanesi Tel: 23799

Bir çok diş hastalıkları da kemiklerin
kuvetliliğinden gelir.

Diş arızalarının mühim bir kısmı da unu-
mayın ki vücudadaki Calcium azlığından ileri
gelir. Eği ve seğılize büyümekte ve salıy-
ışın en birinci çare:

Opocalcium

kullanılmaktadır. Opocalcium vücudun bütün kemik aksamları
fertile de kuvvetlendirir. Onları sert ve mukavim hale koyar.
Opocalcium herkeşin ve bilhassa çocukların seve seve içebilecekleri
nifis bir şekerlemektir. Granule, Cachet, Irade ve ampul kısımları sizin için
doktorunuz lütfen eder. DOKTORUNUZA DANIŞINIZ!

Novocaine-Suprarinine-mahlülü **"Bayer"** ve
Novocaine-Corbasil-mahlülü **"Bayer"**
ampul ve Carpule şeklinde
tedarik edilebilir.

"Bayer" markası mahlüllerin saflığını ve
yüksek tesirini garanti eder.

Corbasil, sirkülasyona tesir etmez ve
vagotoniklerde tali tesirlere
sebebiyet vermez.

BAYER

"Bayer"

DENTAL ŞUBE
Leverkusen (Almanya)

Diş ağrıyan bir hastanın çay bahçesindeki fotoğrafı.

**Georgine Marka Temizlik Müstehzarı'nın
Osmanlıca, Fransızca, Rumca ve Ermenice 4 dille hazırlanmış tanıtım reklamı.**

Dentifrice Infaillible GEORGINE
Préparée par J. B. Dussap Pharmacien

Ce gargarisme, composé exclusivement d'éléments végétaux, a été analysé par M. Apéry et reconnu exempt de toute substance vénéneuse, et, sa vente publique a été autorisée par une ordonnance de l'Ecole Impériale de médecine. Il guérit instantanément les maux de dents et les préserve de la carie.

DÉPOT GÉNÉRAL

A la Pharmacie Française J. B. DUSSAP, Péra Grande rue de Péra N. 412, vis-à-vis l'Eglise Ste-Marie, et au magasin de M. Ed. CARUANA Galata rue Voivoda 95.

Pour méfier les contrefaçons exiger le nom Georgine et la signature ci-bas

LE FLACON 5 PIASTRES

{ژورژین} نام الک مؤثر دیش اعلاجی
اجزای موسیو ژ. ب. دوساپ مهرنقیه
شیشه سی ۵ غروشدر

یالکز بعض میاه نباتیه دن عبارت
کماکیر موسیو آپری طرفندن تحلیل اولمادی
مواد مضره نی حاوی اولمادی تصدیق اولمادی
مکتب طبیه شاهانه نک بر قطعه رخصتیه
فروخته ماذونیت ویرلمشدر. الک شیشه سی ۵ غروشدر
آئیده کیممکده و استعمال ایدنلرک دیشلرکی بدی
جورومکدن محافظه ایدر
دبو

بک اوغلنده سنت ماری کلیسای قارشوسنده ۴۱۲
نومرولی (ژ. ب. دوساپ) ک فرانسیز اجزاخانه مسیه
غاطه ده و بواده زقاغنده ۹۵ نومرولی (ادموند قاروانه)
نک اجزا دبو سیدر .
قائیدن صاقتمق ایچون ژورژین نامی و امضامزی
طلب ایتمی .

GEORGINE
ΦΑΡΜΑΚΟΝ ΟΔΟΝΤΑΛΓΙΚΟΝ

Τὸ φάρμακον τοῦτον κατασκευασθὲν παρὰ τοῦ Φαρμακοποιοῦ κ. Ζ. Β. ΔΟΥΣΑΠ καὶ ἀναικηθὲν παρὰ τοῦ Διαστήμου Χημικοῦ κ. ΑΠΕΡΗ καὶ πιστοποιηθὲν παρὰ τῆς Ἀυτοκρατορικῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς δι' ἐπιστήμου ὁδοῦ.

Τὸ φάρμακον συγκείμενον ἀποκλιθεὶς ἐκ φητηγῶν οὐσιῶν καὶ μὴ περιέχουσα τὴν παραμικρὰν βλαβερὰν οὐσίαν, εἶναι λίαν δραστήριον πρὸς κατάπausιν τῶν πόνων τῶν ὀδόντων, καὶ παρευθῆς διαλύει τὸ πονος οἱ ταύτην μεταχειριζόμενοι προφυλάττονται τῆς σήψεως τῶν ὀδόντων.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΠΟΘΗΚΗ
Ἐν Πέραν, ἀπέναντι τῆς Ἐκκλησίας (Σαντ Μαρί) Γαλλικὸν Φαρμακοτεῖον Ζ. Β. ΔΟΥΣΑΠ Ἀριθ. 412. καὶ ἐν Γαλατῇ ὁδὸς Βάϊβοδα ἐν τῇ ἀποθήκῃ (Ἐδμόνδ Καρουάνα) Ἀριθ. 95.

Τὸ Φιαλίδιον Γρόσια 5

Προσέχεται τὰς παρατηρήσεις, καὶ ζητῆται τὸ ὄνομα Georgine, καὶ τὴν ὑπογραφήν του.

ԱՄԵՆԱԶԳՈՒ ԱԿՈՍԵՒ ԴԵՂ
«ԺՈՌԺԻՆ»

ՊԱՏԵՆԱՑՈՒՄԸ ԴԵՂԱԿՈՐԻՉ Ժ. Պ. ՏԵԻՍՍԵՐԷ

Այս ջուրը միայն բուսեղեն նիւթերով պատրաստեալ Մ. Աբերիի մեռաւք տարրալուծուելով հաստատուած է թէ բնաւ ո եւ է բուժանոր նիւթ չպարունակէր եւ անոր վաճառումը արտօսեալ է կայսերական բժշկական վարժարանի նրամանագրովը: Վարկենապէս կը բուժէ ամեն տեսակ ակրայի ցաւերը եւ զանոնք կը պահպանէ փտուրեկէ:

ՄԹԵՐԱՆՈՑ

Ֆրանսական դեղարուն Ժ. Պ. Տիւսաբ, Բերա մեծ փողոց թիւ 412 Սենթ-Մարի եկեղեցւոյն դէմը եւ Մ. Է. Գարուանայի վաճառատունը, կայարա Վոյվոտա փողոց թիւ 95:

Նիշը 5 Դրշ.

Կեղծերեն գգույանալու համար պահանջել ժՈՐ-ԺԻՆ անունը եւ մեր ստորագրութիւնը:

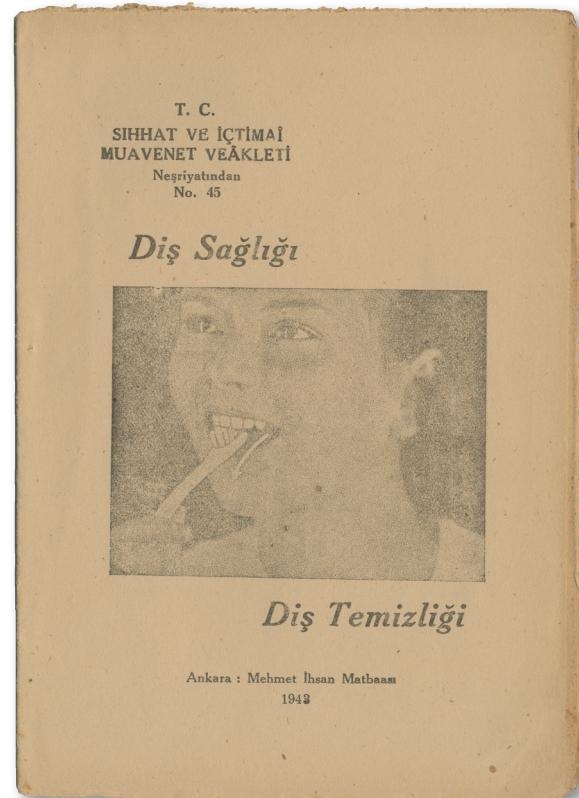
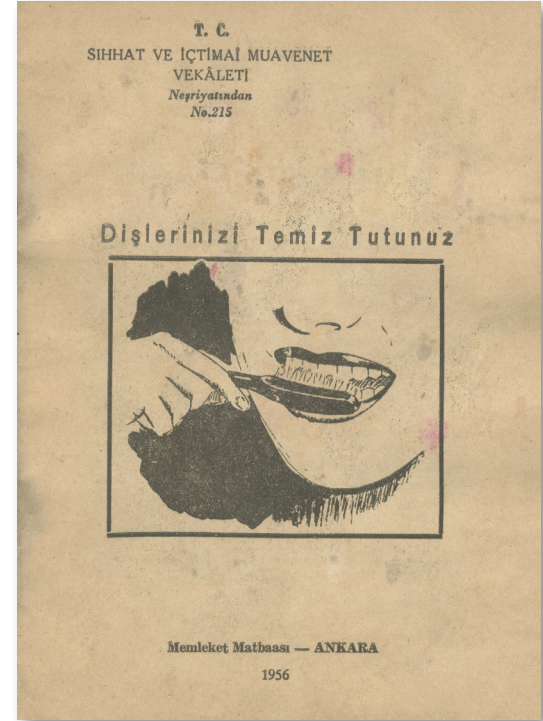
Imp. SERVITCHEN, Constantinople, Sultan-Hamam.

Makoud J. J. vanian
Medecin Dentiste

5.4. AĞIZ SAĞLIĞI İLE İLGİLİ YAYINLAR

SEÇİLMİŞ KAYNAKÇA

AKSOY 1938: Ziya Cemal B. Aksoy (Raportör), Bugünkü Diştababeti ve Cerrahi Selahiyetimiz, İstanbul.

Aksoy 1946: Ziya Cemal B. Aksoy, Türk Dişhekimliği Tarihi, İstanbul.

Allan – Gilmour 2000: James Allan - Brian Gilmour, Persian Steel The Tanavoli Collection, Oxford.

Alpaslan 2005: Türk Dişhekimliği Tarihi, Ankara.

Altıntuğ-Günaydın-Ata 2006: Y. S. Altıntuğ, Y. Günaydın, A. Ata, Adli Diş Hekimliği Tarihçesi, S.563 -573 “9. Türk Tıp Tarihi Kongresi Bildirileri (ed. E. Kahya, S.şar, A. Ataç, M. Mazıcıoğlu)” Ankara.

Arın Namal – Öztan 2008: Ülkemizin İlk Diş Hekimliği Fakültesi İstanbul Üni. Diş Hekimliği Fakültesi, İstanbul.

Bayat 2011: Ali Haydar Bayat, Tıp Tarihi, İstanbul.

Bourgery – Jacop: J.M.Bourgery and N.H.Jacop, (Ed. Jean – Marie le Minor and Henri Sick), Atlas Of Human Anatomy and Surgery, The Complete Coloured Plates of 1881-1984. Taschen Yayınevi.

Dişçilik Alemi Dergileri

Diş Tabipleri Cemiyeti Dergileri

Efeoğlu 2009: Ahmet Efeoğlu, Başlangıçtan Günümüze İ.Ü. Diş Hekimliği Fakültesi s.1-28, “Bilimsel Diş Hekimliğinde 100. yıl İstanbul Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi 1908-2008. (Ed. F.C. Alatl, H.Çolaklar, A.Efe oğlu, A.Namal)”, İstanbul.

Efeoğlu 2009: Ahmet Efeoğlu, İ.Ü. Diş Hekimliği Fakültesinin Kuruluş ve Gelişiminde Emegi Geçenler, s.51-58, “Bilimsel Diş Hekimliğinde 100. yıl İstanbul Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi 1908-2008, (Ed. F.C. Alatl, H.Çolaklar, A.Efe oğlu, A.Namal)”, İstanbul.

Efeoğlu 1992: Ahmet Efeoğlu, Dişhekimliği Tarihi, İstanbul.

Efeoğlu – Öztan 2000: Ahmet Efeoğlu – Ayşegül Demirhan Öztan, Başlangıçtan Günümüze Diş Hekimliği, Nobel Tıp yayınevi, İstanbul.

Efeoğlu – Erdemir - Öncel 2000: Ahmet Efeoğlu-Ayşegül Demirhan Erdemir – Öztan Öncel, Geçmişten Günümüze Türk Diş Hekimliği, İstanbul.

Emiroğlu 2011: Kudret Emiroğlu, Gündelik Hayatımızın Tarihi, İstanbul.

Franz Stamm 1921: Catalogue d’Instruments Dentaires, Franz Stamm and Cie. Ohligs, Allemagne, (Catalogue Special VII).

Hatemi 1997: Hüsrev Hatemi, s.21, 72, 77, 79; Diş Ağrıları, “Ağrı”, İstanbul.

Human Anatomy 2011: Benjamin A. Rifkin – Michael J. Ackerman - Judith Folkenberg (ed. Elaine Stainton) A Visual History From The Renaissance to The Digital Age, New York (Print China).

İstanbul Diş Hekimliği Odası Resmi Web Sitesi (www.ido.org.tr)

Larouse Medical 1924: Dir. Galtier - Boissiere, Larousse Medical Illustre, Paris.

Lewis 1998: Paul Lewis MB, Yay. Haz. Behice Funda (Çev.Nilgün Güdücü), MRCP Institute of Neurology, Londra.

Lyons – Petrucelli 1987: Albert S. Lyons and R. Joseph Petrucelli, Medicine an Illustrated History, Hong Kong.

Lyons – Petrucelli 1997: Albert S. Lyons, R. Joseph Petrucelli; Çev. Nilgün Güdücü; Çağlar Boyu Tıp, İstanbul.

Muğan 1994: Nuri Muğan, Türk Diş Hekimliği Tarihi, İstanbul.

Nakai Dental (1930): Catalogue Dental Furnitures, Appliances, Instruemnts and Materials, The Nakai Dental Supply Co., Tokyo.

Noras 1973: Yüksel Noras, Diş Hekimliği Tarihi, Ankara.

Nuran 2006: Yıldırım Nuran, Berberlerden Diş Hekimlerine İstanbul'da Dişçiler Mektebi Kurma Çalışmaları ve Dişçi Mektebinin Açılışı, Toplumsal Tarih S.146, s.38-43, İstanbul.

Özçelik - Kaya 1997: Sadettin Özçelik-Halil Kaya; 15. Yüzyılda Yazılmış Bir Tıp Kitabında Geçen Tıbbi Terimler, "Tıp Tarihi Araştırmaları s.6, s.63-80 (ed. Hüsrev Hatemi-Aykut Kazancıgil), İstanbul.

Perk 2012: Halûk Perk, Anadolu Antik Dönem Tıp Aletleri, Halûk Perk Tıp Müzesi Koleksiyonu, İstanbul.

Sandalcı - Sandalcı 2000: Gülnur Sandalcı - Mert Sandalcı; Belgelerle Türk Eczacılığı IV (1840-1948) Müstahzar Kutuları ve Şişeleri 1, İstanbul.

Sandalcı - Sandalcı 2001: Gülnur Sandalcı - Mert Sandalcı; Belgelerle Türk Eczacılığı IV (1840-1948) Müstahzar Kutuları ve Şişeleri 2, İstanbul.

Uzel 1992a: İlter Uzel, Şerefeddin Sabuncuoğlu, Cerrâhiyyetü'l-Hâniyye I, Ankara.

Uzel 1992b: İlter Uzel, Şerefeddin Sabuncuoğlu, Cerrâhiyyetü'l-Hâniyye II, Ankara.

Uzel 2000: İlter Uzel, Anadolu Uygarlıklarında Diş Hekimliği, Adana.

Uzel 2000a: İlter Uzel, Anadolu'da Bulunan Antik Tıp Aletleri, Ankara.

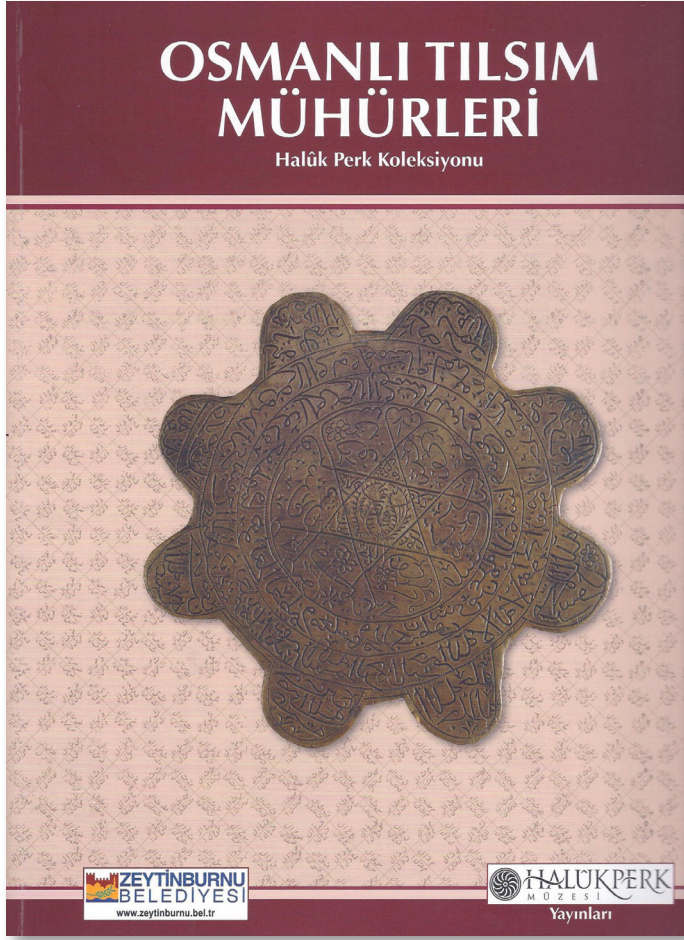
Uzel 2010: İlter Uzel, İstanbul'un Türk Diş Hekimliği Tarihinde ve Gelişimindeki Yeri, "Geçmişten Günümüze İstanbul'da Sağlık (Ed. A.D. Erdemir, İ.Başıgaçoğlu, Ö. Öncel, S.Erer)", s.40-67, İstanbul.

Uzel 2014: Hayati Kişiliği ve Cerrahi Aletleri ile Sabuncuoğlu, Ankara.
Türk Diş Tabipleri Cemiyeti 1946: Türk Diş Tabipleri Albümü, İstanbul.

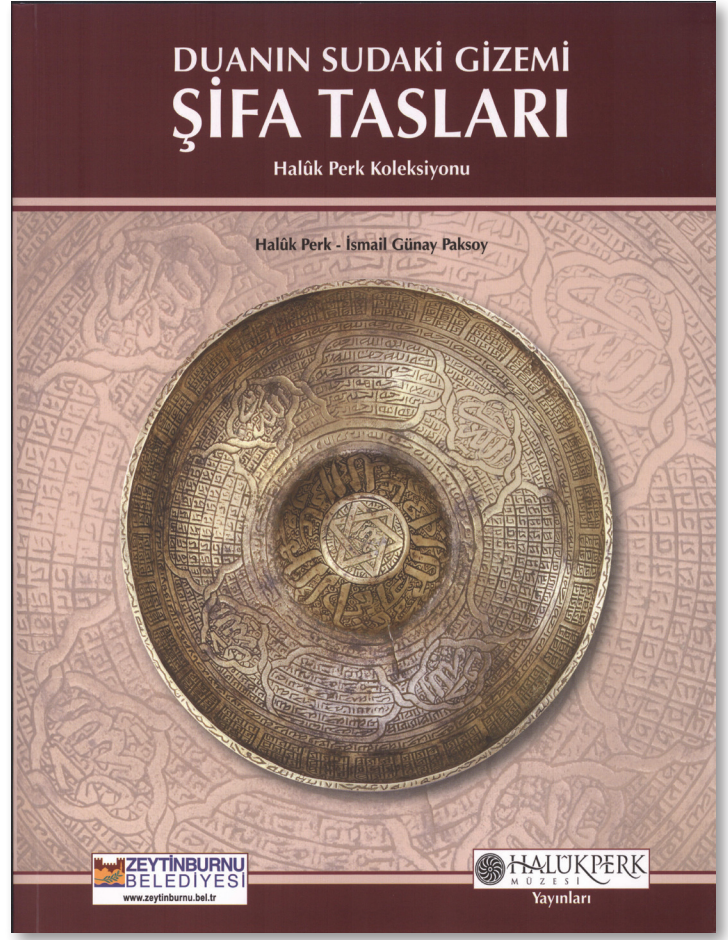

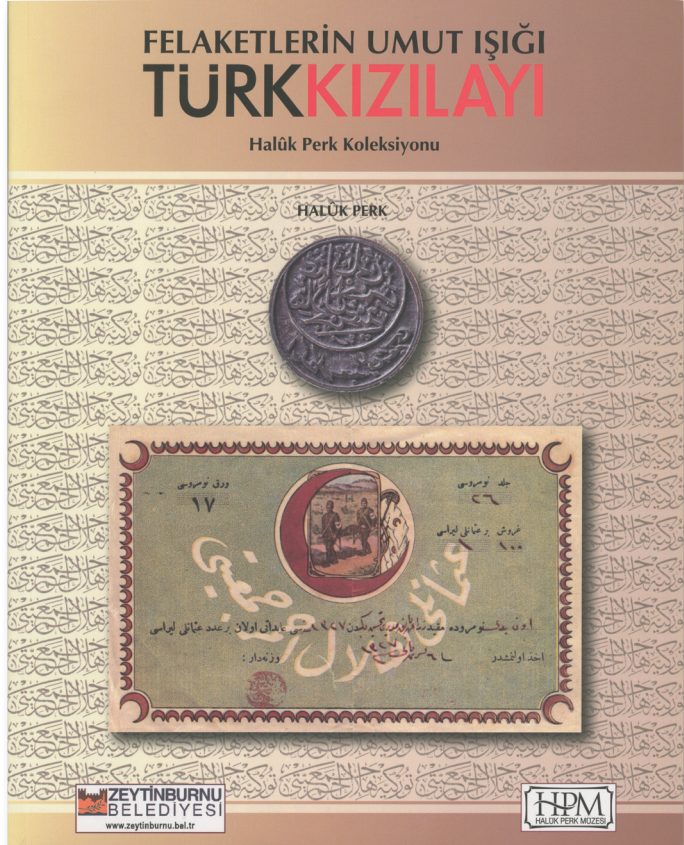
Merkezefendi Geleneksel Tıp Festivali Kapsamında
daha önce yapılmış sergilerin Katalogları

2011 YILI

2012 YILI

2012 YILI

2013 YILI